

**Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика
комитети**

**Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу
Мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча
улуттук комиссия**

Кыргыз энциклопедия жана терминология борбору

**СТАТИСТИКА
АТООЛОРУНУН
(ТЕРМИНДЕР ЖАНА
СӨЗ ТИЗМЕКТЕРИ)
ОРУСЧА-КЫРГЫЗЧА
СӨЗДҮГҮ**

Түзүүчү: Хусаинова Римма Юсуповна

Бишкек – 2023

УДК 311(038)

ББК 60.6я2

С 78

Сөздүк «Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү» программасынын алкагында жарык көрдү.

Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил жана тил саясаты боюнча улуттук комиссиянын алдындагы Терминология комиссиясы тарабынан басууга сунушталды.

Рецензенттер: А. Т. Оросбаев – КР УСКнын төрагасынын орун басары, Н. Кульжигачева – И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин улук окутуучусу

Редакциялык коллегия (Терминология комиссиясы): Ж.К. Орозбекова (комиссиянын төрайымы), Н.К. Маражапова (комиссиянын төрайымынын орун басары), Т. Курманалиева (комиссиянын катчысы), мүчөлөрү: А.Э. Орозакунов, У.С. Чанов, Ч.И. Арабаев, Г.Т. Курманбекова, К.Дж. Джумабаев, Т.К. Сыдыкова, Т.Дж. Чортонбаев, Г.Т. Жаманкулова, А.А. Жапанов, Б.А. Жайлообаев, К.Б. Бактыгулов, А.К. Шаршенбаев, Э.А. Аламанова, Ы.К. Кадыров, А.Т. Абдиев, И.Ш. Султаналиев, С. Джаанбаев, А.К. Кылчакбаев.

С 78 **Статистика атоолорунун (терминдер жана сөз тизмектери)**

орусча-кыргызча сөздүгү: Түз. Р.Ю. Хусаинова.

– Б.: «Кут-Бер», 2023. – 184 б.

ISBN 978-9967-14-187-2

Сөздүк статистика кызматынын тармактык ишмердигине тийиштүү сөздөрдү, сөз тизмектерин жана алардын маанилерин камтыды, терминология жаатындагы так эместиктерди жана карама-каршылыктарды жоюу үчүн статистикалык терминдерди бирдейлештирүү, иш кагаздарын мамлекеттик тилде жүргүзүүдө статистика кызматкерлерине жана статистиканын башка пайдалануучуларына өбөлгө түзүү максатында даярдалды. Ошондой эле, сөздүк статистика, экономика, финансы, өнөр жай, айыл чарба, демография, социалдык чөйрө, айлана-чөйрө, экология, саламаттык сактоо, кылмыш-жаза статистикасы ж.б. жаатындагы адистерге, экономикалык жогорку жана атайын кесиптик окуу жайларынын мугалимдерине, студенттерине арналат.

УДК 311(038)

ББК 60.6я2

ISBN 978-9967-14-187-2

© Түз. Хусаинова Р.Ю., 2023

© Кыргыз энциклопедия жана терминология борбору, 2023

БАШ СӨЗ

Бул «Статистика атоолорунун (терминдер жана сөз тизмектери) орусча-кыргызча сөздүгү» статистика кызматы чөйрөсүндөгү алгачкы эмгек.

Сөздүк «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн жана тил саясатын өркүндөтүүнүн улуттук программасынын алкагында, статистика тармагына тиешелүү терминдерди бирдейлештирүү, тартипке келтирүү жана статистика кызматкерлеринин мамлекеттик тилде иш жүргүзүүсүнө шарт түзүү максатында даярдалды.

Сөздүктө статистика тармагына тиешелүү терминдер менен катар сөз айкаштары да камтылды. Терминология комиссиясы тарабынан мурда чыгарылган сөздүктөрдөгү терминдер негиз катары алынды. Ошондой болсо да бул сөздүктү даярдоодо Терминология комиссиясы бир нече жолу карап, терминдерди талкуудан өткөргөндөн кийин гана пайдаланууга сунушталды. Бул сөздүктүн өзгөчөлүгү болуп терминдерге түшүндүрмө берилгени эсептелет. Бирок түшүндүрмөнүн адабий, илимий, көркөмдүк сапаты түзүүчүнүн жоопкерчилинде экенин белгилейбиз.

А Д М И Н И С Т Р А Т И В - НО-ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ЕДИНИЦЫ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

– количество районов, городов (республиканского, областного и районного значений), населенных пунктов в целом по республике и в разрезе областей.

АКАДЕМИЧЕСКАЯ СТЕПЕНЬ «БАКАЛАВР» – академическая степень базового высшего профессионального образования, дающая право для поступления в магистратуру и заниматься профессиональной деятельностью.

АКАДЕМИЧЕСКАЯ СТЕПЕНЬ «МАГИСТР» – академическая степень полного высшего профессионального образования, дающая право для поступления в аспирантуру и заниматься профессиональной деятельностью, квалификация.

АКТИВЫ – это ресурсы предприятия, использование которых приводит к притоку экономической выгоды. Они делятся на оборотные и внеоборотные активы.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКА- СЫНЫН АДМИНИСТРА- ТИВ ДИК - А Й М А К Т Ы К БИРДИКТЕРИ

– жалпы республика боюнча жана облустарга карата райондордун, шаарлардын (республикалык, облустук жана райондук маанидеги), калктуу конуштардын саны.

«БАКАЛАВР» АКАДЕМИЯЛЫК ДАРАЖАСЫ – магистратурага өтүү жана кесиптик ишмердик менен иштөө үчүн укук берүүчү базалык жогорку кесиптик билимдин академиялык даражасы.

«МАГИСТР» АКАДЕМИЯЛЫК ДАРАЖАСЫ – аспирантурага өтүү жана кесиптик ишмердик менен иштөө үчүн укук берүүчү толук жогорку кесиптик билимдин академиялык даражасы, квалификация.

АКТИВДЕР – бул ишкананын ресурстары, аларды пайдалануу экономикалык пайданын түшүүсүнө алып келет. Алар жүгүртүү жана жүгүртүүдөн тышкаркы активдер болуп бөлүнөт.

АМБУЛАТОРНО-ПОЛИ-КЛИНИЧЕСКИЕ УЧРЕЖДЕНИЯ – учреждения, оказывающие лечебно-профилактическую помощь населению при посещении ими этих учреждений и на дому.

БАЗОВЫЙ ИНДЕКС ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН – показатель, производный от индекса потребительских цен (субиндекс), отражающий наиболее устойчивые тенденции, лежащие в основе инфляции, путем исключения кратковременных неравномерных изменений цен под влиянием отдельных факторов, которые носят административный, событийный, сезонный характер.

БАЗОВЫЙ ИНДЕКС ЦЕН ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ – показатель, производный от индекса цен предприятий-производителей промышленной продукции (субиндекс), отражающий тенденцию устойчивой инфляции в промышленном производстве, путем исключения краткосрочных неравномерных изменений

АМБУЛАТОРИЯ-БЕЙ-ТАПКАНА МЕКЕМЕЛЕРИ – үйүндө жана мекемеге келген учурунда дарылоо-оорунун алдын алуу боюнча калкка жардам көрсөтүүчү мекемелер.

КЕРЕКТӨӨ БААЛАРЫ-НЫН БАЗАЛЫК ИНДЕКСИ – административдик, окуялуу, сезондук мүнөздө болгон айрым факторлордун таасиринен баалардын кыска мөөнөткө бирдей эмес өзгөрүүлөрүн болтурбоо жолу менен инфляциянын негизинде жаткан, кыйла туруктуу тенденцияларды чагылдыруучу керектөө бааларынын индексинен (субиндекс) алынган көрсөткүч.

ӨНДҮРҮҮЧҮЛӨРДҮН БААЛАРЫНЫН БАЗАЛЫК ИНДЕКСИ – ар кандай факторлордун таасиринен баалардын кыска мөөнөткө бирдей эмес өзгөрүүлөрүн болтурбоо жолу менен өнөр жай өндүрүшүндөгү туруктуу инфляцияны чагылдыруучу өнөр жай өндүрүмдөрүн өндүрүүчү ишканалардын баалары-

цен под влиянием различных факторов.

БАЛАНСЫ АКТИВОВ И ПАССИВОВ – это отчет, составленный на определенный момент времени, содержащий данные о стоимости активов, находящихся в собственности институциональной единицы и стоимости обязательств, которые приняты институциональной единицей.

БАРТЕР – это сделки в виде прямого товарообмена между хозяйствующими субъектами. Осуществляется без проведения денежных расчетов, оплата поставляемых товаров производится в товарной форме.

БИБЛИОТЕКА – информационное, культурное, образовательное учреждение, предоставляющее документы во временное пользование, располагающее организованным фондом тиражированных физическим и юридическим лицам; библиотека может быть самостоятельным учреждением или структурным подразделением предприятия, учреждения, организации.

нын индексинен (субиндекс) алынган көрсөткүч.

АКТИВДЕРДИН ЖАНА ПАССИВДЕРДИН ТЕҢДЕМДЕРИ – институттук бирдиктин менчигинде болгон активдердин наркы жана институттук бирдик тарабынан кабыл алынган милдеттенмелер наркы жөнүндөгү маалыматтарды камтыган белгилүү убакытка түзүлгөн отчет.

БАРТЕР – бул чарбакер субъекттердин ортосундагы түз товар алмашуу түрүндөгү бүтүм. Акчалай эсептешүүлөрсүз, бериле турган товарлардын акысы товардык формада төлөнөт.

КИТЕПКАНА – жеке жана юридикалык жактар тарабынан тираждалган уюштуруу фонду бар, документтерди убактылуу пайдаланууга бере турган маалыматтык, маданий, билим берүүчү мекеме; китепкана өз алдынча мекеме же ишкананын, мекеменин, уюмдун түзүмдүк бөлүмү болушу мүмкүн.

БИБЛИОТЕЧНЫЙ ФОНД

– организованное собрание документов. Единицей учета является отдельный экземпляр книги, брошюры, отдельный номер ежемесежных журналов большого объема, переплетенный комплект номеров журналов малого объема, годовая подшивка газет, отдельные экземпляры нотных, картографических и изданий. Библиотечный фонд учитывается в инвентарных книгах по схеме: состояло на начало отчетного года, поступило в течение года, было за год, состоит на конец отчетного года.

БОЛЕЗНЕННОСТЬ – это показатель, характеризующий частоту распространения болезней среди населения впервые выявленных в отчетном году и зарегистрированных в предыдущие годы, по поводу которых больные вновь обратились в отчетном году (контингенты больных).

КИТЕПКАНА ФОНДУ

– документтерди уюштуруп чогултуу. Эсепке алуу бирдиги болуп китептердин, брошюралардын өзүнчө нускасы, ай сайын чоң көлөмдө чыгуучу журналдардын өзүнчө номери, чакан көлөмдөгү журналдардын номерлеринин мукабаланган комплекти, гезиттердин жылдык көктөмү, ноталык, картографиялык жана сүрөт басылмаларынын айрым нускалары саналат. Китепкана фонду инвентардык китептерде төмөнкү схема: отчеттук жылдын башына карата болгон, бир жылдын ичинде келип түшкөн, бир жылдын ичинде эсептен чыккан, отчеттук жылдын аягына карата болгону боюнча эсепке алынат.

ООРУУ-СЫРКООЛУК – бул отчеттук жылы кайра кайрылган оорулуулар (оорулуулардын контингенттери) тууралуу калк арасында биринчи жолу аныкталган жана өткөн жылдары катталган оорулардын жайылышынын жыштыгын мүнөздөгөн көрсөткүч. Оорулуулардын контин-

Контингенты больных исчисляются отношением числа больных болезнью, состоящих на учете лечебных организаций на конец отчетного года, к численности населения на конец этого года.

БОЛЬНИЧНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ – это лечебные организации, осуществляющие медицинское обслуживание госпитализированных больных. В их число включаются больницы, медсанчасти, диспансеры со стационарами и прочие организации, имеющие больничные койки. В больничных организациях учету подлежат койки на конец отчетного периода, оборудованные необходимым инвентарем и готовые принять больных, независимо от того, заняты они больными или нет.

БОЛЬНИЦЫ – учреждения, осуществляющие медицинское обслуживание госпитализированных больных.

БРАК – форма взаимоотношений между мужчиной и женщиной, определяющая

генти отчеттук жылдын аягына карата дарылоо уюмдарынын каттоосунда турган ооругандардын санынын ушул жылдын аягына карата калктын санына болгон катышы менен эсептелет.

ООРУКАНА УЮМДАРЫ – бул ооруканага жаткырылган оорулууларды медициналык тейлөөчү дарылоо уюмдары. Алардын катарына ооруканалар, медициналык-санитардык бөлүмдөр, стационарлары менен диспансерлер жана оорукана койкалары бар башка уюмдар кирет. Оорукана уюмдарында отчеттук мезгилдин аягына карата тийиштүү жабдуу менен жабдылган жана оорулууларды кабыл алууга даяр койкалар, ал койкаларда оорулуулар жатканына же жатпаганына карабастан эсепке алынат.

ООРУКАНАЛАР – ооруканага жаткырылган оорулууларды медициналык тейлөөчү мекемелер.

НИКЕ – бири-бирине жана балдарга карата болгон укуктарын жана милдетте-

их права и обязанности по отношению друг к другу и к детям. Юридические отношения между мужем и женой устанавливаются в результате регистрации брака в органах записи актов гражданского состояния (ЗАГС).

БРАКИ ПО ВОЗРАСТУ И БРАЧНОМУ СОСТОЯНИЮ

– это возраст вступивших в брак как интервал времени между датой регистрации брака и датой рождения. Брачный возраст в Кыргызстана, установленный законом – 18 лет для мужчин и женщин.

ВАЛОВАЯ ДОБАВЛЕННАЯ СТОИМОСТЬ

– разность между выпуском товаров и услуг и промежуточным потреблением, включает потребленную в процессе производства стоимость основного капитала.

ВАЛОВАЯ ПРИБЫЛЬ – разница между выручкой от реализации товара и себестоимостью реализованной продукции. Исчисляется до вычета расходов, начисле-

рин аныктаган эркек менен аялдын ортосундагы өз ара мамилелердин формасы. Күйөөсү менен аялынын ортосундагы юридикалык мамилелер жарандык абалдын актыларын каттоо (ЖААК) органдарында никени каттоонун натыйжасында белгиленет.

ЖАШЫ ЖАНА НИКЕ АБАЛЫ БОЮНЧА НИКЕЛЕР

– никени каттоо датасы менен туулган күнүнүн ортосундагы убакыт аралыгы катары никеге тургандардын жашы. Кыргызстанда эркектер менен аялдардын никеге туруу жашы мыйзам менен – 18 жаш деп белгиленген.

ДҮҢ КОШУМЧА НАРК

– товарлар жана кызмат көрсөтүүлөрдү чыгаруу менен аралык керектөөнүн ортосундагы айырма, өндүрүү процессинде негизги капиталдын керектелген наркын камтыйт.

ДҮҢ ПАЙДА

– товарларды сатуудан түшкөн акча менен сатылган өндүрүмдүн өздүк наркынын ортосундагы айырма. Чыгымдарды, эмгек акыны, салыктарды

ния заработной платы, налогов и процентных платежей.

ВАЛОВАЯ ПРОДУКЦИЯ СТРОИТЕЛЬСТВА – стоимость всех произведенных работ в строительстве.

ВАЛОВОЕ НАКОПЛЕНИЕ – это совокупный показатель, который определяется суммированием следующих статей:

а) валовое накопление основного капитала, которое оценивается исходя из общей стоимости основных фондов, приобретенных производителями (за вычетом реализованных) в отчетном периоде, плюс увеличение стоимости произведенных активов, произошедшее в результате производственной деятельности институциональных единиц;

б) изменение запасов материальных оборотных средств (ТМЗ), которое включает в себя увеличение (уменьшение) сырья и материалов, незавершенного производства и товаров.

ВАЛОВОЕ НАКОПЛЕНИЕ ОСНОВНОГО КАПИТАЛА – представляет собой вложение резидентными единица-

жана пайыздык төлөмдөрдү эсептен чыгарганга чейин эсептелет.

КУРУЛУШТУН ДҮҢ ӨНДҮРҮМҮ – курулушта аткарылган бардык иштердин наркы.

ДҮҢ ТОПТОО – бул төмөнкү беренелерди суммалоо менен аныктала турган жыйынды көрсөткүч:

а) негизги капиталды дүң топтоону, ал отчеттук мезгилде өндүрүүчүлөр тарабынан сатылып алынган (сатылгандарды эсептебегенде) негизги фонддордун жалпы наркына, плюс институттук бирдиктердин өндүрүштүк ишинин натыйжасында болгон өндүрүлбөгөн активдердин наркынын көбөйүшүнө жараша бааланат.

б) материалдык жүгүртүү каражаттарынын (МЖК) камдыктарынын өзгөрүшү, ал өзүнө чийки заттын жана материалдардын, бүтпөгөн өндүрүштүн жана товарлардын көбөйүшүн (азайышын) камтыйт.

НЕГИЗГИ КАПИТАЛДЫ ДҮҢ ТОПТОО – өндүрүштө колдонуу жолу менен келечекте жаңы киреше түзүү

ми средств в объекты основного капитала для создания нового дохода в будущем путем использования их в производстве.

ВАЛОВОЕ СБЕРЕЖЕНИЕ

– сбережение до вычета потребления основного капитала, равное сумме валовых сбережений всех секторов экономики.

ВАЛОВОЙ ВНУТРЕННИЙ ПРОДУКТ – это общее количество товаров и услуг, произведенных в государстве, за определенное количество времени.

ВАЛОВОЙ ВЫПУСК – суммарная стоимость товаров и услуг, являющихся результатом производственной деятельности единиц-резидентов национальной экономики в отчетном периоде.

ВАЛОВОЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДОХОД – это сумма первичных доходов, полученных резидентами данной страны за тот или иной период в связи с их прямым или косвенным участием в производстве ВВП своей страны и ВВП других стран.

үчүн негизги капиталдын объектилерине резиденттик бирдиктердин каражат салуусун билдирет.

ДҮҢ АМАНАТ – экономиканын бардык секторлорунун дүң аманаттарынын суммасына барабар негизги капиталды керектөөнү алып салганга чейинки аманат.

ИЧКИ ДҮҢ ӨНҮМ – бул белгиленген убакыттын ичинде мамлекетте өндүрүлгөн товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы саны.

ДҮҢ ЧЫГАРУУ – отчеттук мезгилде улуттук экономиканын бирдик-резиденттеринин өндүрүштүк ишинин натыйжасы болгон товарлар менен кызмат көрсөтүүлөрдүн суммаланган наркы.

УЛУТТУК ДҮҢ КИРЕШЕ – бул өз өлкөсүнүн ИДӨсүнүн жана башка өлкөлөрдүн ИДӨсүнүн өндүрүшүнө алардын түз же кыйыр катышуусу менен байланышкан тигил же бул мезгил үчүн ошол өлкөнүн резиденттери тарабынан алынган баштапкы кирешелеринин суммасы.

ВАЛОВОЙ РАСПОЛАГАЕМЫЙ ДОХОД – это совокупная стоимость всех товаров и услуг, произведённых в течение года на территории государства (то есть валовой внутренний продукт, ВВП), плюс доходы, полученные гражданами страны из-за рубежа, минус доходы, вывезенные из страны иностранцами. Один из экономических показателей.

ВАЛОВОЙ СБОР СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР – это продукция, произведенная (реально собранная) со всей площади посева (как с основных, так и с повторных посевов) различных сельскохозяйственных культур, сельскохозяйственных насаждений или других сельскохозяйственных угодий. Валовой сбор зерновых культур показывается в весе после доработки, т.е. за вычетом неиспользованных отходов и сушки при обработке.

ВАЛОВЫЕ ЗАТРАТЫ НА НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ – совокупность финансовых

КОЛДО БАР ДҮҢ КИРЕШЕ – бул бир жыл ичинде мамлекеттин аймагында өндүрүлгөн бардык товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы наркы (б.а. ички дүң өнүм, ИДӨ), плюс өлкө жарандарынын чет өлкөдөн алган кирешелери, минус өлкөдөн чет өлкөлүктөрдүн алып чыгып кеткен кирешелери. Экономикалык көрсөткүчтөрдүн бири.

АЙЫЛ ЧАРБА ӨСҮМДҮКТӨРҮНҮН ДҮҢ ЖЫЙЫМЫ – бул ар түрдүү айыл чарба өсүмдүктөрүнүн, көчөттөрүнүн же башка айыл чарба жерлеринин бардык айдоо аянтында (негизги айдоолордой эле, кайра себүүлөр) өндүрүлгөн (иш жүзүндө чогултулган) өндүрүм. Дан эгиндеринин дүң жыйымы иштетилгенден кийинки салмакта, башкача айтканда, иштеп чыгууда пайдаланылбай калган калдыктарды жана кургатылгандарды кошпогондогу салмакта көрсөтүлөт.

ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨЛӨРГӨ ЖАНА ИШТЕП ЧЫГУУЛАРГА ДҮҢ САРПТООЛОР – илимий

затрат на научные исследования и разработки.

ВВОД В ДЕЙСТВИЕ ОСНОВНЫХ ФОНДОВ

– ввод в действие законченных строительством зданий и сооружений и их стоимость, стоимость введенных в действие машин, транспортных средств, оборудования; стоимость инструмента, инвентаря и других предметов, зачисляемых в основные фонды; стоимость закладки и выращивания многолетних насаждений; стоимость законченных бурением и введенных в действие нефтяных и газовых эксплуатационных скважин, а также разведанных скважин, передаваемых в эксплуатацию.

ВВОД В ДЕЙСТВИЕ МОЩНОСТЕЙ

– показатель производительности, вместимости, пропускной способности, площади, протяженности и т.д., созданный в результате осуществления инвестиций в основной капитал.

изилдөөлөргө жана иштеп чыгууларга жумшалган финансылык сарптоолордун жыйындысы.

НЕГИЗГИ ФОНДДОРДУ ИШКЕ КИРГИЗҮҮ

– курулуп бүткөн имараттарды жана курулмаларды ишке киргизүү жана алардын наркы, ишке киргизилген машиналардын, унаа каржаттарынын, жабдуулардын наркы; аспаптардын, инвентарлардын жана негизги фондго кире турган башка буюмдардын наркы; көп жылдык өсүмдүктөрдү тигүүнүн жана өстүрүүнүн наркы; бургуланган жана ишке киргизилген мунайзат жана газ пайдалануучу скважиналардын, ошондой эле пайдаланууга берилүүчү чалгындалган скважиналардын наркы.

КУБАТТУУЛУКТАРДЫ ИШКЕ КИРГИЗҮҮ

– негизги капиталга инвестицияларды салуунун натыйжасында түзүлгөн өндүрүмдүүлүктүн, сыйымдуулуктун, өткөрүүчү жөндөмдүүлүктүн, аянттардын, узундуктун ж.б.у.с. көрсөткүчү.

ВЕЛИЧИНА ПРОЖИТОЧНОГО МИНИМУМА – стоимость минимального набора продовольственных товаров, увеличенный на фиксированную долю расходов на минимально необходимые непродовольственные товары, услуги и обязательные платежи и сборы.

ВЕС ПРИ РОЖДЕНИИ – (масса тела при рождении) – масса тела плода или новорожденного, зарегистрированная сразу после рождения (выражается в граммах).

ВЕЧЕРНЯЯ (СМЕННАЯ) ОБЩЕ-ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ – образовательная организация, которая предоставляет гражданам Кыргызстана любого возраста (работающими неработающим) реальную возможность получить основное общее и среднее (полное) общее образование. Виды: вечерние (сменные) общеобразовательные школы, вечерние (сменные) общеобразовательные школы при исправительно-трудо-

ЖАШОО МИНИМУМУНУН ЧОҢДУГУ – минимальдуу түрдө зарыл болгон азык-түлүк эмес товарларга, кызмат көрсөтүүлөргө, милдеттүү төлөмдөргө жана жыйымдарга болгон чыгымдардын туруктуу белгиленген үлүшүнө көбөйтүлгөн азык-түлүк товарларынын минимальдуу топтомунун наркы.

ТӨРӨЛГӨНДӨГҮ САЛМАК (төрөлгөн учурдагы дене массасы) – төрөлгөндөн кийин дароо катталган, түйдүктүн же ымыркайдын денесинин салмагы (грамм менен берилет).

КЕЧКИ (КЕЗМЕТТИК) ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮҮЮМУ – ар кандай курактагы (иштеген жана иштебеген) Кыргызстандын жарандарына негизги жалпы жана орто (толук) жалпы билим алууга реалдуу мүмкүндүк берүүчү билим берүү уюму. Түрлөрү: кечки (кезметтик) жалпы билим берүүчү мектеп, түзөтүү-эмгек мекемелеринде жана тарбиялоо-эмгек колонияларынын алдындагы кечки (кезметтик) жалпы билим

вых учреждениях и воспитательно-трудовых колониях. Общеобразовательные программы осваиваются в форме очного и заочного образования.

ВЗНОСЫ В АКЦИОНЕРНЫЙ (УСТАВНЫЙ) КАПИТАЛ – размер вкладов иностранных учредителей в акционерный (уставный) капитал вашего предприятия.

ВЗНОСЫ В КАПИТАЛ – размер вкладов предприятия в капитал предприятия за границей.

ВКЛАД В ИНФЛЯЦИЮ – величина влияния процентного изменения на товар (услугу) на общее значение индекса потребительских цен. Вклад зависит от величины изменения цены на товар (услугу) и его веса. Чем больше вес товара и изменение цены на него, тем существеннее он оказывает свое влияние на индекс.

ВМЕСТИМОСТЬ КОНЦЕРТНЫХ ЗАЛОВ – число мест в

берүүчү мектептер. Жалпы билим берүү программалары күндүзгү жана сырттан окуу формасында өздөштүрүлөт.

АКЦИОНЕРДИК (УСТАВДЫК) КАПИТАЛГА ТӨГҮМДӨР – сиздин ишканаңыздын акционердик (уставдык) капиталына чет элдик уюмдаштыруучулардын кошкон салымдарынын өлчөмү.

КАПИТАЛГА ТӨГҮМДӨР – ишкананын чет өлкөдөгү ишканасынын капиталына болгон салымынын өлчөмү.

ИНФЛЯЦИЯГА САЛЫМ – товарга (кызмат көрсөтүүгө) керектөө бааларынын индексинин жалпы маанисине пайыздык өзгөрүүлөрдүн таасиринин чоңдугу. Салым товарга (кызмат көрсөтүүгө) жана анын салмагына баалардын өзгөрүүсүнүн чоңдугуна жараша болот. Товардын салмагы жана анын баасынын өзгөрүүсү канчалык чоң болсо, ал индекске ошончолук олуттуу таасирин тийгизет.

КОНЦЕРТТИК ЗАЛДАРДЫН СЫЙЫМДУУЛУГУ

основном зале и в дополнительных залах.

ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ – это активы, которые используются предприятием на протяжении более одного года (основные средства, долгосрочная дебиторская задолженность, долгосрочные инвестиции, нематериальные активы).

ВНЕШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ – это показатели в отчетности детских внешкольных организаций, характеризующие: наличие кружков по видам, количество в них участников, состав преподавателей и руководителей по уровню образованию, обеспеченность помещением для занятий и т.д.

ВНЕШНЕТОРГОВАЯ КВОТА – соотношение совокупной стоимости экспорта и импорта, деленной пополам к стоимости ВВП в процентах.

ВНЕШНЕТОРГОВЫЙ БАЛАНС (САЛЬДО) – разница между экспортом и импор-

– негизги залдагы жана кошумча залдардагы орундардын саны.

ЖҮГҮРТҮҮДӨН ТЫШКАРКЫ АКТИВДЕР – бул ишкана тарабынан бир жылдан ашык пайдаланылган активдер (негизги каражаттар, узак мөөнөттүү дебитордук карыз, узак мөөнөттүү инвестициялар, материалдык эмес активдер).

МЕКТЕПТЕН ТЫШКАРКЫ БИЛИМ БЕРҮҮ – бул мектептен тышкары балдар уюмдарынынын отчетунда ийримдердин түрлөрүнүн болушун, алардагы катышуучулардын санын, билим деңгээли боюнча окутуучулардын жана жетекчилердин курамын, сабак өтүүчү жай менен камсыздалышын ж. б. мүнөздөөчү көрсөткүчтөр.

ТЫШКЫ СООДА КВОТАСЫ – пайыздар менен ИДӨнүн наркына карата экиге бөлүнгөн экспорт жана импорттун жыйынтык наркынын катышы.

ТЫШКЫ СООДА ТЕНДЕМИ (САЛЬДО) – экспорт менен импорттун ортосун-

том. Сальдо положительное, если экспорт превышает отрицательное импорт – отрицательное (ставится знак «минус») – импорт превышает экспорт.

ВНЕШНЕТОРГОВЫЙ ОБОРОТ – сумма стоимостных объемов экспорта и импорта товаров страны за определенный период.

ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

– совокупность связи с производством, отличается правовой автономностью и экономической функций предприятий, ориентированных на мировой рынок, с учётом избранной внешнеэкономической стратегии, форм и методов работы на зарубежных рынках. ВЭД относится к рыночной сфере, базируется на критериях предпринимательской деятельности, структурной связи с производством, а также отличается юридической независимостью от отраслевой ведомственной опеки.

дагы айырма. Эгерде, экспорт импорттон ашса, сальдо – оң, импорт экспорттон ашса, сальдо – терс болот («минус» белгиси коюлат).

ТЫШКЫ СООДА ЖУГУРТУУ – белгилүү мезгил ичинде өлкөнүн товарларынын экспортунун жана импортунун нарктык көлөмдөрүнүн суммасы.

ТЫШКЫ ЭКОНОМИКАЛЫК ИШ – бул өндүрүш менен байланыштын жыйындысы, тандалып алынган тышкы экономикалык стратегияны, чет элдик рыноктордогу иштин формаларын жана ыкмаларын эске алуу менен дүйнөлүк рынокко багытталган ишканалардын укуктук автономдуулугу жана экономикалык милдеттери менен айырмаланат. ТЭИ рынок чөйрөсүнө кирет, ишкердик иш критерийлерине, өндүрүш менен түзүмдүк байланышка негизделет, ошондой эле тармактык ведомстволук камкордуктан юридикалык көз карандысыздыгы менен айырмаланат.

ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ – торговля одной страны с другими странами, состоящая из ввоза (импорта) и вывоза (экспорта) товаров.

ВНУТРЕННИЕ ЗАТРАТЫ НА ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ – затраты на выполнение научных исследований и разработок собственными силами организации. В эти затраты не включается стоимость исследований и разработок, выполненных сторонними организациями по договорам с отчитывающейся организацией. В составе внутренних затрат выделяются текущие затраты и капитальные затраты. Текущие затраты включают затраты на оплату труда, отчисления на социальные нужды, прочие текущие затраты. В капитальных учитываются затраты на приобретение земельных участков, строительство или покупку зданий, приобретение оборудования, включаемого в состав основных фондов и пр.

ТЫШКЫ СООДА – товарларды ташып келүүдөн (импорт) жана ташып чыгуудан (экспорт) турган, бир өлкөнүн башка өлкөлөр менен болгон соодасы.

ИЗИЛДӨӨЛӨРГӨ ЖАНА ИШТЕП ЧЫГУУЛАРГА ИЧКИ САРПТООЛОР – уюмдун өз күчү менен илимий изилдөөлөрдү жана иштеп чыгууларды аткарууга кеткен сарптоолор. Бул сарптоолорго отчет берүүчү уюм менен түзүлгөн келишим боюнча башка уюмдар тарабынан аткарылган изилдөөлөрдүн жана иштеп чыгуулардын наркы киргизилбейт. Ички сарптоолордун курамында учурдагы сарптоолор жана капиталдык чыгымдар болуп белгиленет. Учурдагы сарптоолорго эмгек акыга сарптоолор, социалдык муктаждыктарга чегерүүлөр, учурдагы башка сарптоолор кирет. Капиталдык сарптоолорго жер участкалорун сатып алууга, имараттарды курууга же сатып алууга, негизги фонддордун курамына кирген жабдууларды сатып алууга кеткен чыгымдар ж.б. эске алынат.

ВНУТРЕННИЕ ТЕКУЩИЕ ЗАТРАТЫ НА НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ И РАБОТКИ ПО ОТРАСЛЯМ НАУК

– затраты на выполнение исследований и разработок собственными силами организации без учета инвестиций в основной капитал. Текущие затраты включают затраты на оплату труда, отчисления на социальные нужды, прочие текущие затраты.

ВОДОПРОВОД – это совокупность водозаборных сооружений, очистных сооружений и распределительной сети труб, предназначенных для водоснабжения населения, коммунальных, торговых, культурно-бытовых, промышленных и других предприятий и организаций.

ВОЗРАСТНЫЕ КОЭФФИЦИЕНТЫ РОЖДАЕМОСТИ – это отношение числа родившихся за год у женщин данной возрастной группы к среднегодовой численности женщин этого возраста. При вычислении коэффици-

ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨЛӨР-ГӨ ЖАНА ИЛИМ ТАР-МАКТАРЫ БОЮНЧА

ИШТЕП ЧЫГУУЛАРГА УЧУРДАГЫ ИЧКИ САРП-ТООЛОР

– негизги капиталга инвестицияларды эсепке албастан уюмдардын өз күчү менен изилдөөлөрдү жана иштеп чыгууларды аткарууга кеткен сарптоолор. Учурдагы сарптоолорго эмгек акы төлөөгө сарптоолор, социалдык муктаждыктарга чегерүүлөр, учурдагы башка сарптоолор кирет.

СУУ ТҮТҮКТӨРҮ – бул калкты, коммуналдык, соода, маданий-тиричилик, өнөр жай жана башка ишканаларды жана уюмдарды суу менен камсыз кылуу үчүн арналган түтүктөрдү бөлүштүрүүчү тармагынын, суу чогултуучу курулмалардын, тазалоочу курулмалардын жыйындысы.

ТӨРӨЛҮҮНҮН КУРАК-ТЫК КОЭФФИЦИЕНТИ

– бул берилген курактык топтогу аялдардын бир жыл ичинде төрөгөн балдарынын санынын ошол курактагы аялдардын орточо жылдык санына болгон катышы.

ента для возрастной группы до 20 лет в качестве знаменателя принята численность женщин в возрасте 15-19 лет. При вычислении коэффициента для возрастной группы 15-49 лет в числитель входят все родившиеся, включая родившихся у матерей в возрасте как до 15 лет, так и 50 лет и старше.

ВОЗРАСТНЫЕ КОЭФФИЦИЕНТЫ СМЕРТНОСТИ

– это измерение уровня смертности по отдельным возрастным группам. Представляют собой отношение числа умерших, распределенных по возрастным группам, к среднегодовой численности постоянного населения соответствующей возрастной группы. Как правило, рассчитываются на 1000 населения. Коэффициент выражается в промилле.

ВОЛОКНО – тонкая непряденая нить растительного, животного или минерального происхождения.

ВРЕМЕННО ОТСУТСТВУЮЩИЕ – это по месту своего постоянного жительства

20 жашка чейинки курактык топтун коэффициентин эсептөөдө бөлчөктүн бөлүмү катары 15-19 жаштагы аялдардын саны кабыл алынган. 15-49 жаштагы курактык топтун коэффициентин эсептөөдө бөлчөктүн алымына 15 жашка чейинки, ошондой эле 50 жаш жана андан улуу энелерден төрөлгөндөрдүн баары кирет.

ӨЛҮМДҮН КУРАКТЫК КОЭФФИЦИЕНТИ – бул айрым курактык топтор боюнча өлүм деңгээлин өлчөө. Курактык топтор боюнча бөлүштүрүлгөн өлгөндөрдүн санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына тийиштүү курактык топтогу катышын билдирет. Эреже катары, 1000 калкка эсептелет. Коэффициент промилле менен көрсөтүлөт.

БУЛА – өсүмдүк, жаныбар же минералдан алынган ийрилбеген ичке жип.

УБАКТЫЛУУ ЖОКТОР – өзүнүн туруктуу жеринде жашаган, бирок каттоо учу-

относятся лица, которые в момент счета переписи находятся за пределами территории населенного пункта, где постоянно (обычно) живут:

- выехавшие на временную или сезонную работу, в командировку, на каникулы, на производственную практику, в гости к родственникам и знакомым в пределах Кыргызской Республики, если их отсутствие не превысило 1 года;

- лица, выехавшие за пределы Кыргызской Республики на временную или сезонную работу, если их отсутствие в месте постоянного (обычного) жительства не превысило 1 года.

ВРЕМЕННО ПРОЖИВАЮЩИЕ – лица, место постоянного жительства которых находится за пределами тех населенных пунктов, на территории которых данные лица проживают на момент переписи, если их отсутствие в месте постоянного жительства не превысило 1 год.

ВЫПУСК ИЗ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ – численность лиц, полностью за-

рунда турактуу (күндөлүк) жашаган жеринин чегинен сырткары башка калктуу конуш аймагында болгон адамдар:

- жеринде жок болгон убактысы 1 жылдан ашпаган, Кыргыз Республикасынын чегинде убактылуу же сезондук жумушка, иш сапарына, каникулга, өндүрүштүк практикага, туугандарына жана тааныштарына конокко кеткендер;

- туруктуу (күндөлүк) жашаган жеринде 1 жылдан ашпаган убакытка жок болгон, Кыргыз Республикасынын чегинен сырткары убактылуу же сезондук жумушка кеткендер.

УБАКТЫЛУУ ЖАШООЧУЛАР – турактуу жашаган жеринде 1 жылдан ашпаган убакыт жок болуп, каттоо учурунда калктуу конуштан тышкары башка калктуу конуштун аймагында жашап жүргөн адамдар.

ОКУУ ЖАЙЛАРЫНАН БҮТҮРҮП ЧЫГУУ – окуу жайларында окуу курсун

вершивших курс обучения в учебных заведениях и получивших соответствующее образование (специальность), им присваивается квалификация в соответствии с полученной специальностью и выдается диплом.

ВЫПУСК СТУДЕНТОВ В ВПУЗ – число лиц, полностью завершивших курс обучения в высших учебных заведениях и научных организациях и получивших соответствующую степень (магистр, кандидат наук, доктор).

ВЫПУСК СТУДЕНТОВ В ВУЗ – число лиц, полностью завершивших курс обучения в высших учебных заведениях и научных организациях и получивших соответствующее образование (специальность).

ВЫПУСК ТОВАРОВ И УСЛУГ – это суммарная стоимость товаров и услуг, являющихся результатом производственной деятельности единиц-резидентов экономики в отчетном периоде.

толук бүткөн жана тиешелүү билим (адистик) алган адамдардын саны, алган адистигине ылайык аларга квалификация ыйгарылат жана диплом берилет.

КЕСИПТИК ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙЛАРДЫ СТУДЕНТТЕРДИН БҮТҮРҮП ЧЫГУУСУ – жогорку окуу жайларда жана илимий уюмдарда окуу курсун толук аяктаган жана тиешелүү даража алган (магистр, илимдин кандидаты, доктор) адамдардын саны.

ЖОЖДУ СТУДЕНТТЕРДИН БҮТҮРҮП ЧЫГУУСУ – жогорку окуу жайларда жана илимий уюмдарда окуу курсун толук аяктаган жана тиешелүү билимге (адистикке) ээ болгон адамдардын саны.

ТОВАРЛАРДЫ ЖАНА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ ЧЫГАРУУ – отчеттук мезгилде экономиканын резидент-бирдиктеринин өндүрүштүк иштеринин жыйынтыгы болуп саналган товарлардын жана кызмат

ВЫПУСК УЧАЩИХСЯ – число лиц, полностью завершивших курс обучения в учебных заведениях и получивших соответствующее образование (специальность).

ВЫРУЧКА (ОБОРОТ) ОТ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОДУКЦИИ (ТОВАРОВ, РАБОТ И УСЛУГ) (БЕЗ НДС, АКЦИЗА И АНАЛОГИЧНЫХ ОБЯЗАТЕЛЬНЫХ ПЛАТЕЖЕЙ) – выручка от реализации продукции и товаров, поступления, связанные с выполнением работ и оказанием услуг, осуществлением хозяйственных операций для третьих лиц (поступления, связанные с отдельными фактами хозяйственной деятельности), являющиеся доходами от обычных видов деятельности, признанные предприятием (организацией). Отражается в сумме, исчисленной в денежном выражении, за минусом скидок с цены (работы, бонусы, сконто, скидки, связанные с оправданной рекламацией и т.п.), а также сторно.

көрсөтүүлөрдүн суммаланган наркы.

ОКУУЧУЛАРДЫН БҮТҮРҮП ЧЫГУУСУ – окуу жайларында окуу курсун толук бүткөн жана тиешелүү билим (адистик) алган адамдардын саны.

ӨНДҮРҮМДӨРДҮ (ТОВАРЛАРДЫ, ЖУМУШТАРДЫ, КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ) САТУУДАН ТҮШКӨН АКЧА (ЖҮГҮРТҮҮ) (КНС, АКЦИЗ ЖАНА УШУЛ СЫЯКТУУ МИЛДЕТТҮҮ ТӨЛӨМДӨРСҮЗ) – өндүрүмдөрдү жана товарларды сатуудан түшкөн акча, жумуштарды аткаруу жана кызмат көрсөтүү, ишкана (уюм) тарабынан таанылган иштердин кадимки түрлөрүнөн түшкөн кирешелер болуп саналган, үчүнчү жактар үчүн чарбалык операцияларды жүргүзүү (чарбалык иштердин айрым фактыларына байланыштуу келип түшүүлөр) менен байланышкан түшүүлөр. Баалардан арзандатууларды (жарнама менен байланышкан жумуштар, бонустар, сконто, арзандатуулар

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПОДРЯДЧИК

— организация, которая на основании заключенного договора с заказчиком на всю стоимость работ по стройке в целом несет ответственность за выполнение всех предусмотренных договором работ с привлечением при необходимости других организаций в качестве субподрядчиков.

ГИМНАЗИЯ — один из типов общеобразовательной средней школы, реализующий образовательные программы основного и среднего общего образования, обеспечивающие дополнительную (углубленную) подготовку по предметам гуманитарного профиля и может реализовывать общеобразовательные программы начального образования.

ГЛУБИНА БЕДНОСТИ — это расстояние между чертой бедности и фактическим уровнем потребления бедных слоев населения и показывает те затраты, ко-

ж.б.), ошондой эле сторнону кемитүү менен акчалай түрдө эсептелген суммада чагылдырылат.

БАШКЫ ПОДРЯДЧЫ

— бүт курулуш боюнча иштердин бүтүндөй наркына тапшырыкчы менен түзүлгөн келишимдин негизинде келишимде каралган бардык иштерди аткаруу үчүн, зарыл болсо субподрядчы катары башка уюмдарды ишке тартуу менен жоопкерчиликти алуучу уюм.

ГИМНАЗИЯ — гуманитардык профилдеги сабактар боюнча кошумча (терендетип) даярдоону камсыздоочу негизги жана орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу жана баштапкы билим берүү боюнча жалпы билим берүү программаларын ишке ашыруучу жалпы билим берүүчү орто мектептердин түрлөрүнүн бири.

КЕДЕЙЛИК ДЕНГЭЭЛИ

— бул калктын кедей катмарынын иш жүзүндөгү керектөөсү менен кедейликтин чегинин ортосундагы аралык жана ар бир үй

торые необходимы, чтобы вывести каждое домашнее хозяйство до уровня черты бедности.

ГОСТИНИЦА – здание (помещение), предназначенное для временного проживания, независимо от организационно-правовой формы собственности.

ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ХОЗЯЙСТВА – юридические лица, имущество и прибыль которых является собственностью государства.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЖИЛИЩНЫЙ ФОНД – фонд, находящийся в собственности жилищных организаций местных администраций (акимиаатов) и в ведении предприятий, организаций, министерств, государственных комитетов и ведомств (ведомственный жилищный фонд).

ГОТОВАЯ ПРОДУКЦИЯ – это фактическая производственная себестоимость законченных производством изделий, прошедших испытания и приемку, укомплектованных всеми частями согласно условиям догово-

чарбасын кедейчиликтин чегинин деңгээлинен чыгаруу үчүн зарыл болгон сарп-тоолорду көрсөтөт.

МЕЙМАНКАНА – менчиктик уюштуруу-укуктук формасына карабастан убактылуу жашоо үчүн арналган имарат (жай).

МАМЛЕКЕТТИК ЧАРБАЛАР – мүлкү жана пайдасы мамлекеттин менчиги болуп саналган юридикалык жактар.

МАМЛЕКЕТТИК ТУРАК ЖАЙ ФОНДУ – жергиликтүү администрациялардын (акимчиликтердин) турак жай уюмдарынын менчигинде жана ишканалардын, уюмдардын министрликтердин, мамлекеттик комитеттердин жана ведомстволордун (ведомстволук турак жай фонду) карамагында болгон фонд.

ДАЯР ӨНДҮРҮМ – бул өндүрүш тарабынан бүткөрүлгөн, сыноодон өткөн жана кабыл алынган, тапшырыкчылар менен түзүлгөн келишимдердин шарттарына ылайык техникалык шарттарга жана стандарт-

ра с заказчиками и соответствующим техническим условиям и стандартам. Продукция, не отвечающая указанным требованиям, и несданные работы считаются незаконченными и показываются в составе незавершенного производства.

ГРАБЕЖ – открытое завладение чужим имуществом.

ГРАНТЫ, ТЕХНИЧЕСКАЯ И ГУМАНИТАРНАЯ ПОМОЩЬ – активы, безвозмездно предоставляемые иностранными государствами, международными организациями Правительству Кыргызской Республики, органам местного самоуправления, государственным и некоммерческим организациям в виде техники, снаряжения, оборудования, медицинских средств и медикаментов и др.

ГРАНТЫ, ТЕХНИЧЕСКАЯ И ДРУГАЯ БЕЗВОЗМЕЗДНАЯ ПОМОЩЬ – это гранты, техническая и другая безвозмездная помощь, полученные от нерезидентов.

ГРУЗОВЫЕ ПЕРЕВОЗКИ – объем перевезенных грузов

тарга туура келген бардык бөлүктөрү чогултулган буюмдардын иш жүзүндөгү өндүрүштүк өздүк наркы. Көрсөтүлгөн талаптарга жооп бербеген өндүрүмдөр жана өткөрүп берилбеген жумуштар бүтпөгөн болуп эсептелет жана бүткөрүлбөгөн өндүрүштүн курамында көрсөтүлөт.

ТОНОО – бирөөнүн мүлкүн ачык эле ээлеп алуу.

ГРАНТТАР, ТЕХНИКАЛЫК ЖАНА ГУМАНИТАРДЫК ЖАРДАМ – бул Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, мамлекеттик жана коммерциялык эмес уюмдарга чет мамлекеттер, эл аралык уюмдар тарабынан техника, жабдуу, медициналык каражаттар, дары-дармектер ж.б. түрүндө акысыз берилген активдер.

ГРАНТТАР, ТЕХНИКАЛЫК ЖАНА БАШКА АКЫСЫЗ ЖАРДАМ – резидент эместерден алынган гранттар, техникалык жана башка акысыз жардам.

ЖҮК ТАШУУЛАР – темир жол транспорту менен та-

на железнодорожном транспорте, представляет собой сумму ввезенных и вывезенных грузов, транзитных перевозок и перевозок в республиканском сообщении.

ГРУППЫ СЕМЕЙНЫХ ВРАЧЕЙ - (ГСВ) – это структурное подразделение амбулаторного учреждения (АУ), работающее в системе Министерства здравоохранения, объединившее семейных врачей, терапевтов, педиатров, акушер-гинекологов, сестринский и младший медицинский персонал, менеджеров, оказывающих первичную медико-санитарную помощь семье и всем ее членам.

ДВИЖЕНИЕ РАБОЧИХ МЕСТ – это изменение числа рабочих мест в организации в результате их создания или ликвидации.

ДЕБИТОРСКАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ – задолженность по расчетам с поку-

шылган жүктөрдүн көлөмү, бул ташып келинген жана ташып чыгарылган жүктөрдүн, транзиттик жүк ташуулардын жана республикалык каттамдардагы жүк ташуулардын суммасын билдирет.

ҮЙ-БҮЛӨЛҮК ДОКТОРЛАР ТОБУ (УДТ) – бул Саламаттык сактоо министрлигинин системасында иштеген, үй-бүлөгө жана анын бардык мүчөлөрүнө алгачкы медициналык-санитардык жардам көрсөтүүчү үй-бүлөлүк докторларды, терапевттерди, педиатрларды, акушер-гинекологдорду, медайымдарды жана кенже медициналык персоналды, менеджерлерди бириктирген амбулаториялык мекеменин түзүмдүк бөлүмү.

ЖУМУШ ОРУНДАРЫНЫН КЫЙМЫЛЫ – бул жумуш орундарынын түзүлүшүнүн же жоюлушунун натыйжасында уюмдагы жумуш орундарынын санынын өзгөрүшү.

ДЕБИТОРДУК КАРЫЗ – жөнөтүлгөн товарлар, жумуштар жана кызмат көр-

пателями и заказчиками за отгруженные товары, работы и услуги, в том числе, обеспеченная векселями; по расчетам с дочерними и зависимыми обществами; сумма уплаченных другим организациям авансов по предстоящим расчетам в соответствии с заключенными договорами; задолженность по расчетам с финансовыми и налоговыми органами (в том числе по переплате по налогам, сборам и прочим платежам в бюджет); задолженность работников организации по предоставленным им ссудам и займам, задолженность подотчетных лиц; поставщиков по недоплатам товарно-материальных ценностей, обнаруженным при приемке; а также штрафы, пени и неустойки, признанные должником, или по которым получены решения суда или другого органа, имеющего в соответствии с законодательством право на принятие решения об их взыскании, отнесенные на финансовые результаты организации.

сөтүүлөр, анын ичинде векселдер менен камсыздалгандар үчүн сатып алуучулар жана тапшырыкчылар менен эсептешүүлөр боюнча карыз; туунду ишканалар жана көз каранды коомдор менен эсептешүүлөр боюнча карыз; түзүлгөн келишимдерге ылайык алдыдагы эсептешүүлөр боюнча башка уюмдарга төлөнгөн аванстардын суммасы; финансылык жана салык органдары менен эсептешүүлөр боюнча (анын ичинде салыктар, жыйымдар боюнча ашыкча төлөмдөр жана бюджетке башка төлөмдөр боюнча) карыз; уюмда иштеген кызматкерлердин аларга берилген насыялар жана зайымдар боюнча карызы, отчет берүүчү жооптуу жактардын карызы; кабыл алуу учурунда аныкталган товардык-материалдык баалуулуктардын жетпей калганы боюнча берүүчүлөрдүн карызы; ошондой эле карызкор адам тарабынан моюнуна алынган же соттун же уюмдун финансылык жыйынтыктарына киргизилген, аларды төлөтүү жөнүндө мыйзамдарга ыла-

ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ НАСЕЛЕНИЯ

– сумма денежных средств, полученных членами домашних хозяйств в виде заработной платы, дохода от индивидуальной трудовой деятельности, пенсий, стипендий, пособий, компенсационных и других дополнительных выплат, доходов от собственности, средств от продажи продукции личного подсобного хозяйства и прочих денежных поступлений.

ДЕНЕЖНЫЕ РАСХОДЫ ДОМАШНИХ ХОЗЯЙСТВ

– потребительские расходы и расходы, не связанные с потреблением. В состав денежных расходов не включаются суммы инвестиций, расходы на покупку иностранной валюты, ценных бумаг и суммы, положенные в банковские счета.

ДЕФЛЯТОР – это среднее изменение цен в экономике за определенный период.

йык чечимди кабыл алууга укугу бар башка органдын алар боюнча чечими алынган айыптар, туумдар жана үстөк айыптар.

КАЛКТЫН АКЧАЛАЙ КИ-РЕШЕЛЕРИ

– эмгек акы, жеке ишмердиктен түшкөн киреше, пенсия, стипендия, жөлөк пул, компенсациялык жана башка кошумча төлөмдөр, менчиктен түшкөн киреше, жеке көмөкчү чарбанын өндүрүмдөрүн сатуудан алынган каражаттар жана башка акчалай келип түшүүлөр түрүндө үй чарба мүчөлөрү тарабынан алынган акчалай каражаттардын суммасы.

ҮЙ ЧАРБАЛАРЫНЫН АКЧАЛАЙ ЧЫГЫМДА-РЫ

– керектөөчү чыгымдар жана керектөө менен байланышпаган чыгымдар. Акчалай чыгымдардын курамына инвестициялардын суммалары, чет өлкөлүк валютаны, баалуу кагаздарды сатып алууга кеткен чыгымдар жана банктык эсепке салынган суммалар кирбейт.

ДЕФЛЯТОР – белгилүү мезгил үчүн экономикада баалардын орточо өзгөрүшү.

ДИПЛОМИРОВАННЫЙ СПЕЦИАЛИСТ – квалификация, присваиваемая лицам, освоившим программу полного высшего образования по определенной специальности.

ДОЛГОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ – депозиты, долговые ценные бумаги, кредиты и займы, торговые кредиты, другую кредиторскую/дебиторскую задолженность и другие долговые инструменты.

ДОЛГОВЫЕ ЦЕННЫЕ БУМАГИ – долговые ценные бумаги, выпущенные нерезидентами показываются обязательства нерезидентов по ценным бумагам, находящимся в портфеле Вашего предприятия; векселя, облигации, ноты, акции, обеспечивающие менее 10 процентов уставного капитала.

ДОЛЯ ЗАРЕГИСТРИРОВАННЫХ БЕЗРАБОТНЫХ В ЧИСЛЕННОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОГО НАСЕЛЕНИЯ – доля численности безработных, зарегистрированных в органах

ДИПЛОМДУУ АДИС – белгилүү бир адистик боюнча толук жогорку билим берүү программасын өздөштүргөн адамдарга ыйгарылуучу квалификация.

КАРЫЗДЫК КАРАЖАТТАР – депозиттер, карыздык баалуу кагаздар, кредиттер жана зайымдар, соода кредиттери, башка кредитордук/дебитордук карыздар жана башка карыздык каражаттар.

КАРЫЗДЫК БААЛУУ КАГАЗДАР – резидент эместер тарабынан чыгарылган карыздык баалуу кагаздарда өздүк ишкананын портфелинде болгон баалуу кагаздар боюнча резидент эместердин милдеттенмелери; уставдык капиталдын 10 пайыздан азыраагын камсыздоочу векселдер, облигациялар, ноталар, акциялар көрсөтүлөт.

Э К О Н О М И К А Л Ы К ЖАКТАН АКТИВДҮҮ КАЛКТЫН САНЫНДА КАТТАЛГАН ЖУМУШСУЗДАРДЫН ҮЛҮШҮ – пайыз менен өлчөнгөн экономикалык активдүү калктын

занятости, в численности экономически активного населения, измеренная в процентах.

ДОЛЯ ТОВАРА – это процент от общей суммы определенного товара.

ДОМА-ИНТЕРНАТЫ (для взрослых и детей) – медико-социальные учреждения, предназначенные для постоянного проживания престарелых и лиц с ограниченными возможностями здоровья, нуждающихся в уходе, бытовом и медицинском обслуживании.

ДОМАШНЕЕ ХОЗЯЙСТВО – группа лиц, проживающих совместно, объединяющих (полностью или частично) свои доходы и имущество и совместно потребляющих определенные виды товаров и услуг, к которым относятся, главным образом, жилье и продукты питания. Домашнее хозяйство может состоять из одного человека.

ДОСТУПНОСТЬ И ОТКРЫТОСТЬ ИТОВОВЫХ ДАННЫХ – итоговые данные, характеризующие основные

санында жумуш менен камсыз кылуу органдарына катталган жумушсуздардын санынын үлүшү.

ТОВАРДЫН ҮЛҮШҮ – бул белгилүү товардын жалпы суммасынан алынган пайыз.

ИНТЕРНАТ-ҮЙЛӨР (чоңдор жана балдар үчүн) – багууга, турмуш-тиричилик жана медициналык тейлөөгө муктаж кары-картаңдар жана ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдардын турактуу жашоосу үчүн арналган медициналык-социалдык мекемелер.

ҮЙ ЧАРБАСЫ – бирге жашаган, өз кирешелерин жана мүлкүн (толук бойдон же жарым жартылай) бириктирген жана аларга негизинен турак жай жана тамак-аш азыктары кирген товарлар менен кызмат көрсөтүүлөрдүн белгилүү түрлөрүн биргелешип пайдаланышкан адамдардын тобу. Үй чарба бир адамдан турушу да мүмкүн.

ЖЫЙЫНТЫК МААЛЫ-МАТТАРДЫН ЖЕТКИЛИКТҮҮЛҮГҮ ЖАНА АЧЫКТЫГЫ – Кыргыз

показатели демографического социально-экономического положения населения Кыргызской Республики, подлежат опубликованию в средствах массовой информации, а также предоставляются путем издания статистических сборников, бюллетеней, размещения их в глобальной компьютерной сети Интернет и по разовым запросам пользователей.

ДОХОДЫ ОТ ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ – доходы, полученные в результате выполнения гражданами трудовых обязанностей на постоянной или единовременной основе: доходы от труда на предприятиях, в организациях всех форм собственности; от индивидуальной предпринимательской деятельности; от крестьянских (фермерских) хозяйств.

ДОШКОЛЬНЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ – это образовательные организации, реализующие общеобразовательные про-

Республикасынын калкынын демографиялык социалдык-экономикалык абалынын негизги көрсөткүчтөрүн мүнөздөөчү жыйынтык маалыматтар, алар жалпыга маалымдоо жарыяланууга жатат, ошондой эле статистикалык жыйнактарды, бюллетендерди басып чыгаруу, аларды Интернеттин глобалдык компьютердик тарамына жайгаштыруу аркылуу жана колдонуучулардын бир жолку суроо-талабы боюнча берилет.

ЭМГЕК ИШИНЕН ТҮШКӨН КИРЕШЕЛЕР – жарандардын турактуу же бир жолку эмгек милдеттемелерин аткаруунун жыйынтыгында алынган кирешелери: ишканадагы эмгектен, бардык менчик формаларындагы мекемелерде эмгектенүүдөн, жеке ишмердүүлүктөн, дыйкан (фермер) чарбасынан түшкөн кирешелер.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫ – бул 6 айдан 7 жашка чейинки курактагы балдарга мектепке чейинки тарбия

граммы дошкольного воспитания и обучения детей ввозрасте от 6 месяцев до 7 лет.

В соответствии с направленностью дошкольные организации делятся на ясли, ясли-детский сад, детский сад, школа-детский сад.

ДРУГИЕ ИНВЕСТИЦИИ – это активы и обязательства, которые не рассматриваются как прямые и портфельные инвестиции.

ЕДИНОВРЕМЕННАЯ ВМЕСТИМОСТЬ ГОСТИНИЦЫ – это число, которое определяется по числу установленных постоянных кроватей во всех номерах.

ЕСТЕСТВЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ – это оценка текущих изменений в развитии населения в целом, например, как составляющие при расчете его численности.

ЕСТЕСТВЕННЫЙ ПРИРОСТ НАСЕЛЕНИЯ – абсолютная величина разности между числами родившихся и умерших за определенный период. Его величина может быть как положительной, так и отрицательной.

берүүнүн жана окутуунун жалпы билим берүүчү программаларын ишке ашырган билим берүүчү уюмдар.

Мектепке чейинки уюмдар өз багытына жараша бөлүнөт: ясли, ясли-бала бакча, бала бакча, мектеп-бала бакча.

БАШКА ИНВЕСТИЦИЯЛАР – бул түз жана портфельдик инвестициялар катары каралбаган активдер жана милдеттенмелер.

МЕЙМАНКАНАНЫН БИР ЖОЛКУ СЫЙЫМДУУЛУГУ – бардык номерлерде орнотулган турактуу керебеттердин саны боюнча аныктала турган сан.

КАЛКТЫН ТАБИГЫЙ КЫЙМЫЛЫ – бул жалпы калктын өнүгүшүндө, мисалы, анын санын эсептөө учурунда түзүүчүсү катары учурдагы өзгөрүүлөрдү баалоо.

КАЛКТЫН ТАБИГЫЙ ӨСҮҮСҮ – белгилүү бир мезгилде төрөлгөндөрдүн жана өлгөндөрдүн санынын ортосундагы айырманын абсолюттук чоңдугу. Анын чоңдугу оң да, терс да болушу мүмкүн.

ЖИЛАЯ КВАРТИРА – внутренняя изолированная часть строения, отделенная от других помещений капитальными стенами, при наличии отдельного оборудования, необходимого для жилой квартиры (кухня, туалет, ванная), имеющая самостоятельный выход на улицу, коридор общего пользования или лестничную клетку.

ЖИЛАЯ КОМНАТА – часть квартиры, отделенная от других частей той же квартиры стенами или постоянными (непередвижными) перегородками и имеющая с ними внутреннее сообщение.

ЖИЛАЯ ПЛОЩАДЬ – площадь жилых комнат в жилых домах и помещениях; спальных, столовых комнат, комнат для отдыха и для внеклассных занятий в интернатах, детских домах, общежитиях, домах для инвалидов и престарелых; жилых квартир, состоящих из одной жилой комнаты, служащей одновременно и кухней; жилых комнат в нежилых строениях и помеще-

ТУРАК БАТИР – өз алдынча көчөгө чыгуучу эшиги, жалпы пайдалануудагы коридору же тепкичи бар, турак батир үчүн зарыл өзүнчө жабдуулары (ашкана, ажаткана, ванна) болгондо башка жайлардан капиталдык дубалдары менен бөлүнгөн курулуштун ички өзүнчө бөлүгү.

ТУРАК БӨЛМӨ – бир эле батирдин дубалдарынын башка бөлүктөрүнөн дубалдар же туруктуу (кыймылсыз) тосмолор менен бөлүнгөн жана алар менен ички байланышы бар батирдин бөлүгү.

ЖАШОО АЯНТЫ – имараттардагы жана турак үйлөрдөгү жашоо бөлмөлөрүнүн аянты; уктоо бөлмөсү, ашкана бөлмөлөрү жана интернаттарда, балдар үйлөрүндө, карылар жана майыптар үйлөрүндө, жатаканаларда эс алуу жана класстан сырткары иш-чаралар үчүн бөлмө; бир эле убакта ашкана катары да кызмат кылган, бир турак бөлмөдөн турган батирлер;

ниях (школах, больницах и т. д.). К жилой площади не относится: площадь кухонь, коридоров, ванных, кладовых и др. вспомогательных и подсобных помещений.

ЖИЛИЩНАЯ ЕДИНИЦА – обособленное и независимое место жительства (жилой дом или квартира, комната) отдельного домохозяйства, предназначенное или не предназначенное для проживания, но используемое в качестве обычного места нахождения домохозяйством на момент переписи населения и жилищного фонда.

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО – это строительство жилых домов, общежитий, жилых помещений в нежилых строениях, подлежащих включению в состав жилищного фонда и предназначенных для постоянного проживания граждан.

ЖИЛИЩНЫЙ ФОНД – совокупность всех жилых

имараттардагы жана турак эмес курулуштардагы (мектептер, ооруканалар ж.б.у.с.) турак бөлмөлөр. Турак аянтына ашкананын аянты, коридорлордун, ваннанын, кампачанын жана башка кошумча жана көмөкчү жайлардын аянттары кирбейт.

ТУРАК ЖАЙ БИРДИГИ – өзүнчө үй чарбанын жашоо үчүн арналган же арналбаган, бирок эл каттоо же турак жай фондун каттоо учурунда үй чарбасы тарабынан демейдеги тиричилик үчүн пайдаланылган өзүнчө үй чарбасынын обочолонгон жана көз карандысыз тиричилик өткөрүүчү жашоо орду (турак үй же батир, бөлмө).

ТУРАК ЖАЙ КУРУЛУШУ – бул турак үйлөрдүн, жатаканалардын, турак жай фондунун курамына киргизүүгө жаткан турак жай эмес имараттардагы турак жайлардын жана жарандардын туруктуу жашоосу үчүн арналган турак жай курулушу.

ТУРАК ЖАЙ ФОНДУ – менчигинин түрүнө кара-

помещений независимо от форм собственности, включая жилые дома, специальные дома (общежития, специальные дома для одиноких и престарелых, детские дома, дома-интернаты для инвалидов, интернаты при школах и школы-интернаты), квартиры, служебные жилые помещения и иные помещения в других строениях, пригодные для

ЖИЛОЕ ПОМЕЩЕНИЕ – изолированное, обособленное место обычного жительства одного или более лиц. Жилое помещение может быть либо жилищной единицей, либо жилым помещением коллективного проживания.

ЖИЛОЙ ДОМ – строение, имеющее почтовый номер, вся или не менее половины общей площади которого предназначена для постоянного проживания граждан, расположенное на земельном участке со всеми находящимися на нем вспомогательными строениями, сооружениями и другими элементами благоустройства.

бастан бардык турак жайлардын жыйындысы, анын ичинде турак үйлөр, атайын үйлөр (жатаканалар, жалгыз бой жана улгайган адамдар үчүн атайын үйлөр, балдар үйлөрү, майыптар үчүн үй-интернаттар, мектеп алдындагы интернаттар жана мектеп-интернаттар), батирлер, кызматтык турак-жайлар жана башка имараттардагы жашоого жарактуу турак жайлар.

ТУРАК ЖАЙ – бир же андан ашык адамдардын өзүнчө бөлүнгөн, обочолонгон демейдеги жашаган орду. Турак жай имараты турак жай бирдиги же жамаат менен жашоочу турак жай болушу мүмкүн.

ТУРАК ҮЙ – почта номери бар, бардык же жалпы аянтынын жарымынан кем эмес аянты жарандар туруктуу жашаганга арналган, бардык ага кошумча курулуштары, курулмалары, жайлуулуктун башка элементтери менен жер участогунда жайгашкан курулуш.

ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ – показатель статистики, характеризующий распространенность болезни среди населения впервые выявленных в отчетном году. Исчисляется отношением числа больных с впервые установленным диагнозом данного заболевания к среднегодовой численности постоянного населения.

ЗАБОЛЕВАНИЕ – это случай болезни у отдельного человека.

ЗАДОЛЖЕННОСТЬ ПО ВЫПЛАТЕ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ – это начисленные суммы заработной платы (включая переходящие остатки задолженности) по состоянию на конец отчетного месяца не выплаченные в срок, установленный коллективным договором.

ЗАДОЛЖЕННОСТЬ ПО КРЕДИТАМ БАНКОВ И ЗАЙМАМ – задолженность по кредитам и займам, полученным от банковской системы, небанковских финансово-кредитных организаций, юридических и физических лиц, как на

ООРУГА ЧАЛДЫГУУ – отчеттук жыл ичинде калк арасында биринчи жолу аныкталган оорунун жайылышын мүнөздөөчү статистика көрсөткүчү. Бул көрсөткүч ушул оорунун биринчи аныкталган диагнозу менен оорулуулардын санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына болгон катышы менен эсептелет.

ООРУ-СЫРКОО – адамдын ооруган учуру.

ЭМГЕК АКЫ ТӨЛӨӨ БОЮНЧА КАРЫЗ – бул отчеттук айдын аягына карата жамааттык келишим боюнча белгиленген мөөнөттө төлөнбөй калган эмгек акынын эсептелген суммасы (анын ичинде карыздын калдыктарына өткөндөр).

БАНКТАРДЫН КРЕДИТЕРИ ЖАНА ЗАЙЫМДАРЫ БОЮНЧА КАРЫЗДАР – өлкөнүн аймактарындагы, чет өлкөдөгү банк системасынан, банктык эмес финансылык-кредиттик уюмдардан, юридикалык жана жеке жактардан алынган

территории страны, так и за рубежом.

ЗАПАСЫ – это товарно-материальные ценности, принадлежащие хозяйствующему субъекту и находящиеся на разных стадиях производства и обращения, предназначенные для реализации и использования в процессе производства, при выполнении работ и предоставлении услуг.

ЗАПАСЫ ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ – это разного рода вспомогательные материалы, которые используются для обеспечения основного производственного процесса или для административно-управленческих целей. В их состав включаются топливо, запасные части, строительные материалы, малоценные и быстроизнашивающиеся предметы, и прочие материалы.

ЗАСТРОЙЩИКИ (ЗАКАЗЧИКИ) – это самостоятельные производственные единицы, пользующиеся правами юридического лица (объединения, акционерные общества, ассоциации

кредиттер жана зайымдар боюнча карыздар.

КАМДЫКТАР – бул иштерди аткаруу жана кызмат көрсөтүү учурунда, өндүрүш процессинде сатуу жана пайдалануу үчүн арналган, өндүрүштүн жана жүгүртүүнүн ар кайсы стадиясында турган жана чарбакер субъекттерге тиешелүү болгон товардык-материалдык баалуулуктар.

КӨМӨКЧҮ МАТЕРИАЛДАРДЫН КАМДЫКТАРЫ – бул негизги өндүрүштүк процессти камсыздоо же административдик-башкаруу максаттары үчүн пайдаланылуучу ар кандай түрдөгү көмөкчү материалдар. Алардын курамына күйүүчү май, камдык бөлүктөрү, курулуш материалдары, баалуу эмес жана бат эскирип кетүүчү буюмдар жана башка материалдар кирет.

КУРУУЧУЛАР (ТАПШЫРЫКЧЫЛАР) – бул юридикалык жактын укугун пайдалануучу өз алдынча өндүрүштүк бирдиктер (бирикмелер, акционердик коомдор, ассоциациялар

и др.), а также подразделения, не являющиеся юридическими лицами, в отчет по строительству, представляемый в органы государственной статистики, включают данные только по собственному строительству (головному предприятию) и по входящим в его состав не самостоятельным по (юридическим) структурным подразделениям.

ЗАТРАТЫ НА КАПИТАЛЬНЫЙ РЕМОНТ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ – это затраты на капитальный ремонт машин, оборудования, транспортных средств, зданий и сооружений.

ЗАТРАТЫ НА ОБОРУДОВАНИЕ, ИНСТРУМЕНТ И ИНВЕНТАРЬ – это затраты на стоимость технологического, энергетического, подъемно-транспортного и другого оборудования, производственного инструмента и инвентаря, средств вычислительной и организационной техники, приобретаемых для действующего предприятия.

ж.б.), ошондой эле юридикалык жак болуп саналбаган бөлүмдөр, курулуш боюнча мамлекеттик статистика органдарына бериле турган отчет өздүк курулуш (башкы ишкана) жана анын курамына өз алдынча эмес түзүмдүк (юридикалык) бөлүм катары кирген курулуш боюнча гана маалыматтарды камтыйт.

НЕГИЗГИ КАРАЖАТТАРДЫ КАПИТАЛДЫК ОНДООГО САРПТООЛОР – машиналарды, жабдууларды, унаа каражаттарын, имараттарды жана курулма-ларды капиталдык оңдоого сарптоолор.

ЖАБДУУЛАРГА, АСПАПТАРГА ЖАНА ИНВЕНТАРГА САРПТООЛОР – иштеп жаткан ишкана үчүн сатып алынган технологиялык, энергетикалык, көтөрүүчү-унаалык жана башка жабдуулардын, өндүрүштүк аспаптардын жана инвентарлардын, эсептөөчү жана уюштуруучу техника каражаттарынын наркына болгон сарптоолор.

ИЗМЕНЕНИЕ ЗАПАСОВ МАТЕРИАЛЬНЫХ ОБОРОТНЫХ СРЕДСТВ – это изменение производственных запасов, незавершенного производства, готовой продукции и товаров для перепродажи.

ИМПОРТ В ЦЕНАХ СИФ – цена товара, включающая его стоимость и расходы по страхованию и транспортировке до границы страны - импортера.

ИМПОРТНАЯ КВОТА – соотношение между объемами импорта (И) и валового внутреннего продукта (ВВП).

ИМПОРТ ТОВАРОВ – ввоз на территорию Кыргызской Республики товаров, которые добавляются к запасам материальных ресурсов государства.

ИНВЕСТИЦИИ – это совокупность затрат, реализуемых в форме долгосрочных вложений капитала в объекты предпринимательской и других видов деятельности.

МАТЕРИАЛДЫК ЖҮГҮР-ТҮҮ КАРАЖАТТАРЫНЫН КАМДЫКТАРЫНЫН ӨЗГӨРҮШҮ – бул өндүрүштүк камдыктардын, бүтпөгөн өндүрүштүн, даяр өндүрүмдөрдүн жана кайра сатуу үчүн товарлардын өзгөрүүлөрү.

СИФ БААЛАРЫНДАГЫ ИМПОРТ – импортту алуучу өлкөнүн чек арасына чейин жүктү жеткирүү жана камсыздандыруу боюнча чыгымдар менен анын наркын кошкондогу товардын баасы.

ИМПОРТТУК КВОТА – импорттун (И) жана ички дүң өнүмдүн (ИДӨ) көлөмдөрүнүн ортосундагы катыш.

ТОВАРЛАРДЫН ИМПОРТУ – Кыргыз Республикасынын аймагына товарларды ташып киргизүү, алар мамлекеттин материалдык ресурстарынын камдыктарына кошулат.

ИНВЕСТИЦИЯЛАР – бул ишкерлик объекттерине жана иштин башка түрлөрүнө капиталдын узак мөөнөттүү салымдары түрүндө ишке ашырылуучу чыгымдардын жыйындысы.

ИНВЕСТИЦИИ В НЕМАТЕРИАЛЬНЫЕ АКТИВЫ

– затраты на приобретение патентов, лицензий, авторских прав, торговых марок, товарных знаков, программных продуктов, права пользования земельными участками, объектами природопользования.

ИНВЕСТИЦИИ В НЕФИНАНСОВЫЕ АКТИВЫ

– это инвестиции в основной капитал, на затраты на капитальный ремонт, инвестиции в нематериальные активы, инвестиции в непроизведенные материальные активы, инвестиции на пополнение запасов материальных оборотных средств.

ИНВЕСТИЦИИ В ОСНОВНОЙ КАПИТАЛ – это инвестиции, которым относятся затраты на строительные работы всех видов по монтажу и приобретения оборудования, требующего и не требующего монтажа, предусмотренного в сметах на строительство; приоб-

МАТЕРИАЛДЫК ЭМЕС АКТИВДЕРГЕ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

– патенттерди, уруксаттамаларды, автордук укуктарды, соода маркаларын, товардык белгилерди, программалык өнүмдөрдү сатып алууга, жер участкакторун, табигый пайдалануу объектилерин пайдалануу укуктарын алууга сарптоолор.

ФИНАНСЫЛЫК ЭМЕС АКТИВДЕРГЕ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

– бул негизги капиталга, капиталдык оңдоо үчүн сарптоолорго инвестициялар, материалдык эмес активдерге инвестициялар, өндүрүштүк эмес материалдык активдерге инвестициялар, материалдык жүгүртүү каражаттарынын камдыктарын толуктоого инвестициялар.

НЕГИЗГИ КАПИТАЛГА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

– бул монтаждоо боюнча бардык түрдөгү курулуш иштерине жана курулуштун сметаларында каралган, монтажды талап кылган жана талап кылбаган жабдууларды сатып алууга; курулуштун сметаларына киргизилген

речение производственного транспорта и хозяйственно-го инвентаря, включаемых в сметы на строительство; на приобретение машин и оборудования, не входящих в сметы на строительство, а также приобретение машин и оборудования транспортных средств на предприятиях не осуществляющих строительную деятельность; на прочие капитальные работы и затраты.

ИНВЕСТИЦИИ НА НЕПРОИЗВЕДЕННЫЕ АКТИВЫ

— это затраты на приобретение активов природного происхождения, право на владение которыми может быть установлено и передано (земля, недра, водоемы, леса и др. объекты природопользования).

ИНВЕСТИЦИИ НА ПРИРОСТ ЗАПАСОВ МАТЕРИАЛЬНЫХ ОБОРОТНЫХ СРЕДСТВ

— это разница между затратами на приобретение оборотных средств и затратами на их выбытие.

чарбалык инвентарларды, өндүрүштүк унааларды сатып алууга; курулуштун сметаларына киргизилбеген машиналарды жана жабдууларды сатып алууга, ошондой эле курулуш иштерин жүргүзбөгөн ишканаларда машиналарды, жабдууларды, унаа каражаттарын сатып алууга; башка капиталдык иштерге жана сарптоолорго чыгымдар кирген инвестициялар.

ӨНДҮРҮЛБӨГӨН АКТИВ-ДЕРГЕ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

— бул ээлик кылуу укугуна белгилениши жана өткөрүлүп берилиши мүмкүн болгон табигый тектүү активдерди (жер, жер байлыгы, көлмөлөр, токойлор жана башка жаратылышты пайдалануу объектилерин) сатып алуу боюнча чыгымдар.

МАТЕРИАЛДЫК ЖҮГҮРТҮҮ КАРАЖАТТАРЫНЫН КАМДЫКТАРЫН ӨСТҮРҮҮГӨ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

— бул жүгүртүү каражаттарын сатып алууга кеткен чыгымдар менен алардын чыгуусуна кеткен сарптоолордун ортосундагы айырма.

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ – это осуществление практических действий инвестора в отношении его инвестиций. Участниками инвестиционной деятельности могут быть как физические, так и юридические лица, в том числе иностранные, осуществляющие инвестиционную деятельность на территории Кыргызской Республики.

ИНВЕСТОР – это субъект инвестиционной деятельности, осуществляющий вложение собственных, заемных и привлеченных средств.

ИНДЕКС – это относительная величина, которая характеризует изменение во времени и в пространстве уровня изучаемого общественного явления или сравнение фактических данных с любым эталоном (план, прогноз, норматив и т.д.).

ИНДЕКС ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ – это индекс деятельности сектора внешней торговли, и позволяют определить, в какой мере изменения в стоимости товара за

ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ИШ – бул инвестордун инвестицияларына карата анын практикалык иш-аракеттерди жүргүзүүсү. Инвестициялык иштин катышуучулары болуп, инвестициялык ишти жүргүзүүчү жеке жактар да, юридикалык жактар да, анын ичинде Кыргыз Республикасынын аймагында инвестициялык иш жүргүзүүчү чет өлкөлүк жактар да боло алышат.

ИНВЕСТОР – бул өздүк, карызга алган жана тартылган каражаттарын салган, инвестициялык иштин субъекти.

ИНДЕКС – бул изилденип жаткан коомдук кубулуштун деңгээлинин убакыт жана мейкиндикте өзгөрүшүн же иш жүзүндөгү маалыматтарды ар кандай эталон (мерчем, болжол, ченем ж.б.) менен салыштырууну мүнөздөгөн салыштырма чоңдук.

ТЫШКЫ СООДА ИНДЕКСИ – бул тышкы соода секторунун ишинин индекси жана белгиленген мезгил үчүн товардын наркынын өзгөрүшү анын физикалык

определенный период зависят от изменения его физического объема и цены.

ИНДЕКС ДОВЕРИЯ НАСЕЛЕНИЯ – обобщенный показатель динамики изменения массовых настроений общества, отражающий отношение населения к деятельности государственных органов исполнительной власти, мэрий городов Бишкек и Ош, полномочных представителей Правительства Кыргызской Республики в областях и глав местных государственных администраций – акимов районов.

ИНДЕКС НОМИНАЛЬНОЙ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ – относительный показатель, характеризующий изменение заработной платы в отчетном периоде по сравнению с базисным периодом.
ИНДЕКС – ОТНОСИТЕЛЬНЫЙ ПОКАЗАТЕЛЬ – выражающий изменение уровня цен, стоимости и объема на товары в текущем периоде по сравнению с базисным.

көлөмүнүн жана баасынын өзгөрүшүнөн канчалык көз каранды экендигин аныктоого мүмкүндүк берет.

КАЛКТЫН ИШЕНИМ ИНДЕКСИ – коомдун жалпы маанайынын өзгөрүү динамикасынын жалпыланган көрсөткүчү, ал аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарынын, Бишкек жана Ош шаарларынын мэрияларынын, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн жана жергиликтүү мамлекеттик администрация башчыларынын - райондордун акимдеринин иштерине карата калктын мамилесин чагылдырат.

НОМИНАЛДУУ ЭМГЕК АКЫ ИНДЕКСИ – базистик мезгил менен салыштырганда отчеттук мезгилдеги эмгек акынын өзгөрүшүн мүнөздөгөн салыштырма көрсөткүч.

САЛЫШТЫРМАЛУУ КӨРСӨТКҮЧ ИНДЕКСИ – базистик мезгилге салыштырганда учурдагы товарларга карата баалардын, нарктын жана көлөмдүн деңгээлинин өзгөрүшүн билдирүүчү көрсөткүч.

ИНДЕКС ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН – показатель, характеризующий изменение во времени среднего уровня цен на фиксированный перечень товаров и услуг, приобретаемых населением для личного потребления. Является общепризнанным показателем инфляции.

ИНДЕКС РЕАЛЬНОЙ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ – относительный показатель, характеризующий изменение номинальной заработной платы с учетом изменения цен в отчетном периоде по сравнению с базисным периодом.

ИНДЕКС РОЗНИЧНЫХ ЦЕН – показатель, характеризующий изменение розничных цен на товары, реализуемые населению в предприятиях розничной торговли, и рассчитанный по структуре розничного товарооборота.

ИНДЕКС ТАРИФОВ НА УСЛУГИ ГРУЗОВОГО ТРАНСПОРТА – показатель, характеризующий из-

КЕРЕКТӨӨ БААЛАРЫНЫН ИНДЕКСИ – жеке керектөө үчүн калк тарабынан сатылып алына турган товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн белгиленген тизмесине баалардын орточо деңгээлинин убакыт аралыгындагы өзгөрүүсүн мүнөздөгөн көрсөткүч. Бул жалпы таанылган инфляциянын көрсөткүчү болуп саналат.

РЕАЛДУУ ЭМГЕК АКЫ ИНДЕКСИ – базистик мезгил менен салыштырганда отчеттук мезгилде баалардын өзгөрүшүн эсепке алуу менен номиналдык эмгек акынын өзгөрүшүн мүнөздөгөн салыштырма көрсөткүч.

ЧЕКЕНЕ БААЛАРДЫН ИНДЕКСИ – чекене соода ишканаларында калкка сатыла турган товарлардын чекене бааларынын өзгөрүүсүн мүнөздөгөн жана чекене товар жүгүртүү түзүмү боюнча эсептелген көрсөткүч.

ЖҮК ТАШУУЧУ УНАА КЫЗМАТТАРЫНА ТАРИФТЕРДИН ИНДЕКСИ – унаанын ар кандай түр-

менение тарифов на услуги по перевозке грузов различными видами транспорта.

ИНДЕКС ТАРИФОВ НА УСЛУГИ СВЯЗИ ДЛЯ ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ – показатель, характеризующий изменение во времени тарифов на услуги связи для юридических лиц: почтовые, курьерские и телекоммуникационные.

ИНДЕКС ФИЗИЧЕСКОГО ОБЪЕМА – это относительный показатель, характеризующий изменение объемов базисных показателей в сравниваемых периодах и в сопоставимых ценах.

ИНДЕКС ФИЗИЧЕСКОГО ОБЪЕМА ПРОМЫШЛЕННОЙ ПРОДУКЦИИ – относительный показатель, характеризующий изменение объема промышленной продукции в сравниваемых периодах. Различаются индивидуальные и сводные индексы физического объема

лөрү менен жүктөрдү та-шуу боюнча кызмат көрсөтүүлөргө тарифтердин өзгөрүүсүн мүнөздөөчү көрсөткүч.

ЮРИДИКАЛЫК ЖАКТАР ҮЧҮН БАЙЛАНЫШ КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮНӨ ТАРИФТЕРДИН ИНДЕКСИ – юридикалык жактар үчүн байланыш кызматтарына: почта, чабарман жана телекоммуникация кызмат көрсөтүүлөрүнө тарифтердин убакыт аралыгындагы өзгөрүүсүн мүнөздөөчү көрсөткүч.

ФИЗИКАЛЫК КӨЛӨМДҮН ИНДЕКСИ – бул салыштырылуучу мезгилде жана салыштырылуучу бааларда базистик көрсөткүчтөрдүн көлөмдөрүнүн өзгөрүүлөрүн мүнөздөөчү салыштырмалуу көрсөткүч.

ӨНӨР ЖАЙ ӨНДҮРҮМ-ДӨРҮНҮН ФИЗИКАЛЫК КӨЛӨМҮНҮН ИНДЕКСИ – салыштырылуучу мезгилде өнөр жай өндүрүмүнүн көлөмүнүн өзгөрүшүн мүнөздөгөн салыштырмалуу көрсөткүч. Өнөр жай өндүрүмүнүн физикалык көлөмүнүн жеке жана жыйынды

промышленной продукции. Для определения индекса физического объема используется метод, основанный на динамике показателей промышленной продукции в натуральном выражении, исходя из валового выпуска, по твердо установленному набору товаров. Для исчисления сводного индекса производства промышленной продукции индивидуальные индексы по конкретным видам промышленной продукции поэтапно агрегируются в индексы по отраслям промышленности в целом. При расчете индекса физического объема используются цены, исключаящие налог на добавленную стоимость и акцизы. Для построения динамического ряда применяется цепной индекс.

ИНДЕКС ЦЕН ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ (ЭКСПОРТА, ИМПОРТА) – это индекс цен на изменение стоимости экспорта (импорта) за счет изменения цен при неизменном физическом объеме внешней торговли.

индекстери болуп айырма-ланат. Физикалык көлөмдүн индексин аныктоо үчүн товарлардын так белгиленген топтому боюнча дүн чыгарылышына жараша накталай түрдө өнөр жай өндүрүмүнүн көрсөткүчтөр динамикасына негизделген метод колдонулат. Өнөр жай өндүрүмүн чыгаруунун жыйынды индексин эсептөө үчүн өнөр жай өндүрүмүнүн конкреттүү түрлөрү боюнча жеке индекстер жалпысынан өнөр жай тармактары боюнча этап-этабы менен индекстерге агрегацияланат. Физикалык көлөмдүн индексин эсептөөдө кошумча наркка жана акциздерге салыкты жокко чыгаруучу баалар колдонулат. Динамикалык катарды түзүү үчүн тизмек индекси колдонулат.

ТЫШКЫ СООДА (ЭКСПОРТ, ИМПОРТ) БААЛАРЫНЫН ИНДЕКСИ – бул тышкы сооданын өзгөрүлбөгөн физикалык көлөмүндө баалардын өзгөрүшүнүн эсебинен экспорттун (импорттун) наркын өзгөртүүгө баалардын индекси.

ИНДЕКС ЦЕН ПРЕДПРИЯТИЙ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ ПРОМЫШЛЕННОЙ ПРОДУКЦИИ – показатель, характеризующий изменение цен на готовую промышленную продукцию, произведенную промышленными предприятиями республики, и оказанные ими услуги производственного характера.

ИНДЕКСЫ ФИЗИЧЕСКОГО ОБЪЕМА ОБОРОТА ТОРГОВЛИ И УСЛУГ – относительный показатель, характеризующий изменение объемов оборота торговли и услуг в сравниваемых периодах в сопоставимых ценах.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛИ – граждане, занимающиеся предпринимательской сельскохозяйственной деятельностью, прошедшие государственную регистрацию в качестве индивидуальных предпринимателей.

ИНДИКАТОР – информационная система, вещество,

ӨНӨР ЖАЙ ӨНДҮРҮМ-ДӨРҮН ӨНДҮРҮҮЧҮ ИШКАНАЛАРДЫН БААЛАРЫНЫН ИНДЕКСИ – республиканын өнөр жай ишканалары тарабынан өндүрүлгөн даяр өнөр жай өндүрүмдөрүнө жана алар тарабынан көрсөтүлгөн өндүрүштүк мүнөздөгү кызматтарга карата баалардын өзгөрүүсүн мүнөздөөчү көрсөткүч.

СООДА ЖАНА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ ЖҮГҮРТҮҮНҮН ФИЗИКАЛЫК КӨЛӨМҮНҮН ИНДЕКСТЕРИ – салыштырылуучу мезгилде салыштырмалуу баалардагы соода жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жүгүртүүсүнүн көлөмдөрүнүн өзгөрүүлөрүн мүнөздөөчү салыштырмалуу көрсөткүч. **ЖЕКЕ ИШКЕРЛЕР** – жеке ишкерлер катары мамлекеттик каттоодон өткөн, ишкердик айыл чарба иштери менен иштеген жарандар.

ИНДИКАТОР – контролдонуучу процесстин кайсы

объект, отображающий изменения какого-либо параметра контролируемого процесса или состояния объекта в форме.

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ – это вид деятельности, связанный с трансформацией идей (результатов научных исследований и разработок либо иных научно-технических достижений) в технологически новые или усовершенствованные продукты (услуги), внедренные на рынке, в новые или усовершенствованные технологические процессы, использованные в практической деятельности. Инновационная деятельность предполагает целый комплекс научных, технологических, организационных, финансовых и коммерческих мероприятий, которые именно в своей совокупности приводят к инновациям.

ИННОВАЦИОННАЯ ПРОДУКЦИЯ – это продукция, подвергавшийся в течение

бир параметрдеги өзгөрүшүн же формадагы объекттин абалын чагылдыруучу маалыматтык система, зат, объект.

ЖАҢЫЧЫЛДЫК (ИННОВАЦИЯЛЫК) ИШ – рынокко киргизилген технологиялык жаңы же өркүндөтүлгөн өнүмдөгү (кызмат көрсөтүүлөрдөгү), практикалык иште пайдаланылган жаңы же өркүндөтүлгөн технологиялык процесстердеги идеяны (илимий изилдөөлөрдүн жана иштеп чыгуулардын натыйжаларын же башка илимий-техникалык жетишкендиктерди) трансформациялоого байланыштуу болгон иштердин түрү. Жаңычылдык иштер илимий, технологиялык, уюштуруучулук, финансылык жана коммерциялык ишчаралардын бүтүндөй комплексин божомолдойт, алар дал ушул өзүнүн жыйындысы менен жаңычылдыкка (инновацияларга) алып келет.

ЖАҢЫЧЫЛДЫК (ИННОВАЦИЯЛЫК) ӨНДҮРҮМ – бул акыркы үч жыл ичинде

последних трех лет разной степени технологическим изменениям.

ИННОВАЦИЯ – конечный результат инновационной деятельности (всей совокупности или отдельных ее видов), получивший воплощение в виде нового или усовершенствованного продукта (услуги), нового или усовершенствованного производственного процесса, маркетингового или организационного метода. Технологическая инновация считается осуществленной в том случае, если инновационные продукты, услуги выведены на рынки сбыта.

ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ – вложение капитала иностранными инвесторами в объекты предпринимательской деятельности на территории Кыргызской Республики в целях получения дохода.

ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТОРЫ В КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ – это иностранные инвесторы, иностранные государства, международные организации,

ар түрдүү даражадагы технологиялык өзгөрүүлөргө дуушар болгон өндүрүм.

ЖАҢЫЧЫЛДЫК, ИННОВАЦИЯ – жаңы же өркүндөтүлгөн өнүм (кызмат көрсөтүү), жаңы же өркүндөтүлгөн өндүрүштүк процесс, маркетингдик же уюштуруучулук метод түрүндө чагылдырылган жаңычылдык иштердин (бардык жыйындылардын же анын айрым түрлөрүнүн) акыркы натыйжасы. Эгерде жаңычыл өнүмдөр, кызмат көрсөтүүлөр сатып өткөрүү рыногуна чыгарылса, анда технологиялык жаңычылдык ишке ашкан болуп эсептелет.

ЧЕТ ӨЛКӨЛҮК ИНВЕСТИЦИЯЛАР – киреше алуу максатында Кыргыз Республикасынын аймагындагы ишкердик объектилерине чет өлкөлүк инвесторлордун капитал салуусу.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДАГЫ ЧЕТ ӨЛКӨЛҮК ИНВЕСТОРЛОР – Кыргыз Республикасынын аймагында инвестиция салган чет өлкөлүк инвесторлор,

иностранные юридические лица и граждане, осуществляющие инвестиции на территории Кыргызской Республики.

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ (КОЛЛЕКТИВНОЕ) ДОМОХОЗЯЙСТВО – это домохозяйство состоящее из группы лиц, постоянно проживающих в помещениях коллективного проживания, совместно питающихся, но не имеющих индивидуальных бюджетов и общих потребительских расходов, подчиненных общим правилам и обычно не связанных родственными отношениями (дома-инвалидов, дома-интернаты для престарелых, дома ребенка, психиатрические лечебницы и другие, стационарные лечебно-профилактические организации, предназначенные для продолжительного пребывания больных; воинские части; пенитенциарные учреждения и другие.

ИНСТРУМЕНТЫ УЧАСТИЯ В КАПИТАЛЕ – инструменты участия в капитале включают все инструменты и учетные доку-

мент мамлекеттер, эл аралык уюмдар, чет өлкөлүк юридикалык жактар жана жерандар.

ИНСТИТУТТУК (ЖАМААТТЫК) ҮЙ ЧАРБАЛАР – бул жамаат менен жашоочу имаратта туруктуу жашашкан, чогуу тамактанышкан, бирок жекече бюджетти жана жалпы керектөө чыгымдары жок, жалпы эрежеге баш ийишкен жана адатта бир туугандык мамилелер менен байланышпаган (майыптар үйү, кары-картаңдар үчүн үй-интернаттары, балдар үйү, оорулуулар көпкө чейин жатып дарыланууга арналган психиатриялык дарылоочу жана башка жайлар, стационардык профилактикалык-дарылоо уюмдары; аскер бөлүктөрү; пенитенциардык жана башка мекемелер) адамдардын тобунан турган үй чарбасы.

КАПИТАЛГА КАТЫШКАН КАРАЖАТТАР – капиталдагы катышуу каражаты бардык кредиторлордун талаптарын канаат-

менты, подтверждающие требования на остаточную стоимость предприятия после удовлетворения требований всех кредиторов (акции, паи, сертификаты долевого участия, депозитарные расписки, доли участия в капитале предприятий, таких как филиалы, трасты, товарищества с ограниченной ответственностью, другие виды товариществ, некорпоративные фонды).

ИНФЛЯЦИОННЫЕ ОЖИДАНИЯ НАСЕЛЕНИЯ – показатель, отражающий мнение населения об изменении цен на товары в определенный краткосрочный период. Определяется количеством ответов населения (в процентах к общему числу ответов) ожидающих рост цен, их снижение, неизменность, или затруднившихся ответить.

ИНФОРМАЦИОННАЯ СИСТЕМА «САНАРИП АЙМАК» – информационная система Кыргызской Республики, предназначенная для хранения, поиска и об-

тандыргандан кийин ишкананын калдык наркынын талабын ырастоочу бардык каражаттарды жана эсепке алуу иш кагаздарын камтыйт (акциялар, пайлар, үлүштүк катышуу тастыктамалары, депозиттик тилкаттар, филиалдар, трасттар, жоопкерчилиги чектелген шериктиктер жана шериктиктин башка түрлөрү, корпоративдик эмес фонддор сыяктуу ишкананын капиталындагы катышуу үлүштөрү).

ИНФЛЯЦИЯДАН КАЛКТЫН КҮТҮҮЛӨРҮ – белгилүү бир кыска мөөнөттүн ичинде баалардын өзгөрүшү жөнүндө калктын пикирин чагылдыруучу көрсөткүч. Баалардын өсүшү, төмөндөшү, өзгөрүлбөстүгү күтүлгөн, же эл аларга жооп бере албаган жооптордун саны менен (жооптордун жалпы санына карата пайыз менен) аныкталат.

«САНАРИП АЙМАК» МААЛЫМАТТЫК СИСТЕМАСЫ – бул маалыматты сактоо, издөө жана иштетүү үчүн арналган Кыргыз Республикасынын маалымат-

работки информации, которые обеспечивают и распространяют информацию.

ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) – это комплекс объектов, действий и правил, связанных с подготовкой, переработкой и доставкой информации при персональной, массовой и производственной коммуникации, а также все технологии и отрасли, обеспечивающие перечисленные процессы. В понятие ИКТ входят микроэлектроника, разработка и производство персональных компьютеров (ПК) и программного обеспечения, электрическая и электронная связь, и телефония, мобильные сервисы, обеспечение доступа в Интернет, обеспечение информационных ресурсов Интернет.

ИСТОЧНИКИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНУТРЕННИХ ЗАТРАТ НА ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ, НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИЕ УСЛУГИ – источники денежных средств на выпол-

тык системасы, алар маалымат менен камсыз кылат жана жайылтат.

МААЛЫМАТТЫК-КОММУНИКАЦИЯЛЫК ТЕХНОЛОГИЯЛАР (МКТ) – бул жеке, массалык жана өндүрүштүк коммуникацияда маалыматты даярдоо, иштеп чыгуу жана жеткирүү менен байланышкан объектилердин, иш-аракеттердин жана эрежелердин комплекси, ошондой эле саналган процесстерди камсыздаган бардык технологиялар жана тармактар. МКТ түшүнүгүнө микроэлектроника, жеке компьютерлерди (ЖК) жана программалык камсыздоону иштеп чыгуу жана өндүрүү, электр жана электрондук байланыш, телефония, мобилдик сервистер, Интернетке жетүүнү камсыздоо, Интернеттин маалыматтык ресурстарын камсыздоо кирет.

ИЗИЛДӨӨЛӨРГӨ ЖАНА ИШТЕП ЧЫГУУЛАРГА, ИЛИМИЙ-ТЕХНИКАЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРГӨ ИЧКИ САРП-ТООЛОРДУ КАРЖЫЛОО БУЛАКТАРЫ – илимий

нение научных исследований и разработок, оказание научно - технических услуг. Различают: 1) собственные средства организации; 2) средства бюджета (в т.ч. республиканского и местных бюджетов); 3) средства государственных институтов развития; 4) иностранные источники (иностраные юридические и физические лица).

КАПИТАЛЬНЫЙ РЕМОНТ

– это замена и восстановление отдельных частей или целых конструкций и инженерно-технического оборудования зданий в связи с их физическим износом и разрушением, а также в устранении в необходимых случаях последствий морального износа конструкций и проведении работ по повышению уровня благоустройства.

изилдөөлөрдү жана иштеп чыгууларды аткарууга, илимий - техникалык кызматтарды көрсөтүүгө карата акчалай каражаттардын булактары. Төмөнкүлөргө бөлүнөт: 1) уюмдардын өздүк каражаттары; 2) бюджеттин каражаттары (анын ичинде республикалык жана жергиликтүү бюджеттер); 3) мамлекеттик өнүктүрүү институттарынын каражаттары; 4) чет өлкөлүк булактар (чет өлкөлүк юридикалык жактар жана жеке адамдар).

КАПИТАЛДЫК ОНДОО –

бул имараттардын айрым бөлүктөрүн же бүтүндөй конструкцияларын жана инженердик-техникалык жабдууларын табигый эскирүүсүнө жана бузулганына байланыштуу алмаштыруу жана калыбына келтирүү, ошондой эле зарыл болгон учурда конструкциялардын моралдык эскирүүсүнүн кесепеттерин жоюу жана абаттоо (жакшыртуу) деңгээлин жогорулатуу боюнча иштерди жүргүзүү.

КАПИТАЛЬНЫЙ РЕМОНТ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ

– это вид ремонта, при котором производится смена изношенных конструкций и деталей или замена их на более прочные и экономичные, улучшающие эксплуатационные возможности ремонтируемого объекта, кроме полной замены основных конструкций (стены, фундаменты, междуэтажные перекрытия).

КАПИТАЛЬНЫЙ РЕМОНТ МАШИН, ОБОРУДОВА-

**НИЯ, ТРАНСПОРТНЫХ
СРЕДСТВ** – это вид ремонта, при котором производится полная разборка агрегата, замена или восстановление всех изношенных деталей и узлов, ремонт базовых деталей и узлов, сборка, регулирование и испытание агрегата.

КАЧЕСТВО – это совокупность характеристик, относящихся к его способности удовлетворять установленные требования, которые

ИМАРАТТАРДЫ ЖАНА КУРУЛМАЛАРДЫ КАПИ-

ТАЛДЫК ОНДОО – бул ондоонун түрү, мында эскирген конструкцияларды жана бөлүктөрүн алмаштыруу жана аларды кыйла бышык жана негизги конструкцияларды (дубалдарды, пайдубалдарды, кабаттардын ортосундагы жабууларды) толук алмаштыруулардан башка, оңдолуп жаткан объекттин иштөө мүмкүндүгүн жакшыртуучу үнөмдүү бөлүктөргө алмаштыруу.

МАШИНАЛАРДЫ, ЖАБ-

ДУУЛАРДЫ, УНАА КА-
РАЖАТТАРЫН КАПИ-
ТАЛДЫК ОНДОО – бул ондоонун түрү, мында агрегатты чачып толук чечүү менен бардык эскирген тетиктерин жана түйүндөрүн алмаштыруу же калыбына келтирүү, базалык тетиктерди жана түйүндөрдү оңдоо, агрегатты чогултуу, жөнгө салуу жана сыноо өткөрүү жүргүзүлөт.

САПАТ – бул кандайдыр бир ченемдик документте, мисалы, мамлекеттик стандартта (МСТ) же техникалык регламенттерде

содержатся в каком-либо нормативном документе, например в государственном стандарте (ГОСТ) или в технических регламентах.

КВАРТИРА – это внутренняя изолированная часть строения, отделенная от других помещений капитальными стенами, при наличии отдельного оборудования, необходимого для жилой квартиры (кухня, ванная, туалет), имеющая самостоятельный выход на улицу, коридор общего пользования или лестничную клетку.

КИНОТЕАТР – здание, оборудованное для показа фильмов. Киноустановки, демонстрирующие фильмы с продажей билетов зрителям, представляют статистическую отчетность. Учебные и другие киноустановки, демонстрирующие фильмы без продажи билетов, в киносет общего экрана не включаются и статистическую отчетность не составляют.

КИНО УСТАНОВКИ (кинотеатр) – комплекс оборудования для демонстрации

камтылган, белгиленген талаптарды канааттандырууга карата анын жөндөмдүүлүгүнө кирген мүнөздөмөлөрдүн жыйындысы.

БАТИР – турак жай батири үчүн зарыл болгон (ашкана, ванна, ажаткана) өзүнчө жабдуулары бар, башка бөлмөлөрдөн капиталдык дубалдар менен бөлүнгөн, көчөгө өзүнчө чыга турган чыгуучу жери, жалпы пайдалануудагы коридору же тепкичтери бар курулуштун ички өзүнчө бөлүнгөн бөлүгү.

КИНОТЕАТР – фильмдерди көрсөтүү үчүн жабдылган имарат. Көрүүчүлөргө билеттерди сатуу менен фильмдерди көрсөтүүчү кино орнотмолору статистикалык отчет беришет. Билеттерди сатпастан фильмдерди көрсөткөн окутуу жана башка кино орнотмолору жалпы экрандын кино тарамына киргизилбейт жана статистикалык отчет түзүшпөйт.

КИНО ОРНОТМОЛОРУ (кинотеатр) – кинофильмдерди көрсөтүү үчүн жабдуулар-

кинофильмов. Киноустановки подразделяются на стационарные, аппаратура которых постоянно смонтирована в специально оборудованном помещении (кинотеатр, учреждение культуры клубного типа), и передвижные, аппаратура которых устанавливается лишь навремя показа кинофильмов.

КОЛИЧЕСТВО ДОСУГОВЫХ ОБЪЕКТОВ – суммарное количество эстрадных площадок или театров, помещений для занятий творчеством, танцевальных площадок, спортивных объектов, баз проката спортивного инвентаря, художественно – оформительских и прочих мастерских, детских городков, площадок и аттракционов, игровых автоматов, расположенных на территории парка.

КОЛИЧЕСТВО ЗДАНИЙ БИБЛИОТЕК – суммарное количество учреждений, выполняющих информационные, культурные, образовательные функции, распо-

дын комплекси. Кино орнотмолору аппаратурасы туруктуу монтаждалган атайын жабдылган жайда (кинотеатр, клуб тибиндеги маданият мекемелери) турган стационардык жана кинофильмдер көрсөтүлгөн убакытта гана орнотула турган көчмө аппаратура болуп бөлүнөт.

БОШ УБАКЫТТЫ ОТКӨРҮҮ ОБЪЕКТТЕРИНИН САНЫ – эстрадалык аянтчалардын же театрлардын, чыгармачылык менен машыгуу үчүн жайлардын, бий аянтчаларынын, спорттук объекттердин, спорттук инвентарды прокатка берүү базаларынын, сейил бактын аймагында жайгашкан көркөм-жасалгалар жана башка өнөрканалардын, балдар шаарчаларынын, аянтчалар жана аттракциондордун, оюн автоматтарынын суммаланган саны.

КИТЕПКАНА ИМАРАТТАРЫНЫН САНЫ – басма жана кол жазма документтеринин уюштурулган фонду, ошондой эле жеке жана юридикалык жактар-

лагающее организованным фондом печатных и рукописных документов, а также графическими, аудиовизуальными материалами, документами на электронных носителях, предоставляющие их во временное пользование физическим и юридическим лицам.

КОЛИЧЕСТВО ЗДАНИЙ КЛУБНОГО ТИПА – суммарное количество культурно-просветительских учреждений, организующих досуг населения, деятельность коллективов самодеятельного народного творчества и других клубных формирований.

КОЛИЧЕСТВО КВАРТИР – отдельное помещение, предназначенное и используемое для постоянного проживания, включающее как жилую площадь, так и нежилую площадь жилища.

КОЛИЧЕСТВО КИНОТЕАТРОВ – число отдельно стоящих зданий кинотеатров и число кинотеатров расположенных на территории торговых центров, развлекательных комплексов и других помещений.

га убактылуу пайдаланууга берилүүчү графикалык, аудиовизуалдык материалдары, электрондук булактардагы документтери бар маалыматтык, маданий жана билим берүү функцияларын аткаруучу мекемелердин суммаланган саны.

КЛУБ ТИБИНДЕГИ ИМАРАТТАРДЫН САНЫ – калктын бош убакытта көңүл ачуусун, эл чыгармачылыгынын өздүк көркөм жамааттарынын жана башка клубдук түзүлүштөрдүн иштерин уюштуруучу маданий-агартуу мекемелеринин суммаланган саны.

БАТИРЛЕРДИН САНЫ – турак жайдын турак жай аянтын да, ошондой эле турак эмес аянтын да камтыган, туруктуу жашоо үчүн арналган жана пайдаланылуучу өзүнчө жай.

КИНОТЕАТРЛАРДЫН САНЫ – өзүнчө турган кинотеатрлардын имараттарынын саны жана соода борборлорунун, оюн-зоок комплекстеринин жана башка жайлардын аймактарында жайгашкан кинотеатрлардын саны.

КОЛИЧЕСТВО КОНЦЕРТОВ

– суммарное количество выступлений эстрадных и симфонических оркестров, хоровых и хореографических коллективов, инструментальных ансамблей и групп, оркестров народных инструментов, ансамблей танца и т.д.

КОЛИЧЕСТВО ПАРКОВ РАЗВЛЕЧЕНИЙ И ОТДЫХА

– площадь парка, расположенного на открытом воздухе, указывается согласно Государственного акта на землю, включает в себя территорию, занимаемую павильонами, сооружениями, театрами и другими досуговыми объектами, независимо от их места нахождения.

КОЛИЧЕСТВО ПОМЕЩЕНИЙ (ЗДАНИЙ) КОНЦЕРТНЫХ ЗАЛОВ

– суммарное количество учреждений, реализующих комплекс мер для создания условий публичного исполнения произведений искусства и литературы.

КОНЦЕРТТЕРДИН САНЫ

– эстрадалык жана симфониялык оркестрлердин, хор жана хореографиялык жамааттардын, аспаптык ансамблдердин жана топтордун, элдик аспаптар оркестрлеринин, бий ансамблдеринин ж.б. эл алдына чыгууларынын суммаланган саны.

КӨҢҮЛ АЧУУ ЖАНА ЭСАЛУУ СЕЙИЛ БАКТАРЫНЫН САНЫ

– ачык абада жайгашкан сейил бактардын аянты, ал жерге карата болгон Мамлекеттик актыга ылайык көрсөтүлөт, жайгашкан жерине карабастан ал өзүнө павильон, курулмалар, театрлар жана башка көңүл ачуучу объекттер тарабынан ээленген аймактарды камтыйт.

КОНЦЕРТТИК ЗАЛ ЖАЙЛАРЫНЫН (ИМАРАТТАРДЫН) САНЫ

– искусствонун жана адабияттын чыгармаларын эл алдында аткарууга шарттарды түзүү үчүн чаралардын комплексин ишке ашыруучу мекемелердин суммаланган саны.

КОЛИЧЕСТВО ПОСЕТИТЕЛЕЙ ДОСУГОВЫХ ОБЪЕКТОВ

– число посетителей эстрадных площадок, театров, помещений для занятий творчеством, танцевальных площадок, спортивных объектов, баз проката спортивного инвентаря, художественно – оформительских и прочих мастерских, детских городков, площадок и аттракционов, игровых автоматов, расположенных на территории парка.

КОЛИЧЕСТВО СОВМЕСТНЫХ ПРОЕКТОВ ИССЛЕДОВАНИЙ И РАЗРАБОТОК

– общее количество проектов по выполнению исследований и разработок, в которых участвует предприятие с предприятиями в составе группы, в которую входит предприятие; с потребителями продукции, с поставщиками оборудования, материалов, комплектующих; с консалтинговыми, информационными фирмами; с научными организациями; с университетами или другими высшими учебными

БОШ УБАКЫТТЫ ӨТКӨРҮҮ ОБЪЕКТТЕРИНЕ КЕЛҮҮЧҮЛӨРДҮН САНЫ

– эстрада аянтчаларына, театрларга, чыгармачылык менен иштөөчү жайларга, спорттук объекттерге, спорттук инвентарлардын кире буюм базаларына, сейил бактын аймагында жайгашкан көркөм – жасалгалоо жана башка өнөрканаларга, балдар шаарчаларына, аянтчалар менен аттракциондорго, оюн автоматтарына келүүчүлөрдүн саны.

ИЗИЛДӨӨЛӨРДҮН ЖАНА ИШТЕП ЧЫГУУЛАРДЫН БИРГЕЛЕШКЕН ДОЛ-БООРЛОРУНУН САНЫ

– изилдөөлөрдү жана иштеп чыгууларды аткаруу боюнча ишкана кирген топтун курамындагы ишканалар менен; өндүрүмдү керектөөчүлөр менен, жабдууларды, материалдарды жеткирүүчүлөр, комплекттөөчүлөр менен, консалтинг, маалыматтык фирмалар менен; илимий уюмдар менен; университеттер же башка жогорку окуу жайлары менен; өнүктүрүү институттары менен ишка-

заведениями; с институтами развития.

КОЛИЧЕСТВО ТОРГОВЫХ ТОЧЕК – количество магазинов, торговых домов, киосков и др. стационарных объектов торговли.

КОЛИЧЕСТВО ЧЕЛОВЕКО-ДНЕЙ ОТПУСКОВ ПО ИНИЦИАТИВЕ АДМИНИСТРАЦИИ – сумма дней отпусков каждого работника, находившегося в таком отпуске (без выходных и праздничных нерабочих дней), в отчетном периоде.

КОЛЛЕКТИВНЫЕ СРЕДСТВА РАЗМЕЩЕНИЯ ТУРИСТОВ – объекты, предоставляющие места для краткосрочного проживания лицам, прибывшим в поездки с деловыми, коммерческими целями, для оздоровления, отдыха и по другим причинам. Подразделяются на гостиницы, аналогичные средства размещения и специализированные средства размещения. К аналогичным средствам размещения относятся общежития для приезжих, туристиче-

на катышкан изилдөөлөрдү жана иштеп чыгууларды аткаруу боюнча долбоорлордун жалпы саны.

СООДА ТҮЙҮНДӨРҮНҮН САНЫ – дүкөндөрдүн, соода үйлөрүнүн, күркөлөрдүн жана башка стационардык соода объекттеринин саны.

АДМИНИСТРАЦИЯНЫН ДЕМИЛГЕСИ БОЮНЧА ӨРГҮҮЛӨРДҮН КИШИ-КҮН САНЫ – отчеттук мезгилде ушундай өргүүдө болгон ар бир жумушкердин (дем алыш жана майрам күндөрүн кошпогондо) өргүү күндөрүнүн суммасы.

ТУРИСТТЕРДИ ЖАЙГАШТЫРУУНУН ЖАМААТТЫК КАРАЖАТТАРЫ

– бул ишкердик, коммерциялык максаттар, ден соолугун чыңдоо, эс алуу жана башка себептер менен кыска убакытка жашоо үчүн келген адамдарга орун берүүчү объекттер. Алар мейманканалар, ушуга окшош жайгаштыруу каражаттары жана жайгаштыруунун адистештирилген каражаттары болуп бөлүнөт. Ага окшош жайгаштыруу каражаттарына номерлерден

ские общежития, другие средства размещения, которые состоят из номеров и предоставляют ограниченные гостиничные услуги. К специализированным средствам размещения относятся санаторно-курортные учреждения и организации отдыха.

КОЛЛЕКТИВНЫЕ ХОЗЯЙСТВА – это хозяйственные товарищества и общества, сельскохозяйственные кооперативы, акционерные общества, товарищества всех видов, ассоциации, объединения и коллективно-крестьянские хозяйства, агрофирмы и подсобные хозяйства предприятий и организаций.

КОМПЛЕКСНЫЙ КАПИТАЛЬНЫЙ РЕМОНТ – это ремонт здания в целом или отдельные его секции, при котором устраняют физический и моральный износ.

КОНЕЧНОЕ ПОТРЕБЛЕНИЕ – это расходы на использование товаров и услуг для удовлетворения инди-

турган жана келүүчүлөр үчүн чектүү мейманкана кызматтарын көрсөтүүчү келүүчүлөр үчүн жатаканалар, туристтик жатаканалар, башка жайгаштыруу каражаттары кирет. Адистештирилген жайгаштыруу каражаттарына санаторий-курорттук мекемелер жана эс алуу уюмдары кирет.

ЖАМААТТЫК ЧАРБАЛАР – бул чарбалык шериктештиктер жана коомдор, айыл чарба кооперативдери, акционердик коомдор, бардык түрдөгү шериктештиктер, ассоциациялар, бирикмелер жана жамааттык-дыйкан чарбалары, агрофирмалар жана ишканалар менен уюмдардын көмөкчү чарбалары.

КОМПЛЕКСТҮҮ КАПИТАЛДЫК ОҢДОО – бул имаратты жалпысынан же анын айрым секцияларын оңдоо, бул учурда анын физикалык жана моралдык жактан эскирүүсү четтетилет.

АКЫРКЫ КЕРЕКТӨӨ – бул калктын жеке керектөөлөрүн жана жалпы эле коомдун жаматтык керек-

видуальных потребностей населения и коллективных потребностей общества в целом.

КОНЦЕРТ – это публичное выступление артистов по определенной, заранее составленной программе.

КОНЦЕРТНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ – учреждения, занимающиеся организацией концертной деятельности (филармонии, концертные объединения, концертные залы) и самостоятельные коллективы (музыкальные, хоровые, танцевальные и т.д.), находящиеся на самостоятельном балансе и являющиеся юридическими лицами.

КОЭФФИЦИЕНТ – износ основных средств, отношение суммы износа с начала года функционирования основных средств к полной балансовой стоимости основных средств на конец года.

КОЭФФИЦИЕНТ ВЫБИТИЯ (ликвидации) – отношение стоимости ликвидированных основных средств к полной балансовой стои-

төөлөрүн канааттандыруу үчүн товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү пайдаланууга чыгымдар.

КОНЦЕРТ – бул алдын ала түзүлгөн белгилүү программа боюнча артисттердин жалпы эл алдына чыгып оюн көрсөтүүсү.

КОНЦЕРТТИК УЮМДАР – концерттик иш-чараларды уюштуруу менен иштеген мекемелер (филармониялар, концерттик бирикмелер, концерттик залдар) жана өз алдынча баланста турган жана юридикалык жактар болуп саналган өз алдынча (музыкалык, хор, бий ж. б.) жамааттык мекемелер.

КОЭФФИЦИЕНТ – негизги каражаттардын эскирүүсү, негизги каражаттардын жылдын башынан бери иштешинин эскирүү суммасынын жылдын аягына карата негизги каражаттардын толук баланстык наркына болгон катышы.

ЧЫГУУ КОЭФФИЦИЕНТИ (жоюлуу) – негизги каражаттардын жылдын башындагы толук баланстык наркына карата жоюлган

мости основных средств на начало года.

КОЭФФИЦИЕНТ ДЕТСКОЙ СМЕРТНОСТИ – показатель, определяющий уровень смертности детей в возрасте до 5 лет (возраст 0-4 года) на 1000 родившихся живыми, исчисляется в промилле.

КОЭФФИЦИЕНТ ДОХОДНОСТИ (РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ) КАПИТАЛА – это такое понятие, где «работает» собственный капитал предприятия (сколько сом прибыли получено предприятием на каждый сом инвестированного капитала) и определяется как произведение доходности активов и финансового левереджа. Также рассчитывается как отношение сальдированного финансового результата к среднегодовой сумме собственного капитала.

КОЭФФИЦИЕНТ ЕСТЕСТВЕННОГО ПРИРОСТА – разность общих коэффициентов рождаемости и смертности. Исчисляется в промилле.

негизги каражаттардын наркынын катышы.

БАЛДАР ӨЛҮМҮНҮН КОЭФФИЦИЕНТИ – тирүү төрөлгөн балдардын 1000ине 5 жашка чейинки курактагы

(0 - 4 жаштагы) балдардын өлүмүнүн деңгээлин аныктоочу көрсөткүч, промилле менен эсептелет.

КАПИТАЛДЫН КИРЕШЕЛҮҮЛҮК (РЕНТАБЕЛДҮҮЛҮК) КОЭФФИЦИЕНТИ

– бул ишкананын «иштеп жаткан» өздүк капиталы (инвестицияланган капиталдын ар бир сомуна ишканалар тарабынан канча сом пайда алынганы) сыяктуу түшүнүк жана активдердин кирешелүүлүгү менен финансылык левередждин көбөйтүндүсү катары аныкталат. Ошондой эле, сальдолонгон финансылык жыйынтыктын өздүк капиталдын орточо жылдык суммасына карата катышы катары эсептелет.

ТАБИГЫЙ ӨСҮҮ КОЭФФИЦИЕНТИ – төрөлүүнүн жана өлүмдүн жалпы коэффициенттеринин айырмасы. Промилле менен эсептелет.

КОЭФФИЦИЕНТ ИЗНОСА – коэффициент износа основных средств (в процентах от общей стоимости средств на конец года).

КОЭФФИЦИЕНТ КОНЦЕНТРАЦИИ ДОХОДОВ (ИНДЕКС ДЖИНИ) – это степень отклонения фактического объема распределения доходов населения от линии их равномерного распределения.

КОЭФФИЦИЕНТ МЛАДЕНЧЕСКОЙ СМЕРТНОСТИ – отношение числа умерших в возрасте до 1 года к числу родившихся живыми. Исчисляется в промилле.

КОЭФФИЦИЕНТ ОБОРАЧИВАЕМОСТИ ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ – финансовый показатель, рассчитываемый как отношение оборота компании к среднегодовой величине дебиторской задолженности. Рассчитывается как отношение выручки к среднему за расчетный период значению дебиторской задолженности.

ЭСКИРҮҮ КОЭФФИЦИЕНТИ – негизги каражаттардын (жылдын аягына карата каражаттардын жалпы наркынан пайыз менен) эскирүү коэффициенти

КИРЕШЕЛЕРДИН ТОПОЛУУ КОЭФФИЦИЕНТИ (ИНДЕКС ДЖИНИ) – бул калктын кирешелеринин иш жүзүндөгү бөлүштүрүлгөн көлөмүнүн алардын бирдей бөлүштүрүлгөн сызыгынан четтөөсүнүн деңгээли.

ЫМЫРКАЙ БАЛДАР ӨЛҮМҮНҮН КОЭФФИЦИЕНТИ – тирүү төрөлгөн балдардын санынын 1 жашка чейинки жаштагы чарчап калган балдардын санына болгон катышы. Промилл менен эсептелет.

ДЕБИТОРДУК КАРЫЗДЫН КАЙТАРЫМДУУЛУК КОЭФФИЦИЕНТИ – дебитордук карыздын жылдык орточо чоңдугуна карата компаниянын жүгүртүүсүнүн катышы катары эсептелген финансылык көрсөткүч. Эсептик мезгил үчүн дебитордук карыздын орточо маанисине түшкөн акчанын катышы катары эсептелет.

КОЭФФИЦИЕНТ ОБОРАЧИВАЕМОСТИ КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ – это финансовый коэффициент, характеризующий деловую активность предприятия и показывает сколько раз за год оборачивается кредиторская задолженность. Рассчитывается как отношение выручки от реализации продукции к среднему за расчетный период значению кредиторской задолженности. Чем выше коэффициент оборачиваемости кредиторской задолженности, тем быстрее компания рассчитывается со своими поставщиками. Снижение оборачиваемости может означать наличие проблем с оплатой счетов.

КОЭФФИЦИЕНТ СМЕРТНОСТИ ПО ПРИЧИНАМ СМЕРТИ – отношение числа умерших от указанных причин смерти к среднегодовой численности постоянного населения по текущей оценке. Рассчитываются на 100 000 населения.

КОЭФФИЦИЕНТ СРОЧНОЙ ЛИКВИДНОСТИ – это возможность погашения

КРЕДИТОРДУК КАРЫЗДЫН КАЙТАРЫМДУУЛУК КОЭФФИЦИЕНТИ – бул ишкананын ишкердик активдүүлүгүн мүнөздөгөн финансылык коэффициент жана кредитордук карыз бир жылда канча жолу айланаарын көрсөтөт. Кредитордук карыздын эсептөө мезгили үчүн орточо маанисине карата азыктарды сатуудан түшкөн акчанын катышы катары эсептелет. Кредитордук карыздын жүгүртүүсүнүн коэффициенти канчалык жогору болсо, компания өзүнүн жеткирүүчүлөрү менен ошончолук тез эсептешет. Жүгүртүүнүн төмөндөшү эсептерди төлөөдө көйгөйлөрдүн бар экенин билдириши мүмкүн.

ӨЛҮМДҮН СЕБЕПТЕРИ БОЮНЧА ӨЛҮМ КОЭФФИЦИЕНТИ – учурдагы баалоо боюнча туруктуу калктын орточо жылдык санына карата өлүмдүн көрсөтүлгөн себептеринен өлгөндөрдүн санынын катышы. 100 000 калкка эсептелет.

ТЕЗ ӨТҮМДҮҮЛҮК КОЭФФИЦИЕНТИ – бул ишканалардын камдыктарды

предприятием краткосрочных обязательств в случае его критического положения, когда не будет возможности продать запасы и вернуть авансы. Рассчитывается как отношение срочных активов к краткосрочным обязательствам. (Рекомендуемое значение показателя в пределах от 0,8 до 1,0). Срочные активы – это оборотные активы за минусом запасов и выданных авансов.

КОЭФФИЦИЕНТ ТЕКУЩЕЙ ЛИКВИДНОСТИ – отношение оборотных активов к краткосрочным обязательствам, т.е. сколько денежных единиц текущих активов приходится на 1 денежную единицу текущих обязательств. (Рекомендуемое значение от 1 до 2).

КОЭФФИЦИЕНТ ФОНДОВ – соотношение между средними значениями доходов сравниваемых групп населения или их долями в общем объеме доходов.

сатууга жана аванстарды кайтарып алууга мүмкүнчүлүгү жок опурталдуу абал жаралган учурда кыска мөөнөттүү милдеттенмелерин төлөө мүмкүнчүлүгү. Тез өтүүчү активдердин кыска мөөнөттүү милдеттенмелерине карата катышы катары эсептелет. (0,8ден 1,0гө чейинки чектерде көрсөткүчтүн сунушталган мааниси). Тез активдер – бул запастарды жана берилген аванстарды кемитүү менен болгон жүгүртүүдөгү активдер.

УЧУРДАГЫ ӨТҮМДҮҮЛҮК КОЭФФИЦИЕНТИ – жүгүртүүдөгү активдердин кыска мөөнөттүү милдеттенмелерге карата катышы, б.а. учурдагы милдеттенмелердин 1 акчалай бирдигине учурдагы активдердин канча акчалай бирдиги туура келет. (Сунушталган мааниси 1ден 2ге чейин).

ФОНДДОРДУН КОЭФФИЦИЕНТИ – калктын салыштырылып жаткан топторунун кирешелеринин орточо маанилеринин же кирешелердин жалпы көлөмүндөгү алардын үлүштөрүнүн ортосундагы катыш.

КРЕДИТОРСКАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ – это задолженность по расчетам с поставщиками и подрядчиками за поступившие материальные ценности, выполненные работы и оказанные услуги, в том числе задолженность, обеспеченная выданными векселями; задолженность по расчетам с дочерними и зависимыми обществами по всем видам операций, с рабочими и служащими по оплате труда, представляющая собой начисленные, но не выплаченные суммы оплаты труда; задолженность по страховым взносам в фонды пенсионного обеспечения, обязательного медицинского страхования и оздоровления трудящихся; задолженность по всем видам платежей в бюджет и внебюджетные фонды; задолженность по платежам по обязательному и добровольному страхованию имущества и работников организации и другим видам страхования, в которых организация является страхователем; полученные авансы, включающие сум-

КРЕДИТТИК КАРЫЗДАР – бул келип түшкөн материалдык баалуулуктар, аткарылган иштер жана көрсөтүлгөн кызматтар үчүн жеткирип берүүчүлөр жана подрядчылар менен эсептешүүлөр боюнча карыз, анын ичинде берилген векселдер менен камсыздалган карыз; операциялардын бардык түрлөрү боюнча туунду жана көз каранды коомдор менен эсептешүүлөр боюнча, жумушчулар жана кызматкерлер менен эмгек акыны төлөө боюнча эсептелген, бирок эмгек акынын төлөнбөгөн суммасын билдирген эмгек акыны төлөөгө карата эсептешүүлөр боюнча карыз; пенсиялык камсыздоо, милдеттүү медициналык камсыздандыруу жана эмгекчилердин ден соолугун чыңдоо фондуларына камсыздандыруу төгүмү боюнча карыз; бюджетке жана бюджеттен тышкаркы фонддорго бардык түрдөгү төлөмдөр боюнча карыз; уюмдун мүлкүн жана кызматкерлерин жана ал уюм аларда камсыздандыруучу болуп саналган, камсыздан-

му полученных авансов от сторонних организаций по предстоящим расчетам по заключенным договорам.

дыруунун башка түрлөрүн милдеттүү жана ыктыярдуу камсыздандыруу төлөмдөрү боюнча карыз; түзүлгөн келишимдер боюнча алдыдагы эсептешүүлөр боюнча башка уюмдардан алынган аванстардын суммаларын камтуу менен алынган аванстар.

КРЕДИТЫ, ПОЛУЧЕННЫЕ В РАМКАХ РЕКРЕДИТОВАНИЯ – кредиты, полученные в рамках рекредитования, показывается предоставление займа или кредита юридическим или физическим лицам за счет средств, полученных по государственным займам.

КРЕСТЬЯНСКОЕ (ФЕРМЕРСКОЕ) ХОЗЯЙСТВО – самостоятельный хозяйствующий субъект, имеющий статус юридического лица, либо осуществляющий свою деятельность без образования юридического лица, деятельность которого основана преимущественно на личном труде членов одной семьи, родственников и других лиц, совместно ведущих производство сельскохозяйственной продукции, которое базируется на

КАЙРА КРЕДИТТӨӨНҮН АЛКАГЫНДА АЛЫНГАН КРЕДИТТЕР – кайра кредиттөөнүн алкагында алынган кредиттер мамлекеттик зайымдар боюнча алынган каражаттардын эсебинен юридикалык же физикалык жактарга берилген зайым же кредит көрсөтүлөт.

ДЫЙКАН (ФЕРМЕР) ЧАРБАСЫ – юридикалык жактын статусу бар өз алдынча чарбакер субъект, же юридикалык жакты түзбөстөн өз ишмердигин жүргүзүүчү субъект, анын ишмердиги көбүнчө бир үй бүлөнүн мүчөлөрүнүн, туугандарынын жана айыл чарба өндүрүмүн биргелешип өндүргөн башка адамдардын жеке эмгегине негизделген, ал менчик укугунда же пайдаланууга (ижарага) алынган дыйкан чарба мүчөлөрүнө таандык

земельном участке и другом имуществе, принадлежащем членам крестьянского хозяйства на праве собственности или полученном в пользование (аренду).

ЛИЦЕЙ – один из типов общеобразовательной средней школы, реализующий образовательные программы основного и среднего общего образования, обеспечивающие дополнительную (углубленную) подготовку по предметам естественнонаучных и технических профилей и может реализовывать общеобразовательные программы начального образования.

ЛИЦО – гражданин Кыргызской Республики, иностранный гражданин и лицо без гражданства, постоянно проживающее или временно находящееся на территории Кыргызской Республики, а также гражданин Кыргызской Республики, иностранный гражданин и лицо без гражданства, постоянно проживающее в Кыргызской Республике, но на дату проведения переписи населения, временно пребыва-

жер участогуна же башка мүлккө негизденет.

ЛИЦЕЙ – негизги жана орто билим берүү программаларын ишке ашыруу, табигый илимдер жана техникалык профилдеги сабактар боюнча кошумча (тереңдетип) даярдоо жана баштапкы билим берүүнүн жалпы билим берүүчү программаларын ишке ашыруучу жалпы билим берүүчү орто мектептердин бир түрү.

ЖАК, АДАМ – Кыргыз Республикасынын жараны жана Кыргыз Республикасынын аймагында туруктуу жашаган чет өлкөлүк жаран же убактылуу жүргөн жарандыгы жок адам (жак), ошондой эле Кыргыз Республикасынын жараны жана Кыргыз Республикасынын аймагында туруктуу жашаган, бирок калкты каттоо датасына карата чет мамлекеттердин аймагында убактылуу жүргөн чет өлкө-

ющее на территории иностранных государств.

ЛИЧНЫЕ ПОДСОБНЫЕ ХОЗЯЙСТВА ГРАЖДАН

– хозяйства, где граждане своим трудом обрабатывают отведенные им в установленном порядке приусадебные земельные участки, разводят сельскохозяйственных животных, производят продукцию растениеводства и животноводства.

МАЛОЕ И СРЕДНЕЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО – совокупность хозяйствующих единиц: малых и средних предприятий; крестьянских (фермерских) хозяйств и индивидуальных предпринимателей.

МАССОВЫЕ (публичные) БИБЛИОТЕКИ – общедоступные библиотеки, которые предоставляют возможность пользования их фондами всем слоям населения без ограничений независимо от уровня образования, специальности, вероисповедания и других признаков.

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БАЗА – комплекс зданий и оборудования, ис-

лук жаран жана жарандыгы жок адам (жак).

ЖАРАНДАРДЫН ЖЕКЕ КӨМӨКЧҮ ЧАРБАЛАРЫ

– белгиленген тартипте бөлүнүп берилген жер участкторун өз эмгеги менен иштеткен, ал жерде айыл чарба жаныбарларын көбөйтүү, өсүмдүк өстүрүү жана мал чарба өндүрүмүн өндүрүүчү чарбалар.

ЧАКАН ЖАНА ОРТО ИШКЕРЛИК

– чарбакер бирдиктердин жыйындысы: чакан жана орто ишканалардын; дыйкан (фермер) чарбаларынын жана жеке ишкерлердин жыйындысы.

ЖАЛПЫ (ачык) КИТЕПКАНАЛАР

– билим деңгээлине, адистигине, дин тутуусуна жана башка белгилерине карабастан, алардын фонддору менен калктын бардык катмарлары чектөөсүз пайдалануусуна мүмкүнчүлүк бере турган жалпы жеткиликтүү китепканалар.

МАТЕРИАЛДЫК-ТЕХНИКАЛЫК БАЗА – окуу-тарбиялоо процессин уюшту-

пользуемых для организации учебно-воспитательного процесса. Характеристики материально-технической базы конкретного уровня образования представляют собой следующие показатели: объемы площадей по функциональному назначению, учебные площади в расчете на одного учащегося, площади общежитий в расчете на одного проживающего, обеспеченность общежитиями, обеспеченность техническими средствами обучения, библиотечным фондом, предприятиями общественного питания.

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ БАЗА ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

– комплекс зданий и оборудования, используемых для организации учебно-воспитательного процесса. Характеристики материально-технической базы конкретного уровня образования представляют собой следующие показатели: объемы площадей по функциональному назначению, учебные площади в

руу үчүн пайдаланылуучу имараттардын жана жабдуулардын комплекси. Билим берүүнүн конкреттүү деңгээлинин материалдык-техникалык базасынын мүнөздөмөлөрү төмөнкүдөй көрсөткүчтөр түрүндө болуп: функционалдык багыты боюнча аянттардын көлөмүн, бир окуучуга эсептегендеги окуу аянтын, бир жашоочуга эсептелген жатаканалардын аянтын, жатаканалар менен камсыз болушун, окутуунун техникалык каражаттары, китепкана фонду, коомдук тамактануу ишканалары менен камсыз болушун билдирет.

БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫНЫН МАТЕРИАЛДЫК-ТЕХНИКАЛЫК БАЗАСЫ

– окуу-тарбиялоо процессин уюштуруу үчүн пайдаланылуучу имараттардын жана жабдуулардын комплекси. Билим берүүнүн конкреттүү деңгээлинин материалдык-техникалык базасынын мүнөздөмөлөрү төмөнкүдөй көрсөткүчтөр түрүндө болуп: функцияналдык багыты боюнча аянттардын көлөмүн, бир окуучуга

расчете на одного учащегося, обеспеченность техническими средствами обучения, библиотечным фондом. Статистика образования изучает также техническое состояние зданий общеобразовательных школ и их благоустройство.

МАТЕРИНСКАЯ СМЕРТНОСТЬ

– смертность женщин от осложнений беременности, родов и послеродового периода. Показатель рассчитывается как отношение числа случаев материнских смертей на 100 тысяч родившихся живыми. В соответствии с рекомендациями ВОЗ, материнская смерть определяется как смерть женщины, наступившая в период беременности или в течение 42 дней после ее окончания, независимо от продолжительности и локализации беременности, от какой-либо причины, связанной с беременностью или отягощенной ею, или ее ведением, но не от несчастного случая или случайно возникшей причины.

эсептегендеги окуу аянтын, окутуунун техникалык каражаттары менен камсыздалышын, китепканалык фондун билдирет. Билим берүү статистикасы ошондой эле жалпы билим берүүчү мектептердин имараттарынын техникалык абалын жана алардын абатталышын изилдейт.

ЭНЕЛЕРДИН ӨЛҮМҮ – кош бойлуулуктан, төрөт жана төрөттөн кийинки кабылдап кетүүдөн аялдардын өлүмү. Көрсөткүч энелердин өлүмүнүн санынын 100 миң тирүү төрөлгөндөрдүн санына болгон катышы катары эсептелет. СДУнун сунуштамаларына ылайык энелердин өлүмү кош бойлуулуктун узактыгына жана жерине карабай, кош бойлуулук же аны тааалдаштырган себептерге байланыштуу кош бойлуу мезгилинде же ал аяктагандан кийин 42 күндүн ичинде келип чыккан аялдын өлүмү катары аныкталат, бирок бөөдө кырсыктан же кокусунан пайда болгон себептерден келип чыккандар кирбейт.

МЕЖДУНАРОДНАЯ СТАНДАРТНАЯ ТОРГОВАЯ КЛАССИФИКАЦИЯ (МСТК)

– классификация товаров, где они классифицируются в зависимости от стадии их производства.

МЕЖДУНАРОДНАЯ ТОРГОВЛЯ УСЛУГАМИ – это операции по предоставлению (экспорт) или получению (импорт) услуг, работ, результатов интеллектуальной деятельности, осуществляемых между резидентами и нерезидентами.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ТУРИСТСКИЕ ПОТОКИ – это информация о динамике экспорта и импорта туристских услуг, а также о въезде в Кыргызстан иностранных граждан и выезде за границу кыргызских граждан.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ – это комплексное и многообразное явление, регулируемое Конституцией, не только как одна из основ конституционного строя и форма народовластия, но и как разновидность соци-

**ЭЛ АРАЛЫК СТАНДАРТ-
ТЫК СООДА КЛАССИФИ-
КАЦИЯСЫ (ЭССК)** – товар-
лардын классификациясы.
Мында алар өндүрүлгөн ста-
диясына жараша классифи-
кацияланат.

**ЭЛ АРАЛЫК КЫЗМАТ
КӨРСӨТҮҮ СООДАСЫ** –
бул резиденттер жана резид-
ент эместердин ортосунда
ишке ашырылуучу кызмат
көрсөтүүлөрдү, иштерди,
интеллектуалдык ишмер-
диктин жыйынтыктарын
берүү (экспорт) же алуу (им-
порт) боюнча операциялар.

**ЭЛ АРАЛЫК ТУРИСТТИК
АГЫМДАР** – туристтик
кызмат көрсөтүүлөрдүн экс-
порту менен импортунун
динамикасы, ошондой эле
чет өлкөлүк жарандардын
Кыргызстанга келүүсү жана
кыргыз жарандарынын чет
өлкөгө баруусу жөнүндө
маалымат.

**ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛ-
ДЫНЧА БАШКАРУУ** – бул
Конституция тарабынан
жөнгө салына турган кон-
ституциялык түзүлүштүн не-
гиздеринин жана элдик бий-
ликтин формасынын бири
катары гана эмес, социал-

ального управления, форма децентрализации власти и самоорганизации местных жителей, деятельность граждан по самостоятельному разрешению вопросов местного значения, форма публичной власти, взаимодействующая с государственной властью.

МИГРАНТ – человек, участвующий в процессе миграции. Каждый мигрант является выбывшим по отношению к территории выбытия и прибывшим по отношению к территории прибытия. Понятие числа мигрантов содержат некоторую условность, поскольку один и тот же человек может в течение года менять место жительства не один раз.

МИГРАЦИОННЫЙ ПРИРОСТ, ОТТОК (сальдо миграции) – это разница между числами прибывших за определенный период на данную территорию и выбывших за ее пределы. Может быть положительной

дык башкаруунун да бир түрү, бийликти борбордон четтетүү жана жергиликтүү тургундардын өз алдынча уюштурулушу, жергиликтүү маанидеги маселелерди өз алдынча чечүү боюнча жарандардын ишмердиги, мамлекеттик бийлик менен өз ара иш жүргүзүүчү жалпы бийлик формасы катары комплекстүү жана көп кырдуу кубулуш.

МИГРАНТ – миграция процессине катышкан адам. Ар бир мигрант чыгып кеткен аймакка карата чыккан, келген аймакка карата келген болуп саналат. Мигранттардын саны деген түшүнүк айрым бир шарттуулукту камтыйт, себеби бир эле адам бир жыл ичинде жашаган жерин бир нече жолу өзгөртүшү мүмкүн.

МИГРАЦИЯЛЫК ӨСҮҮ, ЧЫГУУ АГЫМЫ (миграция сальдосу) – белгилүү мезгилде ушул аймакка келгендердин саны менен андан сырткары чыгып кеткендердин санынын ортосундагы айырма. Оң чоң-

величиной (если число прибывших больше числа выбывших) либо отрицательной (если число прибывших меньше числа выбывших). В последнем случае имеет место миграционный отток.

МИГРАЦИЯ НАСЕЛЕНИЯ

– передвижение людей (мигрантов) через границы территории (страны, области, района и т.п.), связанное, в основном, с переменной места жительства. Различают миграцию внутреннюю (в пределах страны) и внешнюю (международную), связанную с пересечением государственной границы. Данные о миграции получают в результате разработки поступающих от органов Государственной регистрационной службы при Правительстве Кыргызской Республики талонов статистического учета прибытия и убытия, которые составляются при регистрации населения по месту жительства

дукта болушу мүмкүн (эгер келгендердин саны кеткендердин санынан көп болсо), же болбосо терс болушу мүмкүн (эгер келгендердин саны кеткендердин санынан аз болсо). Соңку учурда миграциялык чыгуу агымы көбүрөөк болууда.

КАЛКТЫН МИГРАЦИЯ-СЫ

– негизинен жашаган жерин алмаштырууга байланышкан, аймактын (өлкөнүн, облустун, райондун ж.б.) чек аралары аркылуу адамдардын (мигранттардын) кыймылы.

Миграцияны мамлекеттик чек арадан өтүү менен байланышкан ички (өлкөнүн чегинде) жана тышкы (эл аралык) миграция деп айырмалашат. Миграция тууралуу маалыматтар Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик каттоо кызматы органдарынан келип түшө турган, жашаган жери боюнча калкты каттоо учурунда түзүлө турган келүү жана кетүү боюнча статистикалык эсепке алуу талондорун иштеп чыгуунун натыйжасында алынат.

МИНИМАЛЬНЫЙ РАЗМЕР ПЕНСИИ – это минимальный размер пенсии по возрасту, представляет собой минимальную денежную сумму, получение которой гарантировано населению государством на условиях, предусмотренных пенсионным законодательством.

МЛАДШИЙ СПЕЦИАЛИСТ – квалификация, присваиваемая лицам, освоившим программу среднего профессионального образования по определенной специальности.

МОНИТОРИНГ (от лат. monitor – предостерегающий) – специально организованное, систематическое наблюдение за состоянием объектов, явлений, процессов с целью их оценки, контроля или прогноза.

МОШЕННИЧЕСТВО – завладение чужим имуществом или приобретение права на имущество путем обмана или злоупотребления доверием.

МУЗЕИ – научно-исследовательское и культурно-просветительное учреждение, которое осуществляет ком-

ПЕНСИЯНЫН МИНИМАЛДУУ ӨЛЧӨМҮ – жаш курагы боюнча пенсиянын минималдуу өлчөмү, ал пенсиялык мыйзамдарда каралган шарттарда калкка мамлекет тарабынан кепилдик берилген минималдуу акчалай сумманы билдирет.

КЕНЖЕ АДИС – орто кесиптик билим берүүдө белгилүү бир адистик боюнча программаны өздөштүргөн адамдарга ыйгарылуучу квалификация.

МОНИТОРИНГ (лат. monitor – алдын алуучу) – объекттердин, кубулуштардын, процесстердин абалын баалоо, контролдоо же болжолдоо максатында атайын уюштурулган, системалуу байкоо жүргүзүү.

АЛДАМЧЫЛЫК – алдоо жолу же ишенимди кыянат пайдалануу менен башка бирөөнүн мүлкүн ээлеп алуу же мүлккө болгон укугун алуу.

МУЗЕЙЛЕР – тарых жана маданият предметтерин, ошондой эле табигый объекттерди комплектөө, эсеп-

плектование, учет, хранение, исследование и популяризацию предметов истории и культуры, а также природных объектов.

НАЛИЧНОЕ НАСЕЛЕНИЕ

– население, находящееся на момент переписи на данной территории, включая временно проживающих.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬ – это при переписях населения записываются со слов опрашиваемых, национальность детей определяются родителями.

НЕГОСУДАРСТВЕННАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ

– учебное заведение, которое не находится в ведении какого-либо государственного органа, независимо от того, финансируется оно такими органами или нет. Негосударственное учебное заведение может получать и не получать финансовую поддержку от государственных органов.

НЕОПЕРАЦИОННЫЕ ДОХОДЫ – это доходы, полученные в результате инвестиционной и финансовой деятельности предприятия,

ке алуу, сактоо, изилдөө, кеңири жайылтууну жүргүзүүчү илимий–изилдөөчү жана маданий-агартуучу мекеме.

БОЛГОН КАЛК – каттоо учурунда ошол аймакта болгон калк, анын ичине убактылуу жашагандар да кирет.

УЛУТ – эл каттоо учурунда суралып жаткан адамдардын сөздөрү боюнча жазыла турган улут, ал эми балдардын улуту ата-энелери тарабынан аныкталат.

МАМЛЕКЕТТИК ЭМЕС БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМУ

– кандайыр бир мамлекеттик орган тарабынан каржылоо болор-болбостугуна карабастан мамлекеттик органдын карамагына кирбеген окуу жайы. Мамлекеттик эмес окуу жайы мамлекеттик органдардан финансылык колдоо алышы да мүмкүн жана албашы да мүмкүн.

ОПЕРАЦИЯЛЫК ЭМЕС КИРЕШЕЛЕР

– бул облигациялар жана тийиштүү баалуу кагаздар боюнча пайыздык кирешелерди

включая процентный доход по облигациям и аналогичным ценным бумагам, доходы, полученные от долевого участия в деятельности других предприятий, дивиденды по акциям, доходы от сдачи имущества в аренду, положительные курсовые разницы по операциям в иностранной валюте, доход от реализации основных средств, иных материальных ценностей и прочих активов (нематериальных активов, ценных бумаг), полученные штрафы, пени, неустойки и прочие доходы, не связанные с операционной деятельностью.

НЕОПЕРАЦИОННЫЕ РАСХОДЫ – это расходы по суммам задолженности банкам и небанковским учреждениям, по просроченным ссудам, расходы на выплату процентов по финансируемой аренде, убытки от курсовых разниц по операциям с иностранной валютой, убытки от реализации

кошкондогу инвестициялык жана финансылык ишмердиктин натыйжасында алынган кирешелер, башка ишканалардын ишмердигине үлүштүк катышуудан алынган кирешелер, акциялар боюнча үлүштүк кирешелер, мүлктү ижарага берүүдөн түшкөн кирешелер, чет өлкөлүк валюта операциялары боюнча оң курстук айырмачылыктарды, негизги каражаттарды, башка материалдык баалуулуктарды жана башка активдерди (материалдык эмес активдерди, баалуу кагаздарды) иштетүүдөн түшкөн киреше, алынган айыптар, туумдар, чыгымдар жана операциялык ишмердик менен байланышпаган башка кирешелер.

ОПЕРАЦИЯЛЫК ЭМЕС ЧЫГЫМДАР – бул банктарга жана банктык эмес мекемелерге карыздардын суммасы, мөөнөтү өткөн насыялар боюнча, каржыланган ижара боюнча пайыздарды төлөөгө кеткен чыгымдар, чет өлкөлүк валюта операциялары боюнча курстук айырмалардагы

основных средств, расходы по защите окружающей среды и созданию резерва по безнадежным долгам и прочие расходы, не связанные с операционной деятельностью.

НОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО – это строительство комплекса объектов основного, подсобного и обслуживающего назначения вновь создаваемых предприятий, зданий и сооружений, а также филиалов и отдельных производств, которые после ввода в эксплуатацию будут находиться на самостоятельном балансе, осуществляемое на новых площадках в целях создания новой производственной мощности.

НОМЕР – изолированное, меблированное, сдаваемое для временного проживания, жилое помещение, которое может состоять из одной, двух или более комнат. Коэффициент использованного гостиничного фонда наличных мест равен числу ночевков, деленному на произведение единовременной

чыгашалар, негизги каржаттарды иштетүүдөгү, айлана-чөйрөнү коргоо жана өнбөс карыз боюнча резервди түзүүдөгү жана операциялык ишмердик менен байланышпаган башка чыгымдар.

ЖАҢЫ КУРУЛУШ – бул негизги, көмөкчү жана тейлөө багытындагы жаңы түзүлүүчү ишканалар, имараттар жана курулуштар, ошондой эле филиалдар жана жаңы өндүрүштүк кубаттуулукту түзүү максатында аларды иштетүүгө киргизгенден кийин алар өз алдынча теңдемге ээ болуу менен жаңы аянттарда иштей турган объекттер комплексинин курулушу.

НОМЕР – өзүнчө бөлүнгөн, эмереги бар, убактылуу жашоо үчүн бериле турган турак жай, ал бир, эки же андан көп бөлмөлөрдөн турушу мүмкүн.

Мейманканалык фонддун болгон орундарын пайдалануу коэффициенти бир жолку сыйымдуулук менен бир жылдагы күндөрдүн са-

вместимости и числа дней в году.

НОМИНАЛЬНЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ ДОМАШНИХ ХОЗЯЙСТВ – это сумма денежных средств, начисленных членам домашних хозяйств в текущем году.

ОБОРАЧИВАЕМОСТЬ АКТИВОВ – это эффективность использования предприятием всех имеющихся у него ресурсов и рассчитывается как отношение валового дохода к среднегодовому объему активов предприятия. Коэффициент оборачиваемости активов показывает сколько раз за год на предприятии совершается полный цикл производства и обращения, приносящий эффект в виде прибыли (сколько сом выручки (валового дохода) получило предприятие на каждый сом, имеющихся у него активов).

ОБОРАЧИВАЕМОСТЬ ЗАПАСОВ ТОВАРНО-МАТЕРИАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ – это эффективность (скорость реализации) запасов. Рас-

нынын көбөйтүндүсүнө бөлүнгөн түнөгөн күндөрдүн санына барабар.

ҮЙ ЧАРБАЛАРДЫН НОМИНАЛДЫК АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕРИ – бул үстүдөгү жылда үй чарбаларынын мүчөлөрүнө эсептелген акча каражаттардын суммасы.

АКТИВДЕРДИН АЙЛАНМАЛУУЛУГУ – бул ишканалардын бардык болгон ресурстарын пайдалануунун натыйжалуулугу жана дүң кирешенин ишкананын активдеринин орточо жылдык көлөмүнө карата катышы катары эсептелет. Активдердин айланмалуулук коэффициенти ишканаларда жылына канча жолу толук өндүрүш цикли аяктарын жана жүгүртүү, пайда түрүндө канча натыйжа алып келерин (ишкана өзүнүн активдеринин ар бир сомунан канча сом киреше (дүң киреше) алган) көрсөтөт.

ТОВАРДЫК-МАТЕРИАЛДЫК БААЛУУЛУКТАРДЫН КАМДЫКТАРЫНЫН АЙЛАНМАЛУУЛУГУ – бул камдыктарды пайдалануунун (сатуу ылдамды-

считывается как отношение себестоимости реализованной продукции (работ, услуг) к среднегодовой стоимости товарно-материальных запасов.

ОБОРОТ ГОСТИНИЦ И ДРУГИХ МЕСТ ДЛЯ КРАТКОСРОЧНОГО ПРОЖИВАНИЯ – это объем выручки за предоставление места для проживания.

ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ – это активы, которые в течение одного года должны вновь обратиться в денежные средства (краткосрочные инвестиции, счета к получению, денежные средства, товарно-материальные запасы и прочие).

ОБОРОТ ОПТОВОЙ ТОРГОВЛИ – это продажа (перепродажа) новых и бывших в употреблении товаров розничным торговцам, промышленным, учрежденческим или профессиональным пользователям, или же другим торговым оптовым торговцам, а также лицам, действующим в качестве

гынын) натыйжалуулугу. Товардык-материалдык камдыктардын орточо жылдык наркына сатылган өндүрүмдүн (жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн) өздүк наркынын катышы катары эсептелет.

МЕЙМАНКАНАЛАРДАГЫ ЖАНА КЫСКА МӨӨНӨТКӨ ЖАШООЧУ БАШКА ЖАЙЛАРДАГЫ ЖҮГҮРТҮҮ – бул жашап туруу үчүн берилген орундан түшкөн акчанын көлөмү.

ЖҮГҮРТҮҮ АКТИВДЕРИ – бул бир жылдын ичинде накталай акчага кайтарылышы керек болгон активдер (кыска мөөнөтүү инвестициялар, алууга карата эсептер, акча каражаттары, товардык-материалдык камдыктар жана башкалар).

ДҮҢ СООДА ЖҮГҮРТҮҮ – бул жаңы жана колдонулган товарларды чекене сатуучуларга, өнөр жай, ишкана, мекеме же кесиптик керектөөчүлөргө же башка дүңүнөн сатуучу соодагерлерге, ошондой эле товарларды андан ары кайра сатуу үчүн адамдардын жана компаниялардын атынан товар-

агентов при покупке товаров от имени таких лиц и компаний для дальнейшей перепродажи товаров.

ОБОРОТ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ – стоимость проданных населению за наличный расчет потребительских товаров для личного потребления или использования в домашнем хозяйстве. Кроме того, оборот розничной торговли включает продажу товаров физическими лицами на вещевых, смешанных и продовольственных рынках.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВЫСШЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – это данные о научно-педагогических работниках, выполняющих наряду с научно-педагогической деятельностью научные исследования и разработки. Эти работники не состоят в штате научно-исследовательских подразделений, но ведут научно-технические работы на кафедрах образовательных организаций высшего профессионального образования по утвержден-

ларды сатып алууда агент катары чыгуучу адамдарга сатуу (кайра сатуу).

ЧЕКЕНЕ СООДА ЖҮГҮРТҮҮ – үй чарбада жеке пайдалануу же колдонуу үчүн керектөөчү товарлардын накталай акча менен эсептешүү үчүн калкка сатылган баасы. Мындан тышкары, чекене соода жүгүртүү өзүнө буюм-терим, аралаш жана азык-түлүк базарларында товарларды жеке адамдардын сатуусун да камтыйт.

ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ УЮМДАРЫ – бул илимий-педагогикалык иштер менен катар илимий изилдөөлөрдү жана иштеп чыгууларды аткарган илимий-педагогикалык жумушкерлер жөнүндө маалыматтар. Бул жумушкерлер илимий изилдөө бөлүмдөрүнүн штаттарына кирбейт, бирок жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүүчү уюмдарынын кафедраларында илимий иштердин бекитилген планы боюнча же келишимдик не-

ному плану научных работ или на основе договоров.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ НАЧАЛЬНОГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – это организации, реализующие программы, включающие подготовку, повышение квалификации и переподготовку работников квалифицированного труда по основным направлениям общественно-полезной деятельности на базе основного или среднего общего образования.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ СРЕДНЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – это организации, реализующие профессиональные образовательные программы среднего профессионального образования, обеспечивающие приобретение профессиональных знаний, умений, навыков по определенной специальности на базе основного, среднего общего или начального профессионального образования.

гизде илимий изилдөө иштерин жүргүзүшөт.

БАШТАЛГЫЧ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ УЮМДАРЫ – бул негизги жана жалпы орто билимдин базасында коомго пайда алып келген ишмердиктин негизги багыттары боюнча классификацияланган эмгектин кызматкерлерин даярдоону, адистигин жогорулатууну жана кайра даярдоону камтыган программаларды ишке ашырган уюмдар.

ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ УЮМДАРЫ – бул негизги, жалпы орто же баштапкы кесиптик билимдин базасында, белгиленген адистик боюнча кесиптик билимдерди, билгичтиктерди, көндүмдөрдү алууну камсыз кылуучу, орто кесиптик билим берүүнүн кесиптик билим берүүчү программаларын ишке ашырган уюмдар.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ УРОВЕНЬ ПЕДАГОГИЧЕ- СКИХ И МЕДИЦИНСКИХ РАБОТНИКОВ

– это уровень образования педагогических и медицинских работников дошкольных организаций: высшее, техническое и профессиональное образование и т.д.

ОБРАЩАЕМОСТЬ БИ- БЛИОТЕЧНОГО ФОНДА

– показатель интенсивности использования фонда, исчисляемый отношением числа книговыдач к объему фонда за отчетный год.

ОБЩАЯ ПЛОЩАДЬ ЖИ- ЛОГО ДОМА

– это сумма площадей жилых и подсобных помещений квартир (кухонь, передних, внутриквартирных коридоров, ванных или душевых, туалетов, кладовых, а также мансард, мезонинов, террас, веранд,отапливаемых и пригодных для проживания).

ОБЩАЯ ПЛОЩАДЬ ЖИ- ЛОГО ЗДАНИЯ

– это сумма полезных площадей всех жилых помещений и площадей всех нежилых поме-

ПЕДАГОГИКАЛЫК ЖАНА МЕДИЦИНАЛЫК КЫЗ- МАТКЕРЛЕРДИН БИЛИМ ДЕНГЭЭЛИ

– бул мектепке чейинки уюмдардын педагогикалык жана медициналык кызматкерлеринин билим деңгээли: жогорку, техникалык жана кесиптик билим ж.б.

КИТЕПКАНА ФОНДУНУН АЙЛАНМАЛУУЛУГУ

– фондду пайдалануунун интенсивдүүлүк көрсөткүчү, ал отчеттук жыл үчүн фонддун көлөмүнө карата китеп берүүлөрдүн санынын катышы менен эсептелет.

ТУРАК ҮЙДҮН ЖАЛПЫ АЯНТЫ

– бул батирлердин жашоо аянттарынын жана көмөкчү жайларынын (ашкана, батирдин алдыңкы, ички коридорлору, ванна же душтар, ажатканалар, кампачалар, ошондой эле жылытылган жана жашоого жараган мансард, мезониндер, терасса, сырткы бөлмөлөр) суммасы.

ТУРАК ЖАЙ ИМАРАТЫ- НЫН ЖАЛПЫ АЯНТЫ

– бул бардык турак жайлардын жана турак эмес жайлардын аянттарынын,

щений, а также площадей частей жилого дома, являющихся общим имуществом.

ОБЩАЯ ПЛОЩАДЬ КВАРТИР – это отношение общей площади жилища (в квадратных метрах) к числу комнат в квартире.

ОБЩЕЕ КОЛИЧЕСТВО ОТРАБОТАННЫХ ЧЕЛОВЕКО-ЧАСОВ – это фактически отработанные работниками часы с учетом сверхурочных и отработанных в праздничные (нерабочие) и выходные (по графику) дни, как по основной работе (должности), так и по совмещаемой в этой же организации, включая часы работы в служебных командировках.

ОБЩЕЖИТИЕ – специально построенное или переоборудованное жилое здание, или жилые помещения в жилых зданиях и в нежилых строениях, на которые выдан единый ордер для временного проживания рабочих и служащих, студентов и других граждан на

опондой эле турак үйдүн жалпы мүлк болуп эсептелген бөлүктөрүнүн пайдалуу аянттарынын суммасы.

БАТИРЛЕРДИН ЖАЛПЫ АЯНТЫ – бул турак жайдын жалпы аянтынын (квадрат метр) батирдеги бөлмөлөрдүн санына карата катышы.

ИШТЕЛГЕН КИШИ-СААТЫН ЖАЛПЫ САНЫ – бул кызматкердин майрам (жумуш эмес) жана дем алыш күндөрү (график боюнча) иштеген күндөрүн, анын ичинде кызматтык иш сапарларда негизги жумушу (кызматы) боюнча да, опондой эле ушул эле уюмда кызматтарды бириктирип иштөөсү боюнча да, иштеген саттарды эсепке алуу менен иш жүзүндө иштеген сааттары.

ЖАТАКАНА – атайын курулган же кайрадан жабдылган турак жай имараты же турак жай имаратындагы жана турак эмес курулуштардагы турак жайлар, ага жумушчулардын, кызматчылардын, студенттердин жана башка жарактардын иштеген же окуган

период работы или учебы. К общежитиям также относятся детские дома, дома для инвалидов и престарелых, интернаты при школах и школы-интернаты.

ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ

– общеобразовательные программы начального общего, основного общего, среднего (полного) общего образования и подразделяются на начальные, основные, средние (полные) общеобразовательные организации, в том числе с углубленным изучением отдельных предметов, а также лицеи и гимназии.

ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ШКОЛЫ – учреждения, построенные для осуществления обучения, всестороннего развития и эстетического воспитания детей и молодежи.

ОБЩЕСТВЕННЫЙ ЖИЛИЩНЫЙ ФОНД – это фонд, находящийся в собственности общественных объединений.

ОБЩИЕ ЗАБОЛЕВАНИЯ – это число зарегистрирован-

мезгилинде убактылуу жашоосу үчүн бирдиктүү ордер берилет. Жатаканаларга балдар үйлөрү, майыптар жана карылар үчүн үйлөр, мектепке караштуу интернаттар жана мектеп-интернаттар да кирет.

ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ УЮМДАР – жалпы башталгыч, жалпы негизги, жалпы орто (толук) билимдин жалпы билим берүү программалары менен билим берүүчү жана башталгыч, негизги, орто (толук) жалпы билим берүүчү, анын ичинде айрым предметтерди тереңдетип окутуучу уюмдар, ошондой эле лицейлер жана гимназиялар.

ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ МЕКТЕПТЕР – окууну ишке ашыруу, балдар менен жаштарды эстетикалык жактан жана ар тараптуу өнүгүүгө тарбиялоо үчүн түзүлгөн мекемелер.

КООМДУК ТУРАК ЖАЙ ФОНДУ – бул коомдук бирикмелердин менчигинде турган фонд.

ЖАЛПЫ ООРУЛАР – бул оорулардын жалпы түрлөрү

ных случаев заболеваний общими видами болезней.

ОБЩИЙ КОЭФФИЦИЕНТ БРАЧНОСТИ – это отношение числа зарегистрированных в течение календарного года браков к среднегодовой численности постоянного населения. Исчисляется в промилле (на 1 000 населения).

ОБЩИЙ КОЭФФИЦИЕНТ РАЗВОДИМОСТИ – это отношение числа зарегистрированных в течение календарного года разводов к среднегодовой численности постоянного населения. Исчисляется в промилле (на 1 000 населения).

ОБЩИЙ КОЭФФИЦИЕНТ РОЖДАЕМОСТИ – это отношение числа родившихся живыми в течение календарного года к среднегодовой численности постоянного населения. Исчисляется в промилле (на 1 000 населения).

ОБЩИЙ КОЭФФИЦИЕНТ СМЕРТНОСТИ – это отношение числа умерших в течение календарного года к среднегодовой численности постоянного населения. Ис-

менен ооруп катталгандардын саны.

ЖАЛПЫ НИКЕЛЕШҮҮ КОЭФФИЦИЕНТИ – бул календарлык жылдын ичинде катталган никелешүүлөрдүн санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына карата катышы. Промилл менен эсептелет (1000ине калкка).

ЖАЛПЫ АЖЫРАШҮҮ КОЭФФИЦИЕНТИ – бул календарлык жылдын ичинде катталган ажырашуулардын санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына карата катышы. Промилл менен эсептелет (1000 калкка).

ЖАЛПЫ ТӨРӨЛҮҮ КОЭФИЦИЕНТИ – бул календарлык жылдын ичинде тирүү төрөлгөндөрдүн санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына карата катышы. Промилл менен эсептелет (1 000 калкка).

ЖАЛПЫ ӨЛҮМ КОЭФИЦИЕНТИ – бул календарлык жылдын ичинде өлгөндөрдүн санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына карата болгон каты-

числяется в промилле (на 1 000 населения).

ОБЩИЙ ОБЪЕМ ВЫПОЛНЕННЫХ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ – общее количество выполненных научно-технических работ. Научно-технические работы включают научные исследования, научно-технические разработки и научно-технические услуги.

ОБЪЕКТ СТРОИТЕЛЬСТВА

– это каждое отдельно стоящее здание или сооружение (со всем относящимся к нему оборудованием, инструментом и инвентарем, галереями, эстакадами, внутренними инженерными сетями водоснабжения, канализации, газопроводов, теплопроводов, электроснабжения, радиофикации, подсобными и вспомогательными надворными постройками, благоустройством и другими работами и затратами), на строительство, реконструкцию, расширение или техническое перевооружение, которого должен

шы. Промилл менен эсептелет (1 000 калкка).

АТКАРЫЛГАН ИЛИМИЙ-ТЕХНИКАЛЫК ИШТЕРДИН ЖАЛПЫ КӨЛӨМҮ

– аткарылган илимий-техникалык иштердин жалпы саны. Илимий-техникалык иштер илимий изилдөөлөрдү, илимий-техникалык иштеп чыгууларды жана илимий-техникалык кызмат көрсөтүүлөрдү камтыйт.

КУРУЛУШ ОБЪЕКТИ

– бул ар бир өз алдынча турган имараттар же курулмалар (ага кирген бардык жабдуулары, каражаттары жана инвентарлары, галереялары, эстакадалары, суу жеткирүүчү ички инженердик тармактары, канализациялары, газ түтүктөрү, жылуулук түтүктөрү, электр жеткирүү, радиофикациялар, көмөкчү жана короодогу курулуштар, көрктөндүрүүчү жана башка иштер жана сарптоолору менен), анын курулушуна, кайра оңдоолоруна, кеңейтүүгө же техникалык жактан кайра жабдууларга

быть составлен отдельный проект и смета.

ОБЪЕКТЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

– совокупность хозяйствующих и иных субъектов, вкладывающих и получающих средства в виде финансовых и нефинансовых активов.

ОБЪЕМ ВАЛОВОГО ВЫПУСКА ПРОДУКЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

– сумма продукции растениеводства и животноводства в стоимостной оценке по фактическим ценам данного года, стоимости услуг, оказанных сельскому хозяйству. Товарная часть продукции сельскохозяйственных предприятий и населения оценивается по фактическим ценам реализации, не товарная по себестоимости.

В продукцию сельского хозяйства включается стоимость сырых 7 продуктов, полученных от урожая данного года и в результате выращивания и хозяйственного использования сельскохозяйственных животных, стоимость выращи-

езунчө долбоор жана смета түзүлүшү керек.

ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ИШ-МЕРДИК ОБЪЕКТТЕРИ

– финансылык жана финансылык эмес активдер түрүндө каражаттарын салуучу жана алуучу чарбакер жана башка субъекттердин жыйындысы.

АЙЫЛ ЧАРБА ӨНДҮРҮМҮНҮН ДҮҢ ЧЫГАРЫЛГАН КӨЛӨМҮ

– нарктык баа менен ушул жылдын иш жүзүндөгү баалары боюнча өсүмдүк өстүрүүчүлүк, мал чарбачылык өндүрүмдөрүнүн жана айыл чарбага көрсөтүлгөн кызмат көрсөтүүлөрүнүн наркынын суммасы. Калктын жана айыл чарба ишканаларынын өндүрүмдөрүнүн товардык бөлүгү сатып өткөрүүнүн иш жүзүндөгү баалары, товардык эмес бөлүгү өздүк наркы боюнча бааланат.

Айыл чарба өндүрүмүнө ушул жылдын түшүмүнөн жана айыл чарба малын өстүрүүнүн жана чарбада пайдалануунун натыйжасында алынган иштетилбеген 7 чийки өнүмдүн наркы, көп жылдык жаш өсүмдүктөр-

вания молодых многолетних насаждений и изменение стоимости незавершенного производства продукции растениеводства от начала к концу года.

ОБЪЕМ ВЫПОЛНЕННЫХ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ РАБОТ СОБСТВЕННЫМИ СИЛАМИ – это объем работ, выполненных собственными силами отчитывающейся организации.

ОБЪЕМ ПОДРЯДНЫХ РАБОТ – объем работ выполненных строительными организациями собственными силами - отражается стоимость подрядных работ, в которую включается стоимость строительно-монтажных работ (новое строительство, реконструкция, расширение и техническое перевооружение), работ по капитальному и текущему ремонту и других подрядных работ (пусконаладочных, культурно-технических, буровзрывных, вскрышных и др.).

ОБЪЕМ ПРОИЗВОДСТВА ПРОМЫШЛЕННОЙ ПРОДУКЦИИ – сумма данных об объеме производства про-

ду өстүрүүнүн наркы жана өсүмдүк өстүрүүчүлүк өндүрүмүнүн бүтпөгөн өндүрүшүнүн наркынын жылдын башынан тартып аягына чейинки өзгөрүлүшү кирет.

ӨЗ КҮЧҮ МЕНЕН АТКАРЫЛГАН ИЛИМИЙ-ТЕХНИКАЛЫК ИШТЕРДИН КӨЛӨМҮ – бул отчет берүүчү уюмдардын өз күчү менен аткарылган иштеринин көлөмү.

ПОДРЯДДЫК ИШТЕРДИН КӨЛӨМҮ – курулуш уюмдарынын өз күчү менен аткарылган иштеринин көлөмү, анда подряддык иштердин наркы чагылдырылат, ага курулуш-монтаждоо иштери (жаңы курулуш, реконструкция, кеңейтүү жана техникалык кайра жабдуу), капиталдык жана кезектеги оңдоо боюнча иштер жана башка подряддык иштер (иштетип жөнгө салуу, маданий-техникалык, бургулап жардыруу, ачуу ж.б.) кирет.

ӨНӨР ЖАЙ ӨНДҮРҮМҮНҮН КӨЛӨМҮ – чарбакер субъекттер өндүргөн өнөр жай өндүрүмүн өндүрүүнүн,

мышленной продукции, работ и услуг промышленного характера, произведенных хозяйствующими субъектами. Учитывается в стоимостном выражении в целом, по видам экономической деятельности и территории с месячной и годовой периодичностью. Данные об объеме продукции приводятся в ценах, действовавших в отчетном году. Объем продукции промышленного предприятия определяется по заводскому методу без стоимости внутризаводского оборота. Стоимость сырья и материалов заказчика, не оплачиваемых предприятием – изготовителем готовой продукции, в объем продукции не включается.

ОБЪЕМЫ ОКАЗАННЫХ УСЛУГ – это объемы услуг за ремонт и техническое обслуживание автомобилей, ремонт бытовых изделий и предметов личного пользования, часть общего объема торговли, характеризующую продажу этих услуг.

өндүрүштүк мүнөздөгү жумуштардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү жөнүндө маалыматтардын суммасы. Экономикалык иштердин жана аймактардын түрлөрү боюнча ай сайын жана жыл сайын жалпысынан нарктык туюнтулушта эсепке алат. Өндүрүмдүн көлөмү тууралуу маалыматтар отчеттук жылдагы баада келтирилет. Өнөр жай ишканасынын өндүрүмүнүн көлөмү завод ыкмасы менен заводдук ички жүгүртүү наркысыз аныкталат. Даяр өндүрүм чыгарган ишкана тарабынан акы төлөнбөгөн тапшырыкчынын чийки заты менен материалдарынын наркы өндүрүмдүн көлөмүнө кирбейт.

КӨРСӨТҮЛГӨН КЫЗМАТТАРДЫН КӨЛӨМДӨРҮ – бул автомобилдерди оңдоо жана техникалык тейлөө, турмуш тиричилик жана жеке колдонуучу буюмдарды оңдоо үчүн көрсөтүлгөн кызматтардын көлөмдөрү, ушул кызматтарды сатууну мүнөздөөчү сооданын жалпы көлөмүнүн бөлүгү.

ОБЯЗАТЕЛЬСТВА – это задолженность, расчет по которой завершается оттоком ресурсов предприятия. По срокам погашения делятся на краткосрочные и долгосрочные обязательства.

ОПТОВАЯ, РОЗНИЧНАЯ ТОРГОВЛЯ; РЕМОНТ АВТОМОБИЛЕЙ И МОТОЦИКЛОВ – вид торговли, включает в себя торговлю автомобилями, узлами и принадлежностями, техническое обслуживание и ремонт автомобилей, розничную торговлю моторным топливом, оптовую торговлю, розничную торговлю.

ОПТОВАЯ ЦЕНА – стоимость, по которой представители ритейла и дистрибьюторы покупают продукцию компании партиями. Минимальное количество товара в оптовом заказе каждое производство устанавливает самостоятельно. Поэтому размер партий у разных компаний может существенно отличаться. Ритейл – это розничная торговля, прода-

МИЛДЕТТЕНМЕЛЕР – бул карыз, ал боюнча эсептөөлөр ишкананын ресурстарынын чыгып кетүү агымы менен аяктайт. Төлөп тындыруу мөөнөттөрү боюнча кыска мөөнөттүү жана узак мөөнөттүү милдеттенмелер болуп бөлүнөт.

ДҮҢ, ЧЕКЕНЕ СООДА; АВТОМОБИЛДЕРДИ ЖАНА МОТОЦИКЛДЕРДИ ОҢДОО – сооданын түрү, өзүнө автомобилдерди, түйүндөрдү жана жабдууларды сатууну, автомобилдерди техникалык жактан тейлөөнү жана оңдоону, мотор майын чекене сатууну, дүң сооданы, чекене сооданы камтыйт.

ДҮҢ БАА – компаниянын өндүрүмүн ритейл өкүлдөрү жана дистрибьюторлор тарабынан партия менен сатып алуу наркы. Дүң тапшырык берүүдө товарлардын минималдуу санын ар бир өндүрүш өз алдынча белгилейт. Ошондуктан, ар кандай компаниялардын партияларынын көлөмү олуттуу айырмаланышы мүмкүн. Ритейл – бул чекене соода,

жа товаров и услуг конечно-
му потребителю.

ОРГАНИЗАЦИИ ОТДЫХА

– оздоровительные организации, предназначенные для отдыха практически здоровых людей. К ним относятся дома, пансионаты и другие организации отдыха, туристские базы, базы отдыха, детские оздоровительные комплексы и спортивно-оздоровительные лагеря.

ОРГАНИЗОВАННЫЕ, НЕОРГАНИЗОВАННЫЕ ТУРИСТЫ – это туристы, которые не связаны никакими взаимными обязательствами с разного рода посредниками, прежде всего, туристскими фирмами. Они путешествуют на принципах самостоятельности и самообслуживания.

ОРГАНИЗОВАННЫЕ ПРЕСТУПНЫЕ ФОРМИРОВАНИЯ

– организованная группа (устойчивая группа лиц, заранее объединившихся для совершения одного или нескольких умышленных преступлений) и преступное сообщество

товарларды жана кызматтарды акыркы керектөөчүгө сатуу.

ЭС АЛУУ УЮМДАРЫ – ден соолугу жакшы адамдардын эс алуусу үчүн арналган ден соолукту чыңдоочу уюмдар. Буга эс алуу үйлөрү, пансионаттар ж.б., туристтик базалар, эс алуу базалары, ден соолукту чыңдоочу балдар комплекстери жана спорттук-ден соолукту чыңдоочу лагерлер кирет.

УЮШТУРУЛГАН, УЮШТУРУЛБАГАН ТУРИСТТЕР – бул ар кайсы типтеги ортомчулар, биринчи кезекте, туристтик фирмалар менен эч кандай өз ара милдеттенмелер менен байланышпаган туристтер. Алар өз алдынча жана өзүн-өзү тейлөө принциптеринде саякатташат.

УЮШУЛГАН КЫЛМЫШТУУ ТҮЗҮМДӨР

– уюшулган топ (бир же бир нече атайын кылмыштарды жасоо үчүн алдын ала биригишкен адамдардын туруктуу тобу) жана кылмыштуу коомдоштук (оор же өзгөчө оор кылмыштарды жасоо

(сплоченная группа лиц, созданная для совершения тяжких или особо тяжких преступлений).

ОРГАНИЗОВАННЫЙ И НЕОРГАНИЗОВАННЫЙ СЕКТОР ТУРИЗМА – это удовлетворение своих потребностей туристами по-разному. Они могут получить соответствующий набор услуг при посредничестве туристской фирмы или без ее участия, оплатить поездку с комплексным обслуживанием заблаговременно или каждую услугу в отдельности по мере пользования ею на месте. Строго регламентированные путешествия, предлагаемые туристскими фирмами и реализуемые обычно на условиях предварительной оплаты, относятся к организованному туризму. Организованные туристы приобретают туры по заранее согласованным маршрутам, срокам пребывания, объему предоставляемых услуг через специальный туристский сбытовой аппарат. Одни из них предпочитают туры с комплексным об-

учүн түзүлгөн, биригишкен адамдардын тобу).

УЮШТУРУЛГАН ЖАНА УЮШТУРУЛБАГАН ТУРИЗМ СЕКТОРУ – бул туристтердин өз муктаждыктарын ар түрдүүчө канаттандыруусу. Алар туристтик фирманын ортомчулугу менен, же болбосо анын катышы жок кызмат көрсөтүүлөрдүн тийиштүү топтомун сатып алышы мүмкүн, кызматтардын комплексин камтыган барып-келүү акчасын алдын ала төлөп коюшу, же ал жерге келгенде ар бир кызматтын акысын өзүнчө төлөшү мүмкүн. Туристтик фирмалар тарабынан сунуш кылынган саякаттардын регламенттери катуу аныкталган болуп, адатта, акчасын алдын ала төлөө шартында гана сатылат, булар уюштурулган туризмге тийиштүү. Уюштурулган туристтер алдын ала макулдашылган маршрут, жашоо мөөнөтү, көрсөтүлө турган кызматтардын көлөмү боюнча атайын туристтик

служиванием, другие ограничиваются частичным туристским обслуживанием (купив, например, курсовку только на питание).

ОСНОВНЫЕ ФОНДЫ – это показатель ввода основных фондов, куда включается стоимость законченных строительством и вводимых в действие предприятий, зданий и сооружений, стоимость вводимых в действие машин, оборудования, транспортных средств всех видов, стоимость многолетних насаждений и т.д.

ОСТРОТА БЕДНОСТИ – это средневзвешенное отклонение доходов бедных слоев населения от величины черты бедности.

ОСУЖДЕННЫЕ – лица, в отношении которых судами вынесены обвинительные приговоры, вступившие в законную силу.

ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ ИНВЕСТОР (РЕЗИДЕНТ) – юри-

сатуу аппараты аркылуу сатып алышат. Алардын айрымдары комплекстүү тейлөөлөрдү камтыган турду тандап алышат, айрымдары жарым-жартылай (мисалы, курсовкакы тамактанууга гана сатып алышат) туристтик тейлөө менен чектелишет.

НЕГИЗГИ ФОНДДОР – бул бүткөрүлгөн курулуштардын жана ишке киргизиле турган ишканалардын, имараттар менен курулмалардын, ишке киргизиле турган машиналардын, жабдуулардын, бардык түрдөгү транспорт каражаттарынын, көп жылдык өсүмдүктөрдүн ж.б. наркын камтыган негизги фонддордун көрсөткүчү.

КУРЧ КЕДЕЙЛИК – бул калктын кедей катмарынын кирешесинин кедейчиликтин чегинен орточо өлчөмдөгү четтөөсү.

СОТТОЛГОНДОР – мыйзамдуу күчүнө кирген, соттор тарабынан аларга карата күнөөлөө өкүмдөрү чыгарылган адамдар.

АТА МЕКЕНДИК ИНВЕСТОР (РЕЗИДЕНТ) – Кыргыз

дические и физические лица Кыргызской Республики, а также иностранные граждане и лица без гражданства, имеющие статус резидента Кыргызской Республики и осуществляющие инвестиционную деятельность на ее территории.

ОТКРЫТАЯ ЭКОНОМИКА

– это экономика, участвующая в международной торговле и международных финансовых отношениях с различными странами мира.

ОХВАТ ДЕТЕЙ В ВОЗРАСТЕ 1-6 ЛЕТ ДОШКОЛЬНЫМИ ОРГАНИЗАЦИЯМИ

– это отношение численности детей, посещающих постоянные дошкольные организации к численности детей в возрасте 1-6 лет по данным статистики демографии, скорректированной на численность детей 5-6 лет, обучающихся в общеобразовательных школах.

ОХВАТ ОБЩИМ СРЕДНИМ ОБРАЗОВАНИЕМ

– это отношение численности учащихся всех возрастов в об-

Республикасынын юридикалык жана жеке жактары, ошондой эле Кыргыз Республикасынын резиденти статусуна ээ болгон жана анын аймагында инвестициялык ишти жүзөгө ашыруучу чет өлкөлүк жарандар жана жарандыгы жок адамдар.

АЧЫК ЭКОНОМИКА – бул дүйнөнүн ар кайсы өлкөлөрү менен эл аралык соодага жана эл аралык финансылык мамилелерге катышуучу экономика.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ УЮМДАР ТАРАБЫНАН 1-6 ЖАШТАГЫ БАЛДАРДЫ КАМТУУ

– бул демография статистикасынын маалыматтары боюнча туруктуу иштеген мектепке чейинки уюмдарга барган балдардын санынын 1-6 жаштагы балдардын санына карата жалпы билим берүүчү мектептерде окуган 5-6 жаштагы балдардын оңдолуп-түздөлгөн санына болгон катышы.

ЖАЛПЫ ОРТО БИЛИМ БЕРҮҮ МЕНЕН КАМТУУ

– бул жалпы билим берүү мектептериндеги бардык

пеобразовательных школах к численности населения в возрасте 7-17 лет.

ОХОТА И ЛЕСНОЕ ХОЗЯЙСТВО И ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ УСЛУГ В ЭТИХ ОБЛАСТЯХ

– объем продукции в стоимостном выражении, полученной в результате выращивания лесных насаждений (лесоводство, лесозаготовки), сырых продуктов, полученных от охоты (охота и ловля животных для приготовления пищи, получения шкур, кожи, разведение и селекция дичи, услуги по содействию развития охоты), сбора дикорастущих плодов и ягод и прочих готовых продуктов природы, оценка леса, защита от пожаров, транспортировка бревен, контроль посадочного материала.

Для исчисления индексов физического объема продукции сельского хозяйства, охоты и лесного хозяйства используется показатель ее объема в постоянных ценах.

курактагы окуучулардын санынын 7-17 жаштагылардын санына болгон катышы.

АҢЧЫЛЫК ЖАНА ТОКОЙ ЧАРБАСЫ ЖАНА УШУЛ ЖААТТА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮ

– токой өсүмдүктөрүн өстүрүүнүн (токойчулук, карагай даярдоо) натыйжасында алынган өндүрүмдөрдүн, аңчылыктан (тамак-аш даярдоо, тери, булгаары алуу үчүн аң уулоо жана мергенчилик, илбээсиндерди көбөйтүү менен тукумдаштыруу, аңчылыктын өнүгүшүнө көмөк көрсөтүү боюнча тейлөөлөр), жапайы мөмө-жемиштерди жана башка табигый даяр өнүмдөрдү чогултуунун натыйжасында алынган чийки өнүмдөрдүн нарктык түрдөгү көлөмү, токойду баалоо, өрттөн коргоо, карагай ташуу, олтургузуучу материалды контролдоо.

Айыл чарба, аңчылык жана токой чарба өндүрүмүнүн физикалык көлөмүнүн индексин эсептеп чыгаруу үчүн анын көлөмүнүн туруктуу баадагы көрсөткүчү колдонулат.

ОЦЕНКА – это многозначное понятие, обозначающее способ установления значимости чего-либо для действующего и познающего субъекта.

ПАР – это площадь пашни, вспаханная осенью прошлого года или весной текущего года, но не занятые посевами в целях восстановления плодородия почвы, где в течении вегетационного периода проводится боронование, культивация.

ПАШНЯ – сельскохозяйственные угодья, систематически обрабатываемые и используемые под посев сельскохозяйственных культур, включая многолетние травы и пары.

ПЕРВИЧНАЯ МЕДИКО-САНИТАРНАЯ ПОМОЩЬ – это одна из форм медико-санитарной помощи, существенно необходимая и доступная как для каждого человека в отдельности, так и для всего населения, и предоставляемая на приемлемой для него основе, при его активном участии и при затратах, соответствующих

БААЛОО – бул учурдагы жана таанылган субъекттин кайсы бир маанилүүлүгүн аныктоо ыкмасын билдирген көп маанилүү түшүнүк.

ТОҢДУРМА – мурунку жылдын күзүндө же учурдагы жылдын жазында айдалган жер, ал жер вегетация мезгилинде малаланып, культивацияланат, бул аянтка жер кыртышынын күрдүүлүгүн калыбына келтирүү максатында үрөн себилбейт.

АЙДОО ЖЕРИ – айыл чарба өсүмдүктөрүн себүү үчүн туруктуу иштетиле жана колдонула турган айыл чарбасынын айдоо жерлери, ага көп жылдык чөптөр жана тоңдурмалар да кирет.

БИРИНЧИ МЕДИЦИНАЛЫК-САНИТАРДЫК ЖАРДАМ – бул медициналык-санитардык жардам формаларынын бири, ал ар бир адам үчүн да, бүтүндөй калк үчүн да өтө керектүү жана жеткиликтүү, ал үчүн жөндүү негизде бериле турган жана анын жигердүү катышуусу жана калктын жана өлкөнүн мүмкүнчү-

возможностям населения и страны.

ПЕРЕВОЗКА ГРУЗОВ ВОЗДУШНЫМ ТРАНСПОРТОМ

– перевозка грузов самолетами, количество перевезенных грузов исчисляется как сумма веса всех грузов, почты и платного багажа, перевезенных в отчетном периоде самолетами.

ПЕРЕВОЗКА ГРУЗОВ МОРСКИМ ТРАНСПОРТОМ

– это перевозки грузов на морском транспорте, учитываются по отправлению в тоннах в каботажном и заграничном плавании.

ПЕРЕВОЗКА ГРУЗОВ ПРОЧИМ СУХОПУТНЫМ ТРАНСПОРТОМ

– это перевозки грузов на автомобильном транспорте, грузовыми автомобилями, пикапами и фургонами на шасси легковых автомобилей и автоприцепами. Учет перевезенных грузов осуществляется по моменту прибытия. Объем перевезенных грузов указывается по фактическому весу перевезенных грузов с

жүктөрүнө жараша сарптоолору менен болгон медициналык жардам.

АБА УНААСЫ МЕНЕН ЖҮКТӨРДҮ ТАШУУ

– жүктөрдү учактар менен ташуу, ташылган жүктөрдүн саны отчеттук мезгил ичинде ташылган бардык жүктөрдүн, почта жүктөрүнүн жана акы төлөмө жүктөрдүн салмагынын суммасы катары эсептелет.

ДЕЦИЗ УНААСЫ МЕНЕН ЖҮКТӨРДҮ ТАШУУ

– бул жүктөрдү дециз унаасы менен ташуу, каботаждык жана чет өлкөгө суу унаасында тонна менен жөнөтүлгөн жүктөр боюнча эсепке алынат.

КУРГАКТА ЖҮРҮҮЧҮ БАШКА УНАА МЕНЕН ЖҮКТӨРДҮ ТАШУУ

– бул жүк ташуучу автомобилдер, пикаптар жана жеңил автоунаалардын шассилеринде фургондор жана авточиркегичтер менен жүк ташуулар. Ташылган жүктөрдү эсепке алуу жүк келген убакыты боюнча жүргүзүлөт. Ташылган жүктөрдүн көлөмү ар бир келген (кирген) учурдагы идиштин (та-

учетом веса тары, веса контейнеров за каждую поездку (заезд).

ПЕРЕПИСЬ ЖИЛИЩНОГО ФОНДА – мероприятие, позволяющее производить через регулярные интервалы времени официальный учет (или контрольную оценку) всех единиц жилищного фонда на территории Кыргызской Республики, наряду со сбором информации по избранному набору характеристик жилищного фонда.

ПЕРЕПИСЬ НАСЕЛЕНИЯ – мероприятие, позволяющее производить через регулярные интервалы времени официальный учет (или контрольную сверку) численности населения, проживающего на территории Кыргызской Республики, наряду с получением информации по набору социальных, демографических и экономических характеристик населения.

ПЕРЕПИСЬ НАСЕЛЕНИЯ И ЖИЛИЩНОГО ФОНДА – мероприятие, которое од-

ранын) салмагын, контейнердин салмагын эсепке алуу менен ташылган жүктөрдүн иш жүзүндөгү салмагы боюнча көрсөтүлөт.

ТУРАК ЖАЙ ФОНДУН КАТТОО – Кыргыз Республикасынын аймагында бардык турак жай бирдиктерин туруктуу убакыт аралыгында, турак жай фондунун тандалып алынган мүнөздөмөлөрү боюнча маалыматтарды чогултуу менен катар расмий эсепке алууга (же контролдук салыштырууга) мүмкүндүк берүүчү иш-чара.

ЭЛ КАТТОО – Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган калктын санын туруктуу убакыт аралыгында, калктын социалдык, демографиялык жана экономикалык мүнөздөмөлөрүнүн топтому боюнча маалыматтарды алуу менен катар расмий эсепке алууга (же контролдук салыштырууга) мүмкүндүк берүүчү иш-чара.

ЭЛ ЖАНА ТУРАК ЖАЙ ФОНДУН КАТТОО – бир эле каттоо процессинин ал-

новременно позволяет получать информацию о населении и жилищном фонде в рамках одного и того же процесса регистрации.

ПЕРИОДИЧНОСТЬ – это регулярные интервалы времени, где перепись населения должна проводиться с тем, чтобы получать сопоставимую информацию в установленной последовательности. Как правило, такой интервал времени составляет 10 лет.

ПЛАТЕЖНЫЙ БАЛАНС – статистический документ, который отражает суммарные данные о внешнеэкономических операциях с другими странами мира за определенный период времени.

ПЛОТНОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ – это уровень и степень заселенности отдельных территорий населением, их концентрации на определенный момент. Показатель рассчитывается как отношение общей численности населения данной территории к располагаемой площади, выражается в численности населения (человек), прихо-

кагында бир убакта эл жана турак жай фонду жөнүндө маалымат алууга мүмкүндүк берүүчү иш-чара.

МЕЗГИЛДҮҮЛҮК – бул убакыттын туруктуу аралыктары (интервалы), анда белгиленген ирээти менен салыштырылуучу маалымат алуу үчүн эл каттоо туруктуу убакыт аралыгында өткөрүлүшү керек. Эреже катары, мындай убакыт аралыгы 10 жылды түзөт.

ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИ – белгилүү бир мезгил үчүн дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен жүргүзүлгөн тышкы экономикалык операциялар жөнүндө кошунду маалыматтарды чагылдырган статистикалык документ.

КАЛКТЫН ЖЫШТЫГЫ – бул айрым аймактарда жайгашкан калктын жыштыгынын деңгээли жана даражасы, алардын белгилүү мезгилге топтолушу (концентрациясы). Көрсөткүч ушул аймактын калкынын жалпы санынын башкаруусундагы аянтка болгон катышы катары эсептелет, бул бир квадрат километрге

дящейся на один квадратный километр.

ПОГОЛОВЬЕ СКОТА – поголовье соответствующего вида скота, на конец года устанавливается на основе ежегодных сплошных учетов. Поголовье яков учитывается в составе крупного рогатого скота.

ПОКАЗАТЕЛЬ – обобщенная характеристика какого-либо объекта, процесса или его результата, понятия или их свойств, обычно, выраженная в какой либо форме.

ПОКУПАТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ ДЕНЕЖНЫХ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ – это потенциальная возможность приобретения определенного товара, выражаемая отношением среднего дохода на душу населения на среднюю цену товара.

ПОЛЕЗНАЯ ПЛОЩАДЬ – сумма жилой и нежилой площадей жилого дома. Площадь неотопливаемых помещений, расположенных в цокольном или подвальном этажах жилого

туура келе турган калктын санында (адам) туюнтулат.

МАЛДЫН БАШЫ – малдын тийиштүү түрүндөгү саны, жыл аягында ар жылдык жалпы эсептөөлөрдүн негизинде белгиленет. Топоздордун башы бодо малдын курамында эсепке алынат.

КӨРСӨТКҮЧ – кандайдыр бир объекттин, процесстин же анын натыйжасынын, түшүнүктөрдүн же алардын касиеттеринин, адатта, кандайдыр бир формада берилген жалпыланган мүнөздөмөсү.

КАЛКТЫН АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕРИНИН САТЫП АЛУУ ЖӨНДӨМҮ – бул белгилүү товарды сатып алуунун потенциалдуу мүмкүнчүлүгү, калктын киши башына орточо акчалай кирешенин товардын орточо баасына карата катышы.

ПАЙДАЛУУ АЯНТ – турак үйдүн киши жашоочу жана жашабаган аянттарынын суммасы. Турак үйдүн жер төлөсүндө же жер төлө кабаттарында жайгашкан жылытылбаган жайлар-

дома, в полезную площадь не включается.

ПОРТФЕЛЬНЫЕ ИНВЕСТИЦИИ – это покупка акций, не дающих право вкладчикам влиять на функционирование предприятия, и составляющих менее 10 процентов в уставном (совместном) капитале предприятия, а также облигаций, векселей и других долговых ценных бумаг.

ПОСЕВНЫЕ ПЛОЩАДИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР – площадь, занятая посевами сельскохозяйственных культур к концу сева яровых культур. В состав посевной площади включаются озимые посевы осени предшествующего года за вычетом погибших в осенне-зимний период, все яровые посевы текущего года, включая посевы по погибшим озимым, а также сохранившиеся площади многолетних трав посева прошлых лет.

ПОСТОЯННОЕ НАСЕЛЕНИЕ – население, постоянно проживающее на момент переписи на данной терри-

дын аянты пайдалуу аянтка кирбейт.

ПОРТФЕЛДИК ИНВЕСТИЦИЯЛАР – бул аманатчыларга ишкананын иштешине таасир этүүгө укук бербеген жана ишкананын уставдык (биргелешкен) капиталынын 10 пайыздан азыраагын түзгөн акцияларды, ошондой эле облигацияларды, векселдерди ж.б. карыздык баалуу кагаздарды сатып алуу.

АЙЫЛ ЧАРБА ӨСҮМДҮКТӨРҮН АЙДОО АЯНТЫ – жаздык өсүмдүктөр себилгенден кийин айдалган айыл чарба өсүмдүктөрү ээлеген аянт. Айдоо аянтынын курамына мурунку жылы күзүндө себилген күздүк айдоолор, анын ичинде күз-кыш мезгилинде эгиндер чыкпай калган аянттар, үстүдөгү жылы себилген бардык жаздык дан өсүмдүктөрү, анын ичинде өткөн жылдардын көп жылдык чөптөрдүн сакталган аянттары да кирет.

ТУРУКТУУ КАЛК – эл каттоо учурунда ошол аймакта туруктуу жашаган калк, ага убактылуу жоктор да кирет.

тории, включая временно отсутствующих.

ПОСТОЯННО ПРОЖИВАЮЩИЕ – все постоянно проживающие в Кыргызской Республике граждане Кыргызской Республики, иностранные граждане и лица без гражданства, находящиеся на дату переписи по месту жительства (месту пребывания) на территории Кыргызской Республики.

ПОТРЕБИТЕЛЬСКИЕ РАСХОДЫ ДОМАШНИХ ХОЗЯЙСТВ – денежные расходы на приобретение потребительских непродовольственных товаров и услуг, а также оценки стоимости потребления продовольственных товаров.

ПОТРЕБЛЕНИЕ ОСНОВНОГО КАПИТАЛА – уменьшение стоимости основного капитала, используемого в производстве, в течение отчетного периода в результате его физического и морального износа и случайных повреждений.

ПОТРЕБЛЕНИЕ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ – отношение

ТУРУКТУУ ЖАШООЧУЛАР – Кыргыз Республикасында бардык туруктуу жашаган Кыргыз Республикасынын жарандары, чет өлкөлүк жарандар жана каттоо жүргүзүлгөн күнү Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган жеринде болгон (келген жери) жарандыгы жок адамдар.

ҮЙ ЧАРБАЛАРДЫН КЕРЕКТӨӨ ЧЫГЫМДАРЫ – азык-түлүк эмес керектөө товарларын жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга, ошондой эле азык-түлүк товарларынын керектөө наркын баалоого кеткен акчалай чыгымдар.

НЕГИЗГИ КАПИТАЛДЫ КЕРЕКТӨӨ – отчеттук мезгилдин ичинде физикалык жана моралдык жактан эскиргендигинин жана кокусунан бузулгандыгынын натыйжасында, өндүрүштө колдонула турган негизги капиталдын наркынын азайышы.

КАЛКТЫН ЖАН БАШЫНА ТАМАК-АШ АЗЫКТАРЫН КЕРЕКТӨӨСҮ – калк

потребленных населением продуктов питания в натуральном выражении к среднегодовой численности наличного населения.

ПОХОЗЯЙСТВЕННАЯ КНИГА – это книжная форма ведения первичной учётной документации, предусмотренной административным органом населённого пункта.

ПРЕДОСТАВЛЕНИЕ КОЙКО-СУТОК ГОСТИНИЦАМИ – использование постоянных и временных мест, включая бронирование номеров и мест, и койка-сутки определяется на основании книги учета проживающих.

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ (ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО) – инициативная самостоятельная деятельность юридических лиц или граждан, направленная на получение прибыли или личного дохода.

ПРЕДПРИЯТИЕ ПРЯМОГО ИНВЕСТОРА – это предприятие, являющиеся резиден-

тарабынан керектелген накталай түрдөгү тамак-аш азыктарынын калктын орточо жылдык санына карата катышы.

ЧАРБА КИТЕБИ – бул калктуу конуштун административиялык органы тарабынан каралган алгачкы эсепке алуу документациясын жүргүзүү китебинин формасы.

МЕЙМАНКАНАЛАР ТАРАБЫНАН БЕРИЛГЕН КОЙКА-СУТКА – туруктуу жана убактылуу орундарды, анын ичинде ээленген номерлерди жана орундарды колдонуу, койка-сутка жашоочуларды эсепке алуу китебинин негизинде аныкталат.

ИШКЕРДИК ИШ (ИШКЕРДИК) – пайда же жеке киреше алууга багытталган юридикалык жактардын же жарандардын демилгечил өз алдынча иштери.

ТҮЗ ИНВЕСТИТОРДУН ИШКАНАСЫ – бул башка бир өлкөнүн резиденти болуп

том одной страны, которое прямо или косвенно владеет 10 и более процентами, голосующих акций (или эквивалентом, дающим право на аналогичную долю при голосовании), в капитале предприятия прямого инвестирования являющегося резидентом другой страны.

ПРЕСТУПЛЕНИЕ – это уголовное, опасное, виновное и наказуемое деяние.

ПРЕСТУПЛЕНИЕ ПРОТИВ ЛИЧНОСТИ – преступления, посягающие на жизнь, здоровье, свободу, честь и достоинство личности.

ПРЕСТУПНОСТЬ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ – совокупность преступлений, совершенных подростками, которым ко времени совершения преступления преступления исполнилось 14, но не исполнилось 18 лет.

ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) ОТ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОДУКЦИИ (РАБОТ, УСЛУГ) – основной финансовый показатель деятельности

саналган тикелей инвестициялоочу ишкананын капиталында ал түз же кыйыр түрдө 10 же андан жогорку пайыз добуш берүүчү акцияларга (же добуш берүү учурунда ага окшош үлүшүнө карата укук берүүчү эквиваленти) ээлик кылган бир өлкөнүн резиденти болуп саналган ишкана.

КЫЛМЫШ – бул кылмыштуу, коркунучтуу, күнөөлөнө жана жазалана турган жорук-жосун.

ИНСАНГА КАРШЫ КЫЛМЫШ – инсандын өмүрүнө, ден соолугуна, эркиндигине, кадыр-баркына, ар-намысына тийүү менен жасалган кылмыштар.

ЖАШЫ ЖЕТЕ ЭЛЕКТЕРДИН КЫЛМЫШТУУЛУГУ – кылмыш жасалган мезгилде 14 жашка толгон, бирок 18 жашка жете элек өспүрүм балдар жасаган кылмыштардын жыйындысы.

ӨНДҮРҮМДӨРДҮ (ЖУМУШТАРДЫ, КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ) САТУУДАН ТҮШКӨН ПАЙДА (ЧЫГАША) – ишкана-

предприятий, определяется как разность между выручкой (валовым доходом) и расходами на производство и реализацию продукции (товаров, работ, услуг). Если расходы на производство и реализацию превышают выручку (валовой доход), образуется убыток.

ПРИЕМ УЧАЩИХСЯ – показатель численности лиц, принятых на обучение в данном учебном году. Осуществляется в соответствии с утвержденными правилами. В число принятых не включают второгодников и лиц, восстановленных на обучение.

ПРОИЗВОДСТВЕННЫЕ ЗАПАСЫ – это фактические остатки запасов сырья, основных материалов, топлива, покупных полуфабрикатов и комплектующих изделий и других материальных ценностей относимых, в соответствии с По-

лардын иштеринин негизги финансылык көрсөткүчү, өндүрүмдөрдү (товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү) өндүрүүгө жана сатууга карата чыгымдар менен пайданын (дүң кирешенин) ортосундагы айырма катары аныкталат. Эгерде өндүрүүгө жана сатууга кеткен чыгымдар түшкөн пайдадан (дүң киреше) ашып кетсе, анда чыгаша пайда болот.

ОКУУЧУЛАРДЫ КАБЫЛ АЛУУ – ушул окуу жылында окууга кабыл алынган адамдардын санынын көрсөткүчү. Бекитилген эрежелерге ылайык жүргүзүлөт. Экинчи жылга калтырылган жана окуусун кайра калыбына келтиргендер кабыл алынгандардын санына кирбейт.

ӨНДҮРҮШТҮК КАМДЫКТАР – бул чийки заттардын камдыктарынын, негизги материалдардын, күйүүчү майдын, сатылып алынган чала фабрикаттардын, комплектелүүчү буюмдардын жана Өндүрүштүк камдыктарга карата бухгалтер-

ложением о бухгалтерском учете к производственным запасам.

ПРОИЗВОДСТВО МОЛОКА – это фактически надоенное коровье, овечьим, козье и кобылье молоко, независимо от того, было ли оно реализовано или часть его потреблена в хозяйстве на выпойку телят. Молоко, высосанное телятами при подсосном их содержании, в продукцию не включается и не учитывается при расчете продуктивности коров.

ПРОИЗВОДСТВО МЯСА (В УБОЙНОМ ВЕСЕ) – мясо всех видов скота и птицы, жир-сырец, пищевые субпродукты.

ПРОИЗВОДСТВО ОСНОВНЫХ ВИДОВ ПРОДУКЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ – отношение произведенной продукции сельского хозяйства в натуральном выражении к среднегодовой численности наличного населения.

дик эсепке алуу жөнүндө жобого ылайык киргизилген башка материалдык баалуулуктардын иш жүзүндөгү калдыктары.

СҮТ ӨНДҮРҮҮ – сатылгынына же кайсы бир бөлүгү чарбадагы музоолорго эмизүү үчүн керектелгенине карабастан уйдун, койдун, эчкинин жана бээнин иш жүзүндө саалган сүтү. Музоолорду багып чоңойтуу үчүн музоолор эмген сүт жалпы азыктарга киргизилбейт жана уйлардын азыктуулугун эсептөө учурунда эске алынбайт.

ЭТ ӨНДҮРҮҮ (СОЙГОНДОН КИЙИНКИ САЛМАКТА) – мал жана канаттуулардын бардык түрлөрүнүн эти, чийки май, тамак-аш субазыктары.

КАЛКТЫН ЖАН БАШЫНА АЙЫЛ ЧАРБА АЗЫКТАРЫНЫН НЕГИЗГИ ТҮРЛӨРҮН ӨНДҮРҮҮ – накталай түрдө өндүрүлгөн айыл чарба азыктарынын калктын орточо жылдык санына карата болгон катышы.

ПРОИЗВОДСТВО ПРО- МЫШЛЕННОЙ ПРОДУК- ЦИИ

– это, в натуральном выражении, как правило, валовой выпуск продукции, т.е. включая продукцию, израсходованную на промышленно-производственные нужды внутри данного предприятия и выработанную из давальческого сырья. Давальческое сырье – это сырье, принадлежащее заказчику и переданное на промышленную переработку другим предприятиям для производства из него продукции в соответствии с заключенными договорами.

**ПРОИЗВОДСТВО ТОВА-
РОВ ДЛЯ ТУРИЗМА** – производство промышленной продукции в натуральном выражении, которая учитывается по валовому выпуску, т.е. включая выпуск продукции, израсходованной на промышленно-производственные нужды внутри данного предприятия и выработанной из давальческого сырья.

**ПРОИЗВОДСТВО ШЕР-
СТИ** – это фактически на-

**ӨНӨР ЖАЙ ӨНДҮРҮМҮН
ӨНДҮРҮҮ** – бул накталай алганда, эреже катары, өндүрүмдүн дүң чыгарылышы, башкача айтканда, ага ошол ишкананын ичинде өнөр жай-өндүрүштүк муктаждыкка чыгымдалган жана иштетип алма чийки заттан иштетилип чыккан өндүрүм да кирет. Иштетип алма чийки зат – бул тапшырыкчыга таандык жана түзүлгөн келишимге ылайык андан өндүрүм алуу үчүн өнөр жайлык кайра иштетүүгө башка ишканага берилген чийки зат.

**ТУРИЗМ ҮЧҮН ТОВАР ӨН-
ДҮРҮҮ** – өнөр жай өндүрүмүн накталай түрдө өндүрүү, ал дүң чыгарылышы боюнча эсепке алынат, тактап айтканда, иштетип алма чийки заттан өндүрүлүп, ушул ишкананын ичинде өнөр жай-өндүрүштүк муктаждыктарга кеткен өндүрүм кошо эсепке алынат.

ЖҮН ӨНДҮРҮҮ – анын сатылганына же ички чар-

стриженная овечья, козья шерсть, козий пух и шерсть повторной стрижки, независимо от того, была ли она реализована или использована на внутри-хозяйственные нужды. Вес шерсти показывается физический, полученный непосредственно после стрижки, т.е. немытой шерсти.

ПРОИЗВОДСТВО ЯИЦ – это сбор яиц от всех видов домашней птицы, включая яйца, использованные на воспроизводство птицы.

ПРОМЕЖУТОЧНОЕ ПОТРЕБЛЕНИЕ – потребление товаров и услуг, которые трансформируются или полностью потребляются в процессе производства в отчетном периоде.

ПРОСРОЧЕННАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ – задолженность, не погашенная в сроки, установленные договором.

ПРОЧАЯ ДЕБИТОРСКАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ – это дебиторская задолженность нерезидентов, отличная от торговой дебиторской за-

балык керектөөлөргө колдонулганына карабастан, койдун, эчкинин иш жүзүндө кыркылган жүнү, эчкинин тыбыты жана кайра кыркылган жүнү. Жүндүн салмагы кыркылгандан кийин дароо алынган, башкача айтканда, жуулбаган жүндүн физикалык салмагы көрсөтүлөт.

ЖУМУРТКА ӨНДҮРҮҮ – үй канаттууларынын бардык түрлөрүнөн чогултулган, анын ичинде канаттууларды көбөйтүү үчүн колдонулган жумурткалар. **ОРТО АРАЛЫК КЕРЕКТӨӨ** – отчеттук мезгилдин ичинде өндүрүш процессинде алар трансформацияланган же толук керектелген товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү керектөө.

ТӨЛӨӨ МӨӨНӨТҮ ӨТКӨН КАРЫЗ – келишимде каралган мөөнөттөрдө төлөнбөгөн карыз.

БАШКА ДЕБИТОРДУК КАРЫЗ – бул соодаык дебитордук карыздан айырмаланган, резидент эмес тердин дебитордук карызы

долженности (обязательства нерезидентов по налогам, плате за предоставление ценных бумаг в долг, обязательства по зарплате, дивидендам и отчислениям и т.д.).

ПРОЧАЯ КРЕДИТОРСКАЯ ЗАДОЛЖЕННОСТЬ – это кредиторская задолженность перед нерезидентами, отличная от торговой кредиторской задолженности (обязательства по налогам, плате за предоставление ценных бумаг в долг, обязательства по зарплате, дивидендам и отчислениям и т.д.).

ПРОЧИЙ КАПИТАЛ – это прямые инвестиции, которые охватывают операции по привлечению заемных средств-кредитов, полученных от зарубежных совладельцев предприятия, а также торговых кредитов, представляющих собой заем средств на оплату товаров и услуг по договорам между покупателем и поставщиком (прямым инвестором).

(резидент эместердин салыктар, баалуу кагаздарды карызга берүү үчүн төлөм боюнча милдеттенмелер, эмгек акы, дивиденддер жана чегерүүлөр ж.б. боюнча милдеттенмелер).

БАШКА КРЕДИТОРДУК КАРЫЗ – бул соодалык кредитордук карыздан айырмаланган, резидент эместердин алдындагы кредитордук карыз (салык, баалуу кагаздарды карызга берүүдөгү төлөм боюнча милдеттенмелер, эмгек акы, дивиденддер жана чегерүүлөр ж.б. боюнча милдеттенмелер).

БАШКА КАПИТАЛ – бул ишканалардын чет өлкөлүк кош ээлеринен алынган кредит-каражаттарды тартуу боюнча операцияларды, ошондой эле сатып алуучу жана жеткирүүчүнүн (тикей инвестордун) ортосунда түзүлгөн келишимдер боюнча товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн акысын төлөөгө карата карыз каражаттарды билдирүүчү соода кредиттерин камтыган түз инвестициялар.

ПРЯМЫЕ ИНВЕСТИЦИИ

– инвестиции, обеспечивающие значительную степень влияния на управление предприятием, которое является резидентом другой страны. На практике эта концепция означает, что прямому инвестору принадлежат инструменты участия в капитале, предоставляющие ему 10 и более процентов, голосующих акций (или эквивалентом, дающим право на аналогичную долю при голосовании) в предприятии прямого инвестирования. Когда этот пороговый уровень достигнут, считается, что соответствующие структуры связаны отношениями прямого инвестирования.

ПРЯМЫЕ ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ

– инвестиции иностранных юридических или физических лиц, полностью владеющих предприятием или контролирующих не менее 10 процентов акций или уставного капитала предприятия. В данном разделе учитываются прямые иностранные инвестиции, поступившие в

ТҮЗ ИНВЕСТИЦИЯЛАР –

башка өлкөнүн резиденти болуп саналган ишкананы башкарууга олуттуу таасир тийгизүү деңгээлин камсыздоочу инвестициялар. Практикада бул концепция түз инвестициялоочу ишканада 10 же андан ашык пайызда добуш берүүчү акцияларга (же добуш берүү учурунда ага окшош үлүшүнө карата укук берүүчү эквивалентине) ээ болгон капиталда катышкан куралдары түз инвесторго таандык дегенди билдирет. Качан гана ушул чектик деңгээлге жеткенде, тийиштүү түзүмдөр түз инвестициялоо мамилелери менен байланышкан болуп эсептелет.

ЧЕТ ӨЛКӨЛҮК ТҮЗ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

– ишканага толугу менен ээ болгон же ишкананын 10 пайыздан кем эмес акцияларын же уставдык капиталын контролдогон чет өлкөлүк юридикалык жактардын же жеке адамдардын инвестициялары. Бул бөлүмдө транспорт жана байланыш ишканаларына, мейманканаларга

предприятия транспорта и связи, гостиницы и рестораны.

РАЗБОЙ – нападение с целью завладения чужим имуществом, совершенное с применением насилия, опасного для жизни или здоровья, либо с угрозой применения такого насилия.

РАЗВИТИЕ – процесс, направленный и закономерный изменений, приводящий к возникновению количественных, качественных и структурных преобразований и улучшений в обществе или государстве.

РАЗРАБОТКИ – опытно-конструкторские и проектно-технологические работы, обеспечивающие создание новых материалов, продуктов, устройств, технологических процессов.

РАСПОЛАГАЕМЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ – это денежные доходы текущего периода за минусом обязательных платежей и взносов.

жана ресторандарга келип түшкөн чет өлкөлүк түз инвестициялар эсепке алынат.

КАРАКТОО – өмүргө же ден соолукка коркунуч алып келген, күч колдонуп, же болбосо, ушундай күчтү пайдалануу опузасы менен өзүнө тийиштүү эмес мүлккө ээлик кылуу максатында кол салуу.

ӨНҮГҮҮ – коомдо же мамлекетте сандык, сапаттык жана түзүмдүк кайра түзүлүштөрдүн жана жакшыртуулардын жаралышына алып келе турган, багытталган жана мыйзам ченемдүү өзгөртүү процесси.

ИШТЕП ЧЫГУУЛАР – жаңы материалдарды, өнүмдөрдү, түзүлүштөрдү, технологиялык процесстерди түзүүнү камсыздоочу тажрыйбалык-конструктордук жана долбоорлук-технологиялык иштер.

КОЛДО БАР АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕР – милдеттүү төлөмдөр жана мүчөлүк төгүмдөр кемитип салынган учурдагы мезгилдин акчалай кирешелери.

РАСПРЕДЕЛЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ ПО ВЕЛИЧИНЕ СРЕДНЕДУШЕВЫХ ДЕНЕЖНЫХ ДОХОДОВ

– это дифференциация населения по уровню материального достатка и представляет собой показатели численности (или долей) населения, сгруппированного в заданных интервалах по уровню среднедушевых денежных доходов.

РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ОБЩЕГО ОБЪЕМА ДЕНЕЖНЫХ ДОХОДОВ ПО РАЗЛИЧНЫМ ГРУППАМ НАСЕЛЕНИЯ

– это доля общего объема денежных доходов, которая приходится на каждую из десяти (или двадцати) процентных групп населения, ранжированного по мере возрастания среднедушевых денежных доходов.

РАСХОДЫ ДОМАШНИХ ХОЗЯЙСТВ НА САНАТОРНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНЫЕ УСЛУГИ

– данные о расходах домашних хозяйств на оплату санаторно-оздоровительных услуг, полученных

ЖАН БАШЫНА ОРТОЧО АКЧАЛАЙ КИРЕШЕНИН КӨЛӨМҮ БОЮНЧА КАЛКТЫ БӨЛҮШТҮРҮҮ

– бул калктын материалдык жетиштүүлүгүнүн деңгээли боюнча бөлүштүрүлүшүн жана жан башына орточо акчалай кирешелердин деңгээли боюнча берилген аралыктарда топтоштурулган калктын санынын (же үлүшүнүн) көрсөткүчтөрүн билдирет.

АКЧАЛАЙ КИРЕШЕНИН ЖАЛПЫ КӨЛӨМҮН КАЛКТЫН АР ТҮРДҮҮ ТОПТОРУ БОЮНЧА БӨЛҮШТҮРҮҮ

– бул калктын ар бир он (же жыйырма) пайыздык топторуна туура келген, жан башына орточо акчалай кирешелердин өсүшү боюнча бөлүнгөн акчалай кирешенин жалпы көлөмүнүн үлүшү.

САНАТОРИЙ-ДЕН СООЛУК ЧЫҢДОО КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮНӨ ҮЙ ЧАРБАЛАРДЫН ЧЫГЫМАРЫ

– үй чарбалардын бюджеттерин тандап изилдөөнүн жыйынтыктары

по результатам выборочного обследования бюджетов домашних хозяйств.

РАСХОДЫ НА НЕПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЕ ТОВАРЫ

– это расходы на одежду, обувь, ткани, мебель, предметы домашнего обихода, бытовую технику, товары длительного пользования, предметы личной гигиены, автотранспортные средства и горюче-смазочные материалы для них и другие непродовольственные товары.

РАСХОДЫ НА ПРОИЗВОДСТВО И РЕАЛИЗАЦИЮ ПРОДУКЦИИ (ТОВАРОВ, РАБОТ, УСЛУГ)

– это сумма затрат, связанная с основным видом деятельности: производством, приобретением и продажей продукции, товаров, выполнением работ, оказанием услуг. Составляет из себестоимости производства продукции (работ и услуг), расходов по реализации, а также общих и ад-

боюнча алынган санаторий-ден соолук чыңдоочу кызмат көрсөтүүлөрүнүн акысын төлөөгө кеткен үй чарбалардын чыгымдары жөнүндө маалыматтар.

АЗЫК-ТҮЛҮК ЭМЕС ТОВАРЛАРГА ЧЫГЫМДАР

– бул кийимге, бут кийимге, кездемеге, эмерекке, үйдө керектөөчү буюмдарга, турмуш тиричилик техникасына, узак мөөнөткө колдонуучу товарларга, өздүк гигиена буюмдарына, автоунаа каражаттарына жана аларга күйүүчү-майлоочу материалдарга жана башка азык түлүк эмес товарларга карата чыгымдар.

ӨНДҮРҮМДӨРДҮ (ТОВАРЛАРДЫ, ЖУМУШТАРДЫ, КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮ) ӨНДҮРҮҮГӨ ЖАНА САТУУГА КАРАТА ЧЫГЫМДАР

– бул иштин негизги түрлөрү: азыктарды, товарларды өндүрүү, сатып алуу жана сатуу, жумуштарды аткаруу, кызмат көрсөтүүлөр менен байланышкан сарптоолордун суммасы. Өндүрүмдөрдү (жумуштарды жана кызмат

министративных расходов. Включает материальные затраты, затраты на оплату труда и социальные нужды, расходы по страхованию и амортизации основных средств, расходы по оплате услуг сторонних организаций и т.п.

РАСЧЕТНЫЕ СЧЕТА И ДЕПОЗИТЫ – это денежные средства предприятия на счетах, вкладах, депозитах, а также денежные документы и иные денежные эквиваленты в зарубежных банках.

РАСШИРЕНИЕ ДЕЙСТВУЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ – строительство дополнительных производств на действующем предприятии (сооружении), а также строительство новых и расширение существующих от-

көрсөтүүлөрдү) өндүрүүнүн, аларды сатуу боюнча чыгымдардын, ошондой эле жалпы жана административдик чыгымдардын өздүк наркынан турат.

Ал материалдык сарптоолорду, эмгек акы төлөөгө жана социалдык керектөөлөргө сарптоолорду, негизги каражаттарды камсыздандыруу жана амортизациясы боюнча чыгымдарды, башка уюмдардын кызмат көрсөтүүлөрүнүн акысын төлөө боюнча чыгымдарды камтыйт.

АЛЫШ-БЕРИШ ЭСЕПТЕРИ ЖАНА ДЕПОЗИТТЕР – бул ишкананын эсептериндеги, аманаттарындагы, депозиттериндеги акчалай каражаттар, ошондой эле акча документтери жана чет өлкө банктарындагы башка акчалай эквиваленттер.

ИШТЕП ЖАТКАН ИШКАНАЛАРДЫ КЕҢЕЙТҮҮ – иштеп жаткан ишканага (курулмага) кошумча өндүрүштүн курулушу, ошондой эле кошумча же жаңы өндүрүштүк кубаттуулукту түзүү максатында иштеп

дельных цехов и объектов основного, подсобного и обслуживающего назначения на территории действующих предприятий или примыкающих к ним площадках в целях создания дополнительных или новых производственных мощностей.

РЕАЛИЗАЦИЯ СЕЛЬСКО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ – это показатель, характеризующий реализацию основных продуктов сельского хозяйства всеми категориями хозяйств по различным каналам сбыта – заготовительным организациям, на рынке, по бартерным сделкам, на биржах, аукционах, реализованных населению через систему общественного питания и в порядке оплаты труда.

РЕАЛЬНЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ ДОМАШНИХ ХОЗЯЙСТВ – это денежные доходы текущего периода, скорректированных на индекс потребительских цен.

РЕАЛЬНЫЕ РАСПОЛАГАЕМЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ – денежные доходы

жаткан ишканалардын же аларга жанаша аянттардын аймагында негизги, көмөкчү жана тейлөө багытындагы иштеп жаткан айрым цехтерди жана объекттерди кеңейтүү жана жаңыларын куруу.

АЙЫЛ ЧАРБА АЗЫКТАРЫН САТУУ – бул чарбанын ар түрдүү категориялары тарабынан сатып өткөрүүнүн ар кандай каналдары боюнча – даярдоочу уюмдар, базар, башмабаш бүтүмдөр, биржа, аукцион боюнча, коомдук тамактануу системасы аркылуу калкка сатылып өткөрүлгөн жана эмгек акыны төлөөгө жумшалган айыл чарбанын негизги азыктарынын сатылышын мүнөздөөчү көрсөткүч.

ҮЙ ЧАРБАЛАРДЫН РЕАЛДУУ АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕРИ – бул керектөө бааларынын индексине туураланган учурдагы мезгилдин акчалай кирешелери.

КОЛДО БАР РЕАЛДУУ АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕР – керектөө бааларынын

текущего периода за минусом обязательных платежей и взносов, скорректированных на индекс потребительских цен.

РЕГИОН – это область, район; часть страны, отличающаяся совокупностью естественных и исторически сложившихся, относительно устойчивых экономико-географических и иных особенностей.

РЕГИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ – функционирования региональной системы, ориентирована на позитивную динамику уровня и качества жизни населения, обеспеченную устойчивым, сбалансированным и многофакторным развитием социального, хозяйственного, ресурсного и экологического потенциалов.

РЕЗИДЕНТ – это предприятия и организации, зарегистрированные в качестве юридического лица согласно законодательству Кыргызской Республики и действующие на ее территории. При этом, юридическое лицо-резидент может находиться в

индексине туураланган милдеттүү төлөмдөр жана мүчөлүк төгүмдөр алып салынган учурдагы мезгилдин акчалай кирешелери.

РЕГИОН – бул облус, район; туруктуу экономикалык-географиялык жана башка өзгөчөлүктөрүнө карата өлкөнүн табигый жана тарыхый жактан кошулуусу менен айырмаланган бир бөлүгү.

РЕГИОНДУК ӨНҮГҮҮ – социалдык, чарбалык, ресурсдук жана экологиялык мүмкүнчүлүктөрдүн туруктуу, балансталган жана көп факторлуу өнүгүүсүн камсыздаган, элдин жашоо деңгээлинин сапатынын оң динамикасына багытталган, региондук системанын иштеши.

РЕЗИДЕНТ – бул Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык юридикалык жак катары катталган жана анын аймагында иш жүргүзгөн ишканалар жана уюмдар. Мында юридикалык жак-резидент башка өлкөнүн резиденти болуп

собственности лица, являющегося резидентом другой страны. Дочерние предприятия и филиалы зарубежных компаний, действующие на территории Кыргызской Республики, также являются резидентами Кыргызской Республики.

Это физические лица, постоянно проживающие в Кыргызской Республике, в том числе временно находящиеся за пределами Кыргызской Республики менее одного года. Иностранные физические лица являются резидентами Кыргызской Республики, если они проживают, либо намереваются проживать свыше одного года в Кыргызской Республике, кроме работников дипломатических и иных представительств иностранных государств;

граждане Кыргызской Республики находящиеся за рубежом в целях образования, лечения, государственной службы (дипломатические работники, военный персонал и другие государственные служащие);

саналган жактын менчигинде болушу мүмкүн. Кыргыз Республикасынын аймагында иш жүргүзгөн туунду ишканалар жана чет өлкөлүк компаниялардын филиалдары да Кыргыз Республикасынын резиденттери болуп саналат.

Бул Кыргыз Республикасында дайыма жашаган, анын ичинде бир жылдан аз убакыт Кыргыз Республикасынын чегинен сыртта болгон жеке адамдар. Дипломатиялык жана чет мамлекеттердин башка өкүлчүлүктөрүнүн кызматкерлеринен башка чет өлкөлүк жеке жактар, эгерде алар 1 жылдан ашык Кыргыз Республикасында жашаган же жашайын деген ою бар болсо, Кыргыз Республикасынын резиденти болуп саналат;

- чет элде окуу, дарылануу, мамлекеттик кызмат аткаруу (дипломатиялык кызматкерлер, аскер персоналдары жана башка мамлекеттик кызматчылар) максатында жүргөн Кыргыз Республикасынын жарандары;

- юридические лица, созданные в соответствии с законодательством Кыргызской Республики с местонахождением в Кыргызской Республике, за исключением международных организаций и иностранных посольств консульств и других дипломатических, официальных представительств;

- филиалы и представительства иностранных юридических лиц, созданные в соответствии с законодательством Кыргызской Республики с местонахождением в Кыргызской Республике.

РЕИНВЕСТИРОВАННАЯ ПРИБЫЛЬ – это часть прибыли, принадлежащей прямому инвестору, направляемой к расширению его участия в деятельности предприятия.

РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ – это эффективность деятельности предприятия в целом, т.е. с учетом неоперационных доходов и расходов. Рассчитывается как отношение балансовой при-

- эл аралык уюмдардан жана чет мамлекеттердин элчиликтеринен, консулдуктарынан жана башка дипломатиялык, расмий өкүлчүлүктөрдөн башка, Кыргыз Республикасында жайгашкан, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык түзүлгөн юридикалык жактар;

- Кыргыз Республикасында жайгашкан, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык түзүлгөн чет өлкөлүк юридикалык жактардын өкүлчүлүктөрү жана филиалдары.

КАЙРА ИНВЕСТИЦИЯ- ЛАНГАН ПАЙДА – ишкананын ишинде инвестордун катышуусун кеңейтүүгө багытталган, түз инвесторго таандык пайданын бир бөлүгү.

ИШКАНАНЫН ИШИНИН РЕНТАБЕЛДҮҮЛҮГҮ – бул жалпы, б.а. операциялык эмес кирешелерди жана чыгымдарды эсепке алуу менен ишкананын ишинин натыйжалуулугу. Ишкананын теңдемдик пайдасынын

были (убытка) предприятия к расходам на производство и реализацию продукции.

РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

– это относительная величина, выраженная в процентах и характеризующая эффективность производственной деятельности. Представляет собой отношение прибыли от реализации продукции и услуг к расходам на производство и реализацию продукции. В том случае, если получен убыток от реализации продукции, имеет место убыточность.

РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

– это эффективность деятельности предприятия в целом, т.е. с учетом неоперационных доходов и расходов. Рассчитывается как отношение сальдированного финансового результата предприятия к расходам на производство и реализацию продукции.

(чыгашасынын) өндүрүмдү өндүрүүгө жана сатууга кеткен чыгымдарына карата катышы катары эсептелет.

ОПЕРАЦИЯЛЫК ИШТИН РЕНТАБЕЛДҮҮЛҮГҮ

– бул пайыздарда чагылдырылган жана өндүрүштүк иштин натыйжалуулугун мүнөздөгөн салыштырма чоңдук. Өндүрүмдөрдү жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатуудан түшкөн пайданын өндүрүмдөрдү өндүрүүгө жана сатууга кеткен чыгымдарына болгон мамилесин көрсөтөт. Эгерде өндүрүмдөрдү сатууда чыгаша болсо, анда чыгашалуулук орун алат.

ИШКАНАНЫН ФИНАНСЫЛЫК - ЧАРБАЛЫК ИШИНИН РЕНТАБЕЛДҮҮЛҮГҮ

– бул жалпы, б.а. операциялык эмес кирешелерди жана чыгымдарды эсепке алуу менен ишкананын ишинин натыйжалуулугу. Ишкананын сальдолоштурулган финансылык жыйынтыгынын өндүрүмүн өндүрүүгө жана сатууга кеткен чыгымдарга карата катышы катары эсептелет.

РЫНОЧНЫЕ УСЛУГИ –

это услуги, являющиеся объектом купли и продажи, где затраты производителей покрываются за счет выручки от их реализации. Стоимость оказанных услуг определяется в текущих рыночных ценах, включающих НДС, акциз и другие обязательные аналогичные платежи по предпрятиям (юридическим лицам) и индивидуальным предпринимателям (физическим лицам) с основным видом экономической деятельности, осуществляющим предпринимательскую деятельность в сфере услуг, независимо от формы собственности.

РЫНОЧНЫЕ УСЛУГИ В СФЕРЕ ТУРИЗМА –

это данные о динамике объемов рыночных услуг в сфере туризма, сформированные на основе сплошного и выборочного наблюдения.

Объем оказанных услуг учитывается в размере средств, полученных от потребителей и доплат за счет организаций, включенных в цену

РЫНОКТУК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР –

бул сатуу же сатып алуу объекти болуп эсептелген кызмат көрсөтүү, мында өндүрүүчүлөрдүн сарптоолору сатып өткөрүүдөн түшкөн акчанын эсебинен жабылат.

Көрсөтүлгөн кызмат наркы КНС, акциз жана ишканалар (юридикалык жактар) жана кызмат көрсөтүү чөйрөсүндө менчигинин түрүнө карабастан ишкердик жүргүзгөн экономикалык иштердин негизги түрү менен иштеген жеке ишкерлер (жеке адамдар) боюнча башка ушул өңдүү милдеттүү төлөмдөрдү камтыган учурдагы рыноктук баа менен аныкталат.

ТУРИЗМ ЧӨЙРӨСҮНДӨГҮ РЫНОКТУК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР –

бул жалпы жана тандалма байкоолордун негизинде түзүлгөн, туризм чөйрөсүндөгү рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмдөрүнүн динамикасы жөнүндө маалыматтар.

Көрсөтүлгөн кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү керек-

услуги. Доплаты, производимые за счет средств органов социальной защиты, государственного или местного бюджета, в объем этих услуг не включаются.

В объеме услуг деятельности туристических агентств учитывается стоимость путевок на туристские маршруты и экскурсионное обслуживание, которая включает в себя услуги пассажирского транспорта, проживание и питание в туристских гостиничных комплексах (туристских центрах, гостиницах, кемпингах, в индивидуальном жилье граждан и прочих), стоимость туристско-оздоровительного, культурно-массового обслуживания и т.п.

В объеме услуг санаторно-курортной деятельности входит стоимость путевок в санаторно-курортные и оздоровительные учреждения, а также размер платы потребителей за дополнительные услуги, предоставляемые отдыхающим за отдельную плату сверх стоимости путевок (услуги стоматологии-

төөчүлөрдөн жана кызмат көрсөтүүлөрдүн баасына киргизилген кошумча төлөмдөрдөн алынган каражаттардын өлчөмүндө эсепке алынат. Ал эми социалдык коргоо органдарынын, мамлекеттик жана жергиликтүү бюджеттин каражаттарынын эсебинен төлөнгөн кошумча акылар бул кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмүнө киргизилбейт.

Туристтик агенттиктердин кызмат көрсөтүү иштеринин көлөмүндө туристтик маршруттарга жана экскурсиялык тейлөөлөргө жолдомолордун наркы эсепке алынат, ал өзүнө жүргүнчү транспорт, туристтик мейманканалык комплекстерде (туристтик борборлордо, мейманканаларда, кемпингдерде, жарандардын жеке турак үйлөрүндө ж.б.) жашоо жана тамактануу, туристтик-ден соолукту чыңдоочу, маданий-массалык тейлөөлөр ж.б.у.с. кызматтарды камтыйт.

Санаторий-курорттук кызмат көрсөтүү иштеринин көлөмүндө санаторий-ку-

ческих, косметологических, массажных и других лечебных кабинетов и т.д.).

В объем услуг гостиниц включается фактический размер платы потребителей за проживание в них.

Объем услуг, предоставленных ресторанами, барами, столовыми и другими предприятиями по поставке готовой пищи, включается стоимость проданной потребителям собственной кулинарной продукции, а также покупных товаров, проданных на месте без кулинарной обработки.

рорттук жана ден соолукту чыңдоочу мекемелерге жолдомолордун наркы, ошондой эле жолдомонун наркынан тышкары өзүнчө акыга эс алуучуларга көрсөтүлүүчү кошумча кызмат көрсөтүүлөр (стоматологиялык, косметологиялык, массаж жана башка дарылоо кабинеттеринин кызмат көрсөтүүлөрү ж.б.) үчүн керектөөчүлөрдүн төлөгөн акысынын өлчөмү да кирет. Мейманканалардын кызмат көрсөтүүлөрүнүн иштеринин көлөмүнө ал жерде жашагандыгы үчүн керектөөчүлөр тарабынан төлөнгөн акынын иш жүзүндөгү өлчөмү киргизилет. Ресторан, бар, ашкана жана даяр тамак-ашты жеткирүү боюнча башка ишканалар тарабынан көрсөтүлгөн кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмүнө өздүк кулинардык азыктардын керектөөчүлөргө сатылган наркы, ошондой эле кулинардык жактан иштетүүсүз ошол жеринде сатып алынуучу товарлардын наркы киргизилет.

САЛЬДИРОВАННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ РЕЗУЛЬТАТ (прибыль минус убыток) –

это конечный финансовый результат, выявленный на основании бухгалтерского учета всех хозяйственных операций предприятий. Предоставляет собой сумму прибыли (убытка) от реализации продукции (работ, услуг) и неоперационных доходов, уменьшенных на сумму расходов по этим операциям.

САНАТОРИИ И ПАНСИОНАТЫ С ЛЕЧЕНИЕМ –

лечебно-про-филактические организации, оснащенные койками и обеспечивающие больным за определенный промежуток времени реабилитационное лечение, главным образом, на основе использования целебных свойств природных лечебных факторов (климата, минеральных вод, лечебных грязей и др.). Все они специализированные и могут быть одно- или многопрофильными, располагаются, как пра-

САЛЬДОЛОШТУРУЛГАН ФИНАНСЫЛЫК НАТЫЙ-ЖА (пайда минус чыгым) –

бул ишканалардын бардык чарбалык операцияларынын бухгалтердик эсебинин негизинде аныкталган акыркы финансылык көрсөткүч. Өндүрүмдү (жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү) сатуудан түшкөн пайданын (чыгашанын) жана ушул операциялар боюнча чыгымдардын суммасына азайтылган операциялык эмес кирешелердин суммасы катары аныкталат.

ДАРЫЛООЧУ САНАТОРИЙЛЕР ЖАНА ПАНСИОНАТТАР –

койкалар менен жабдылган жана оорулуу адамдарга аныкталган бир убакыттын ичинде реабилитациялык дарыланууну камсыз кыла турган, негизинен, жаратылыштын дарылоо (климат, минералдык суу, дарылык баткак ж.б.) факторунун дарылык касиеттерин пайдалануунун негизиндеги дарылоо-орунун алдын алуу боюнча уюмдар. Алардын баары адистештирилген жана бир

вило, в пределах курортов и лечебно-оздоровительных местностей.

САНАТОРИИ-ПРОФИЛАКТОРИИ

– лечебно-профилактические организации, оснащенные койками, действующие при организациях, обеспечивающих лечебно-оздоровительные мероприятия работникам без отрыва от производства, в свободное от работы время.

САНАТОРНО-КУРОРТНЫЕ УЧРЕЖДЕНИЯ

– санатории, профилактории, детские санатории, пансионаты с лечением и другие.

СЕБЕСТОИМОСТЬ РЕАЛИЗОВАННОЙ ПРОДУКЦИИ (ТОВАРОВ, РАБОТ, УСЛУГ)

– это совокупность всех затрат, которые связаны непосредственно с процессом производства и реализацией продукции, представленных в денежном выражении. Отражаются учтенные затраты

же көп тармактуу болушу мүмкүн, алар эреже боюнча, курорттордун жана дарылануу-ден соолукту чыңдоочу жерлердин чегинде жайгашат.

САНАТОРИЙ-ПРОФИЛАКТОРИЙЛЕР

– жумуштан бош мезгилде, өндүрүштө иштеп жүрүү менен бирге, кызматкерлерге дарылооден соолукту чыңдоону камсыз кылуучу уюмдарга караштуу дарылоочу-оорунун алдын алуучу уюмдар, ал койкалар менен жабдылат.

САНАТОРИЙ-КУРОРТТУК МЕКЕМЕЛЕР

– санаторийлер, профилакторийлер, балдар санаторийлери, дарылануучу шарттары бар пансионаттар ж. б. мекемелер.

САТЫЛГАН ӨНДҮРҮМ-ДӨРДҮН (ТОВАРЛАРДЫН, ЖУМУШТАРДЫН, КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮН) ӨЗДҮК НАРКЫ

– өндүрүштүк процесс жана акчалай түрдө берилген өндүрүмдү сатуу менен тикелей байланышкан бардык чыгымдардын жыйындысы. Отчеттук

на производство продукции (работ, услуг) в доле, относящейся к реализованным (проданным) в отчетном периоде продукции (работам, услугам).

СЕКТОР ДОМАШНИХ ХОЗЯЙСТВ – это совокупность домашних хозяйств, основными функциями которых является потребление товаров и услуг, а также производство товаров и услуг для реализации и собственного потребления.

СЕКТОР НЕКОММЕРЧЕСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ – нерыночные некоммерческие организации, финансируемые и контролируемые домашними хозяйствами, обслуживающих домашние хозяйства.

СЕКТОР НЕФИНАНСОВЫХ КОРПОРАЦИЙ (ПРЕДПРИЯТИЙ) – институциональные единицы, основной функцией которых является производство товаров и нефинансовых услуг с

мезгилде сатылган өндүрүмдөргө (жумуштарга, кызмат көрсөтүүлөргө) кирген үлүштөгү өндүрүмдөрдүн (жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн) өндүрүшүнө карата эсепке алынган чыгымдар чагылдырылат.

ҮЙ ЧАРБАЛАР СЕКТОРУ – бул үй чарбаларынын жыйындысы, алардын негизги функциялары товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү керектөө, ошондой эле сатуу жана жеке керектөө үчүн товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү өндүрүү болуп саналат.

КОММЕРЦИЯЛЫК ЭМЕС УЮМДАР СЕКТОРУ – үй чарбаларын тейлөөчү, үй чарбалар тарабынан каржылана жана контролдоого алына турган рыноктук эмес коммерциялык эмес уюмдар.

ФИНАНСЫЛЫК ЭМЕС КОРПОРАЦИЯЛАР (ИШКАНАЛАР) СЕКТОРУ – базарда сатуу жана киреше алуу максатында товарларды чыгаруу жана финансылык эмес кызматтарды көрсөтүү негизги функциясы

целью продажи их на рынке и получения прибыли.

СЕКТОР ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ – это институ-

циональные единицы, выполняющие функции органов государственного управления в качестве основного вида деятельности.

СЕКТОР ФИНАНСОВЫХ КОРПОРАЦИЙ (УЧРЕЖДЕНИЙ) – все корпорации и квазикорпорации, основной функцией которых является оказание услуг финансового посредничества или вспомога-

тельная финансовая деятельность.

СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЕ УСЛУГИ – стоимость услуг, оказанных сельхозпроизводителям по улучшению земель, химизации почв и другим агрохимическим работам, зоотехническому обслуживанию животноводства, по эксплуатации ирригационных и мелиоративных систем, услуги по посеву, обработке и уборке сельскохозяйственных культур, услуги по уходу за скотом и пти-

болгон институттук бирдиктер.

МАМЛЕКЕТТИК БАШКАРУУ ОРГАНДАРЫНЫН СЕКТОРУ – иштеринин негизги түрү катары мамлекеттик башкаруу органдарынын функцияларын аткаруучу институттук бирдиктер.

ФИНАНСЫЛЫК КОРПОРАЦИЯЛАР (МЕКЕМЕЛЕР) СЕКТОРУ – негизги функциясы каржылык ортомчулук кызматын көрсөтүү же көмөкчү финансылык иштер болуп саналган бардык корпорациялар менен квазикорпорациялар.

АЙЫЛ ЧАРБА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮ – жерлерди жакшыртуу, химиялык заттарды себүү жана башка агрохимиялык иштер, мал чарбачылыгына зоотехникалык кызмат көрсөтүү, ирригациялык жана мелиорациялык системаларды иштетүү, айыл чарба өсүмдүктөрүн себүү, иштетүү жана жыйноо боюнча кызмат көрсөтүүлөр, мал менен канаттууларды багуу боюнча (тукумдаштыруу, эмдөө,

цей (осеменение, прививки, купка, стрижка, уборка животноводческих помещений, выпас и перегон скота, транспортировка продукции животноводства).

СЕМЬЯ – это основанное на браке или родстве, или свойстве объединение людей, проживающих совместно, связанных общностью быта и взаимной ответственностью.

СЕСТРИНСКИЕ ПРЕДПРИЯТИЯ – это предприятия которые находятся под контролем или влиянием одного и того же прямого инвестора, но не обладающие 10 процентами голосующих акций в капитале друг друга (или эквивалентом, дающим право на аналогичную долю при голосовании), то есть, это структуры, имеющие одного общего прямого инвестора.

СИСТЕМА МОНИТОРИНГА И ОЦЕНКИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ – это систематизированная показатели

күпкөгө салуу, кыркуу, мал чарба жайларын тазалоо, малды жаюу жана малдын жайытын которуу, мал чарба азыктарын ташуу) айыл чарба өндүрүүчүлөрүнө көрсөтүлгөн кызматтардын наркы.

ҮЙ-БҮЛӨ – никеге же тууганчылыкка негизделген же чогуу жашагандыгына, турмуш-тиричилигинин жана өз ара жоопкерчилигинин жалпылыгы менен байланышкан адамдардын бирикмеси.

ТУУНДУ ИШКАНАЛАР – бул бир эле түз инвестордун контролунда же таасиринде болгон, бирок бири биринин капиталында 10 пайыздык добуш берүүчү акцияларга (же добуш берүүдө ушуга тең үлүштө укук берүүчү эквивалентке) ээ эмес ишканалар, тагыраак айтканда, бул бир жалпы түз инвестору бар түзүмдөр.

РЕГИОНДОРДУН ӨНҮГҮҮСҮНҮН МОНИТОРИНГ ЖАНА БААЛОО СИСТЕМАСЫ – бул белгилүү бир

или индикаторы оценки развития или изменения в сфере развития определенной области.

СКОТ И ПТИЦА НА УБОЙ (в живом весе) – это показатель, характеризующий результат использования скота и птицы для забоя на мясо.

СКОТОКРАДСТВО – тайное похищение чужого скота.

СЛИВКИ – это молочный продукт, получаемый из цельного молока путём сепарации жировой фракции.

СЛИВОЧНОЕ МАСЛО – пищевой продукт, изготавливаемый сепарированием или сбиванием сливок, полученных из коровьего молока, реже — из молока другого крупного и мелкого рогатого скота

СМЕРТНОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ – процесс вымирания поколения, один из двух главных процессов воспроизводства населения.

СООТНОШЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН – по-

тармакты өнүктүрүү чөйрөсүндө өнүгүүнү же өзгөртүүлөрдү баалоонун системалаштырылган көрсөткүчтөрү же индикаторлору.

СОЮЛУУЧУ МАЛ ЖАНА КАНАТТУУ (тирүүлөй салмакта) – бул этке төгүү үчүн союлган мал менен канаттууларды пайдалануунун натыйжасын мүнөздөөчү көрсөткүч.

МАЛ УУРДОО – бирөөнүн малын жашыруун уурдоо.

КАМ КАЙМАК – майлуу фракциясын бөлүп алуу жолу менен чийки сүттөн алынган сүт азыгы.

АК МАЙ – уйдун сүтүнөн, сейрек учурда – бодо жана майда малдын сүтүнөн сепаратор машинасынын жардамы менен каймак бөлүнүп алынган же чалуу жолу менен жасалган тамак-аш азыгы.

КАЛКТЫН ӨЛҮМҮ – муундардын жоголуу процесси, калкты өстүрүүнүн эң башкы эки процессинин бири.

КЕРЕКТӨӨ БААЛАРЫНЫН КАТЫШЫ – ата ме-

казатель, характеризующий разрыв (в процентах) между потребительскими ценами на товары отечественных производителей и их аналогами, импортируемыми из различных стран.

СООТНОШЕНИЕ ЧИСЛЕННОСТИ МУЖЧИН И ЖЕНЩИН – отношение общего количества мужчин к общему количеству женщин за календарный год.

СОСТАВ ОСУЖДЕННЫХ – распределение общего числа осужденных по полу, возрасту, мерам наказания, назначенным судами, по видам совершенных преступлений.

СОЦИАЛЬНОЕ ЖИЛЬЕ – это жилье, предназначенное для предоставления по социальному найму, в первую очередь малообеспеченным и социально-уязвимым слоям населения, которые не в состоянии его купить.

СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ – воспроизводство, постепенные структурные и качествен-

кандик өндүрүүчүлөрдүн товарларына жана алардын ар кайсы өлкөлөрдөн алып келинген ага окшош товарларга керектөө бааларынын ортосундагы ажырымды (пайыз менен) мүнөздөөчү көрсөткүч.

ЭРКЕКТЕРДИН ЖАНА АЯЛДАРДЫН САНЫНЫН КАТЫШЫ – календарлык жыл үчүн аялдардын жалпы санына эркектердин жалпы санынын катышы.

СОТТОЛГОНДОРДУН КУРАМЫ – жасалган кылмыштын түрү боюнча сот тарабынан дайындалган соттолгондордун жалпы санын жынысы, жашы, жаза чаралары боюнча бөлүштүрүү.

СОЦИАЛДЫК ТУРАК ЖАЙ – бул биринчи кезекте, аз камсыз болгон жана аны өзү сатып алууга кудуретсиз калктын социалдык-аялуу катмарына, социалдык жалдоо боюнча берүүгө арналган турак жай.

СОЦИАЛДЫК-ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ – экономикада, өндүрүштүк күчтөрдө, өсүш жана өнүгүү,

ные изменения в экономике, производственных силах, факторах роста и развития, науки, образования, культуры, качества и уровня жизни. Для него характерно воспроизводство общественных систем и прогрессивная направленность. Социально-экономическое развитие состоит из развития общественных отношений.

СПЕЦИАЛИСТ – профессиональная квалификационная степень полного высшего профессионального образования по соответствующей специальности с правом повышения квалификации в соответствующих формах послевузовского образования.

СПИСОЧНАЯ ЧИСЛЕННОСТЬ РАБОТНИКОВ – это списочная численность работников, которые включаются все наемные работники, принятые по трудовому договору (контракту) на постоянную, временную или сезонную работу на срок один день и более, а также работавшие собственники

илим, билим берүү, маданият, жашоо деңгээли жана сапат факторлорундагы кайталап өндүрүүлөр, акырындык менен болуучу түзүмдүк жана сапаттык өзгөрүүлөр. Ага коомдук системалардын кайра жаралышы жана прогрессивдүү багыт мүнөздүү. Социалдык-экономикалык өнүгүү коомдук мамилелерди өнүктүрүүдөн турат.

АДИС – жогорку окуу жайларынан кийинки билим берүүнүн тиешелүү формаларында квалификациясын жогорулатуу укугу менен тиешелүү адистик боюнча толук жогорку кесиптик билимдин кесиптик квалификациялык даражасы.

ЖУМУШКЕРЛЕРДИН ТИЗМЕЛИК САНЫ – бул жумушкерлердин тизмелик санына бир күндүк жана андан көп мөөнөткө туруктуу, убактылуу же сезондук жумушка эмгек келишими (контракт) боюнча кабыл алынган бардык жалданма жумушкерлер, ошондой эле ушул ишканадан эмгек акы

предприятий, получавшие зарплату в данном предприятии.

СРЕДНЕДУШЕВАЯ СУТОЧНАЯ КАЛОРИЙНОСТЬ ПИТАНИЯ – это характеристика состава пищевых веществ в потребленных продуктах питания на одного члена домашнего хозяйства и измеряется в килокалориях.

СРЕДНЕДУШЕВЫЕ ДЕНЕЖНЫЕ ДОХОДЫ – это деление общей суммы денежного дохода за отчетный период на численность личного населения.

СРЕДНЕЕ КОЛИЧЕСТВО ОТРАБОТАННЫХ ЧЕЛОВЕКО-ЧАСОВ НА ОДНОГО РАБОТНИКА – среднее количество отработанных человеко-часов на одного работника, исчисляется делением общего количества отработанных работниками человеко-часов в отчетном периоде на среднюю численность соответствующей категории работников за тот же период.

СРЕДНИЙ ВОЗРАСТ НАСЕЛЕНИЯ – это средняя

алып иштеген ишканалардын ээлери да кирет.

ТАМАК-АШТЫН ЖАН БАШЫНА СУТКАЛЫК КАЛОРИЯЛУУЛУГУ – үй чарбанын бир мүчөсүнө туура келген, керектелген тамак-аш азыктарындагы азык заттарынын курамынын мүнөздөмөсү жана килокалория менен өлчөнөт.

ЖАН БАШЫНА АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕР – отчеттук мезгилдеги акчалай кирешенин жалпы суммасын болгон калктын санына бөлүү.

БИР ЖУМУШКЕРГЕ ИШТЕЛГЕН КИШИ-СААТТЫН ОРТОЧО САНЫ – бир жумушкерге иштелген киши-сааттын орточо саны, ал отчеттук мезгилде жумушкерлер тарабынан иштелген киши-сааттын жалпы санын ошол эле мезгилдеги тийиштүү категориядагы жумушкерлердин орточо санына бөлүү жолу менен эсептелет.

КАЛКТЫН ОРТОЧО ЖАШ КУРАГЫ – бул ошол калк-

арифметическая из значений возрастов всех людей в данном населении

СРЕДНЕМЕСЯЧНАЯ ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА ОДНОГО РАБОТНИКА МАЛОГО ПРЕДПРИЯТИЯ – средне-месячная заработная плата одного работника малого предприятия – исчисляется путем деления фактически начисленного фонда заработной платы работников списочного состава (включая оплату труда совместителей) на численность работников, принимаемую для исчисления средней заработной платы и на число месяцев в отчетном периоде.

СРЕДНЕМЕСЯЧНЫЙ РАЗМЕР НАЗНАЧЕННОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО СОЦИАЛЬНОГО ПОСОБИЯ – это средний размер назначенных месячных государственных социальных пособий, исчисляется как отношение общей суммы назначенных месячных пособий всем получателям, состоящим на учете в органах труда и со-

туу конуштагы бардык элдин жаш курак маанилеринин орточо арифметикалык саны.

ЧАКАН ИШКАНАНЫН БИР ЖУМУШКЕРИНИН ОРТОЧО АЙЛЫК ЭМГЕК АКЫСЫ – чакан ишкананын бир жумушкеринин орточо айлык эмгек акысы – тизмелик курамдагы жумушкерлердин (анын ичинде кызматтарды кошуп иштегендердин эмгек акыларын төлөө) эмгек акыларынын иш жүзүндө эсептелген фондун орточо эмгек акыны эсептөө үчүн кабыл алынган жумушкерлердин санына жана отчеттук мезгилдеги айлардын санына бөлүү жолу менен эсептелет.

ДАЙЫНДАЛГАН МАМЛЕКЕТТИК СОЦИАЛДЫК ЖӨЛӨКПУЛДАРДУН ОРТОЧО АЙЛЫК ӨЛЧӨМҮ – бул дайындалган мамлекеттик социалдык жөлөкпулдардын бир айлык орточо өлчөмү, эмгек жана социалдык жактан коргоо органдарында каттоодо турган бардык алуучуларга дайындалган бир айлык

циальной защиты, к их численности.

СРЕДНЕМЕСЯЧНЫЙ РАЗМЕР НАЗНАЧЕННОЙ МАТЕРИАЛЬНОЙ ПОМОЩИ НА ДЕТЕЙ-ИНВАЛИДОВ, ВОСПИТЫВАЮЩИХСЯ И ОБУЧАЮЩИХСЯ НА ДОМУ – среднемесячный размер назначенной материальной помощи на детей-инвалидов, воспитывающихся и обучающихся на дому в отчетном периоде рассчитывается путем деления общей назначенной суммы в отчетном периоде на численность получателей, которым назначена помощь, и на число месяцев в отчетном периоде.

СРЕДНИЙ ГОДОВОЙ НАСТРИГ ШЕРСТИ ОТ ОДНОЙ ОВЦЫ – показатель, характеризующий шерстную продуктивность, рассчитывается делением валового настрига шерсти на поголовье овец, имевшихся на начало года.

жөлөкпулдардын жалпы суммасынын алардын санына болгон катышы катары эсептелет.

ҮЙДӨ ТАРБИЯЛАНУУЧУ ЖАНА ОКУУЧУ МАЙЫП БАЛДАРГА ДАЙЫНДАЛГАН МАТЕРИАЛДЫК ЖАРДАМДЫН ОРТОЧО АЙЛЫК ӨЛЧӨМҮ – отчеттук мезгилде үйүндө тарбиялануучу жана окуучу майып балдарга дайындалган материалдык жардамдын орточо айлык өлчөмү отчеттук мезгилде жалпы дайындалган сумманы дайындалган жардам алуучулардын санына жана отчеттук мезгилдеги айлардын санына бөлүү жолу менен эсептелет.

БИР КОЙДОН КЫРКЫЛГАН ОРТОЧО ЖЫЛДЫК ЖҮН – жүндүн өндүрүмдүүлүгүн мүнөздөөчү көрсөткүч, ал дүң кыркылган жүндү жылдын башында болгон койдун санына бөлүү жолу менен эсептелет.

СРЕДНИЙ РАЗМЕР НАЗНАЧЕННОЙ МЕСЯЧНОЙ ПЕНСИИ – это отношение общей суммы назначенных месячных пенсий всем пенсионерам, состоящим на учете в органах Социального Фонда и других министерств и ведомств, к их общей численности.

СРЕДНИЙ РАЗМЕР НАЗНАЧЕННЫХ МЕСЯЧНЫХ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СОЦИАЛЬНЫХ ПОСОБИЙ – это отношение общей суммы назначенных месячных пособий всем получателям, состоящим на учете в органах социальной защиты, к их общей численности.

СРЕДНЯЯ ГОДОВАЯ ЯЙЦЕНОСКОСТЬ КУР-НЕСУШЕК – показатель, характеризующий яичную продуктивность кур, рассчитывается делением валового сбора яиц на среднее поголовье кур- несушек.

ДАЙЫНДАЛГАН БИР АЙЛЫК ПЕНСИЯНЫН ОРТОЧО ӨЛЧӨМҮ – Социалдык фонддун органдарында, башка министрликтердин жана ведомстволордун каттоосунда турган бардык пенсионерлерге дайындалган бир айлык пенсиялардын жалпы суммасынын алардын жалпы санына болгон катышы.

ДАЙЫНДАЛГАН БИР АЙЛЫК МАМЛЕКЕТТИК СОЦИАЛДЫК ЖӨЛӨК-ПУЛДАРДЫН ОРТОЧО ӨЛЧӨМҮ – бул социалдык коргоо органдарында каттоодо турган, бардык алуучуларга дайындалган бир айлык жөлөкпулдардын жалпы суммасынын алардын жалпы санына болгон катышы.

ТООКТУН ЖЫЛДЫК ОРТОЧО ЖУМУРТКАЛООСУ – тооктун жумуртка тууганын мүнөздөөчү көрсөткүч, ал жумуртканын дүң жыйымын тооктордун орточо санына бөлүү жолу менен эсептелет.

**СТАНДАРТИЗИРОВАН-
НЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ
СМЕРТНОСТИ НАСЕЛЕ-
НИЯ** – это коэффициент,
который показывает, какой
величины была бы уровень
смертности в сравниваемых
группах населения, если
бы возрастной состав этих
групп был одинаков (за
стандарт принята возраст-
ная структура населения
Европы).

**СТАТИСТИКА ПРОИЗВОД-
СТВЕННОГО ТРАВМАТИЗ-
МА** – это количественные
характеристики производ-
ственного травматизма:
число пострадавших при
несчастных случаях на про-
изводстве, в том числе со
смертельным исходом, чис-
ло дней нетрудоспособности
у пострадавших на произ-
водстве.

**СТОИМОСТНАЯ ОЦЕНКА
УСЛУГ** – это стоимостная
оценка, которая произво-
дится по рыночным ценам,
которые были реально со-
гласованы между участни-
ками сделки в тыс. сомов
и тыс. долларов США (пе-
ресчитывается отчитыва-

**КАЛКТЫН ӨЛҮМҮНҮН
СТАНДАРТТАЛГАН
КОЭФФИЦИЕНТИ** – бул
калктын салыштырылуучу
топторунда, эгерде ушул
топтордун курактык кура-
мы бирдей болсо, өлүмдүн
деңгээлинин көлөмү кан-
дай болмоктугун көрсөткөн
коэффициент (стандарт ка-
тары Европа калкынын ку-
рактык түзүмү кабыл алын-
ган).

**ӨНДҮРҮШТҮК ЖАРАКАТ
АЛУУ СТАТИСТИКАСЫ**
– бул өндүрүштүк жаракат
алуулардын сандык мү-
нөздөмөлөрү: өндүрүштө
кырсыктан жабыр тарткан-
дардын саны, анын ичинде
өлүмгө алып келген, өндү-
рүштө жабыркагандардын
эмгекке жараксыз болгон
күндөрүнүн саны.

**КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР-
ДҮ НАРКТЫК БААЛОО** –
бул бүтүмдүн катышуучу-
ларынын ортосунда миң сом
жана миң АКШ долларында
реалдуу макулдашылган ба-
зар баалары боюнча жүргү-
зүлө турган нарктык баалоо
(отчёт тапшыруучу уюмдар

ющейся организацией по официальному курсу Нацбанка на дату совершения операции).

СТОИМОСТЬ ДОГОВОРОВ

ЛИЗИНГА – это общая сумма лизинговых платежей, а также выкупную цену предмета лизинга, в случае, если договором лизинга предусмотрен переход права собственности на предмет лизинга к лизингополучателю в рамках данного договора.

СТОИМОСТЬ ЗАКОНЧЕНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

– это стоимость, вводимых в действие в отчетном периоде здания и сооружений, железнодорожных линий, автомобильных дорог, аэропортов, трубопроводов, средств связи, линий электропередачи, объектов сельского хозяйства, оросительных, осушительных и обводнительных систем, каналов и гидротехнических сооружений, торговых и складских помещений и предприятий общественного питания, жилых домов, учреждений науки, просвеще-

тарабынан операция жүргүзүлгөн күнгө карата Улуттук банктын расмий курсу боюнча кайра эсептелет).

ЛИЗИНГ КЕЛИШИМДЕРИНИН НАРКЫ

– бул эгерде лизинг келишиминде лизинг предметине болгон менчик укугу ушул келишимдин чегинде лизинг алуучуга өтөөрү каралса, лизинг төлөмдөрүнүн жалпы суммасы, ошондой эле лизинг предметинин сатып алуу баасы.

БҮТКӨРҮРЛГӨН КУРУЛУШТУН НАРКЫ

– отчеттук мезгилде аягына чыккан жана колдонууга киргизилген имараттардын жана курулмалардын, темир жол линияларынын, автомобиль жолдорунун, аэропорттордун, түтүк өткөргүчтөрдүн, байланыш каражаттарынын, электр берүүчү чубалгыларынын, айыл чарба объекттеринин, өстүрүүчү, кургатуучу жана суу жеткирүү системасынын, каналдар жана гидротехникалык курулмалардын, соода жана кампа имараттары жана коомдук тамактануучу иш-

ния, искусства, культуры, здравоохранения, административных зданий, подсобных и вспомогательных зданий и сооружений (включая затраты по благоустройству территорий застройки и другие работы, входящие в состав строящихся объектов);

СТРОЙКА – совокупность создаваемых зданий и сооружений (объектов), строительство, расширение и реконструкция которых осуществляется, как правило, по единой проектно-сметной документации.

СТРУКТУРА ДЕНЕЖНЫХ ДОХОДОВ – это состав суммарных денежных доходов домашних хозяйств по источникам их поступления.

СТРУКТУРА ДЕНЕЖНЫХ РАСХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ – денежные расходы, которые включают потребительские расходы, материальную помощь родственникам и знакомым, алименты, налоги,

каналардын, турак үйлөрдүн, илимий мекемелердин, агартуу, искусство, маданият, саламаттык сактоо, административдик имараттар, жардамчы жана көмөчү имараттар жана курулмалардын наркы (курулуш объектисинин курамына кирген курулуш аймагын жашылдандыруу боюнча жана башка жумуштарга сарптоолорду кошкондо).

КУРУЛУШ – эреже катары, бирдиктүү долбоордук-сметалык документация боюнча куруу, кеңейтүү жана реконструкция аркылуу курула турган имараттардын жана курулмалардын (объекттердин) жыйындысы.

АКЧАЛАЙ КИРЕШЕЛЕРДИН ТҮЗҮМҮ – бул алардын келип түшкөн булактары боюнча үй чарбаларынын акчалай кирешелеринин кошунду курамы.

КАЛКТЫН АКЧАЛАЙ ЧЫГЫМДАРЫНЫН ТҮЗҮМҮ – керектөө чыгымдарына, туугандарына жана тааныштарына материалдык жардамга, алиментке, салыктарга, төлөмдөргө жана

платежи и другие выплаты, погашение кредита и долга.

СТРУКТУРА ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ РАСХОДОВ

– доля затрат домохозяйств на покупку продуктов питания, питание вне дома, приобретение алкогольных напитков, табачных изделий, непродовольственных товаров и платных услуг.

СУБСИДИЯ – финансовое содействие государства (или общественной организации) определенному предприятию или отрасли экономики, определенной группе предприятий или отраслей экономики, которая может предоставляться в виде государственных дотаций, займов, гарантий по обязательствам, покупки акций либо предоставления налоговых льгот, а также предоставление товаров по льготным ценам, снижающих издержки производства или торговли.

башка төлөөлөргө, кредитти жана карызды төлөөгө кеткен акчалай чыгымдар.

КЕРЕКТӨӨ ЧЫГЫМДАРЫНЫН ТҮЗҮМҮ

– үй чарбаларынын тамак-аш азыктарын сатып алууга, үйдөн сырткары тамактанууга, алкогольдук ичимдиктерге, тамеки буюмдарына, азыктүлүк эмес товарларга жана акы төлөнүүчү кызматтарга кеткен чыгымдардын үлүшү.

СУБСИДИЯ – мамлекет (же коомдук уюм) тарабынан белгилүү бир ишканага же экономика тармагына, ишканалардын белгилүү тобуна же экономика тармагына берилген финансылык жардам, бул жардам мамлекеттик дотация, зайым, милдеттенмелер боюнча кепилдиктер, акцияларды сатып алуу же салык жеңилдиктерин берүү, ошондой эле өндүрүштүн же сооданын чыгымдарын азайтуу үчүн товарларды жеңилдетилген баа менен берүү түрүндө көрсөтүлүшү мүмкүн.

СЧЕТ ВТОРИЧНОГО РАС- ПРЕДЕЛЕНИЯ ДОХОДОВ

– отражение всех остальных форм распределения доходов, имея в ресурсной части первичные доходы и текущие трансферты полученные, в использовании - текущие трансферты переданные.

СЧЕТ ДРУГИХ ИЗМЕНЕ- НИЙ В ОБЪЁМЕ АКТИВОВ

– изменения в активах и обязательствах и в собственном капитале, происходящие за счет факторов, не относящихся к операциям по накоплению

СЧЕТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДОХОДОВ

– использование доходов в счете, валовой располагаемый доход выступает в качестве ресурсов, а расходы на конечное потребление домашних хозяйств, государства и НКООДХ – в качестве использования.

СЧЕТ ОБРАЗОВАНИЯ ДО- ХОДОВ

– это распределе-
ние валового внутреннего

КИРЕШЕЛЕРДИ ЭКИНЧИ ЖОЛУ БӨЛҮШТҮРҮҮ ЭСЕ-

БИ – ресурстук бөлүгүндө алынган биринчи киршелерин жана учурдагы трансфертерин, ал эми колдонуу бөлүгүндө – берилген учурдагы трансферттери бар кирешелерди бөлүштүрүүнүн бардык калган формаларын чагылдыруу.

АКТИВДЕРДИН КӨЛӨ- МҮНДӨГҮ БАШКА ӨЗ- ГӨРҮҮЛӨРДҮН ЭСЕБИ

– активдердеги жана милдеттенмелердеги өзгөрүүлөрдү жана топтоо боюнча операцияларга кирбеген факторлордун эсебинен жүрө турган менчик капиталдагы өзгөрүүлөр.

КИРЕШЕЛЕРДИ КОЛДО- НУУ ЭСЕБИ

– кирешелерди колдонуу эсебинде пайдалануу, ресурс катары колдо болгон дүң киреше, ал эми үй чарбаларынын, мамлекеттин жана ҮЧТКЭУнун акыркы керектөө чыгымдары – пайдалануу катары алынат.

ТҮЗҮЛГӨН КИРЕШЕЛЕР- ДИН ЭСЕБИ

– бул эсеп ички дүң өнүмдү өндүрүүчү-

продукта производителями между участниками, непосредственно связанными с процессом производства: работники (оплата труда), государство (налоги) и капитал (валовая прибыль и приравненные к ней доходы/валовой смешанный доход).

СЧЕТ ОПЕРАЦИЙ С КАПИТАЛОМ – сбережения и капитальные трансферты, которые представляют собой совокупность ресурсов, доступных для приобретения нефинансовых активов: накопление основного капитала и изменение запасов материальных оборотных средств.

СЧЕТ ОСТАЛЬНОГО МИРА – группа счетов, отражающие все операции, осуществляемые между экономической страны (резидентами) и остальными странами мира (нерезидентами).

СЧЕТ ПРОИЗВОДСТВА – основные моменты процесса производства, т.е. валовой выпуск – со стороны ресур-

лөр жана өндүрүш процесси менен түздөн-түз байланышкан катышуучулардын: жумушчулар (эмгек акы), мамлекет (салыктар) жана капитал (дүң пайда жана аларга теңдештирилген кирешелер/ аралаш дүң киреше) ортосунда бөлүштүрүү.

КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ – финансылык эмес активдерди сатып алуу үчүн жеткиликтүү ресурстардын жыйындысы: негизги капиталдын топтоосун жана материалдык жүгүртүү каражаттарынын камдыктарынын өзгөрүшүн көрсөтүүчү салымдар (аманаттар) жана капиталдык трансферттер.

КАЛГАН ДҮЙНӨ ЭСЕБИ – өлкөнүн экономикасы (резиденттердин) жана дүйнөнүн калган өлкөлөрүнүн (резидент эместердин) ортосунда жүргүзүлүүчү бардык операцияларды чагылдыруучу эсептердин топтору.

ӨНДҮРҮШТҮН ЭСЕБИ – өндүрүш процессинин негизги учурлары, б.а. ресурстар тараптан – дүң чыгарылыш-

сов и промежуточное потребление – со стороны использования.

Первый счет – счет производства – описывает основные моменты процесса производства, т.е. валовой выпуск – со стороны ресурсов и промежуточное потребление – со стороны использования.

СЧЕТ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ПЕРВИЧНЫХ ДОХОДОВ – операции по распределению доходов, полученных непосредственно в результате производственной деятельности.

ТЕКУЩИЙ НЕПРЕДВИДЕННЫЙ РЕМОНТ – выявляемый в процессе эксплуатации и выполняемый, как правило, в срочном порядке.

ТЕКУЩИЙ ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЙ РЕМОНТ – выявляемый и планируемый заранее по времени выполнения, объемам и стоимости ремонта.

ТЕКУЩИЙ РЕМОНТ – систематические и своевременно проводимые работы

ты жана пайдалануу тараптан – аралык керектөөнү баяндайт.

Биринчи эсеп – өндүрүштүн эсеби – өндүрүш процесинин негизги учурларын баяндайт, б.а. дүң чыгарылыш – ресурстар тараптан жана аралык керектөө – пайдалануу тараптан баяндалат.

АЛГАЧКЫ КИРЕШЕЛЕРДИ БӨЛҮШТҮРҮҮ ЭСЕБИ – өндүрүш иштеринин натыйжасында түздөн-түз алынган кирешелерди бөлүштүрүү боюнча операциялар.

УЧУРДАГЫ КҮТҮҮСҮЗ ОҢДОО – пайдалануу учурунда аныкталуучу жана, эреже катары, тез аранын ичинде аткарыла турган оңдоо.

УЧУРДАГЫ АЛДЫН АЛА ОҢДОО – аткаруу убактысы, көлөмдөрү жана наркы боюнча мурдатан аныктала жана пландала турган оңдоо.

УЧУРДАГЫ ОҢДОО – конструкциялардын, жасалгалардын жана инженердик

по предупреждению преждевременного износа конструкций, отделки и инженерного оборудования, а также работы по устранению мелких повреждений и неисправностей в конструкциях и оборудовании, возникающих в процессе эксплуатации зданий.

ТОВАРНАЯ НОМЕНКЛАТУРА ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СНГ (ТН ВЭД СНГ) – подготовленная на базе Гармонизированной системы описания и кодирования товаров Всемирной таможенной организации.

ТОВАРНАЯ СТРУКТУРА ТОВАРООБОРОТА – объем каждого товара или товарной группы в общем объеме товарооборота. Дает качественную оценку процесса удовлетворения покупательского спроса и показывает распределение затрат населения на приобретение различных товаров.

жабдуулардын мезгилинен мурда эскирүүсүнүн алдын алуу боюнча туруктуу жана өз убагында жүргүзүлүүчү, ошондой эле имараттарды пайдалануу учурунда жаралган конструкциялардагы, жабдуулардагы майда бузулууларды оңдоо иштери.

КМШнын ТЫШКЫ ЭКОНОМИКАЛЫК ИШИНин ТОВАРДЫК НОМЕНКЛАТУРАСЫ (КМШнын ТЭИ ТН) – бул Дүйнөлүк бажы уюмунун Товарларды баяндоо жана коддоонун шайкештелген системасынын негизинде даярдалат.

ТОВАР ЖҮГҮРТҮҮНҮН ТОВАРДЫК ТҮЗҮМҮ – товар жүгүртүүнүн жалпы көлөмүнүн ичинде ар бир товардын же товардык топтун көлөмү. Бул көрсөткүч сатып алуу талабын канааттандыруу процессине сапаты жагынан баа берип, калктын ар кайсы товарларды сатып алууга кеткен сарптоолорунун бөлүштүрүлүшүн көрсөтөт.

ТОВАРНОСТЬ СЕЛЬСКО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ – отношение реализованной продукции к произведенной.

ТОВАРНЫЕ ЗАПАСЫ – товары, находящиеся в сфере торговли, а также у изготовителя и в пути, рассматриваемые как часть товарных ресурсов страны.

ТОВАРЫ – это стоимость остатков товаров, приобретаемых предприятиями, для дальнейшей реализации в ценах приобретения.

ТОРГОВЫЕ КРЕДИТЫ/АВАНСЫ – торговая кредиторская задолженность перед нерезидентами за импорт товаров и услуг, а также авансы, полученные от нерезидентов в счет будущей поставки товарно-материальных запасов, работ и услуг (предоплата по экспорту товаров и услуг).

АЙЫЛ ЧАРБА АЗЫКТАРЫНЫН ТОВАРДУУЛУГУ – сатылган азыктардын чыгарылган азыктарга болгон катышы.

ТОВАРДЫК КАМДЫКТАР – соода чөйрөсүндө болгон товарлар, ошондой эле, азыркы учурда өндүрүүчүдө болгон жана жолдо келе жаткан товарлар, алар өлкөнүн товардык ресурстарынын бөлүгү болуп саналат.

ТОВАРЛАР – бул сатып алынган бааларда андан ары сатуу үчүн ишканалар тарабынан сатылып алынган товарлардын калдыктарынын наркы.

СООДА КРЕДИТТЕРИ/АВАНСТАР – товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү импорттоо үчүн резидент эместердин алдындагы соода кредиттик карыз, ошондой эле товардык-материалдык камдыктарды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү (товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү экспорттоо боюнча алдын ала төлөө) келечекте жеткирүүнүн эсебинен резидент

ТРАНЗИТНЫЕ ТОВАРЫ – это товары, перемещаемые с одной таможенной территории на другую

ТРАНКИНГОВАЯ (ПРО-ДВИЖНАЯ РАДИОТЕЛЕ-ФОННАЯ) СВЯЗЬ – это транкинговая связь, которая предназначена для обеспечения мобильных подвижных пользователей двухсторонней связью независимо от местоположения во всем регионе действия сети за счет использования вынесенных приемо-передающих станций и различных ретрансляторов.

ТРАНКИНГОВЫЕ СИСТЕМЫ – сектор рынка, который имеет с обычными радиосистемами много общих черт. Так, радиус зон обслуживания как в транкинговых, так и в обычных системах делается максимально возможным и зависит в основном от высоты подвеса антенн базовых станций.

эimestерден алынган аванс-тар.

ТРАНЗИТТИК ТОВАРЛАР – бул бир бажы аймагынан башка аймакка өтүүчү товарлар.

ТРАНКИНГДИК (КЫЙ-МЫЛДУУ РАДИОТЕЛЕ-ФОНДУК) БАЙЛАНЫШ – бул чыгарылган кабыл алуу-берүү станцияларын жана ар түрдүү ретрансляторлорду пайдалануунун эсебинен бардык региондордо тармакты ишке киргизүү, жайгашкан жерине карабастан эки тараптуу байланыш менен мобилдик кыймылдуу пайдалануучуларды камсыздоо үчүн арналган транкингдик байланыш.

ТРАНКИНГ СИСТЕМАЛАРЫ – радио системалары менен жалпы мүнөздөмөлөргө ээ болгон рынок сектору. Тейлөө чөлкөмүнүн радиусу транкингдик да, жөнөкөй системаларда да максималдуу мүмкүнчүлүктө жасалат жана негизинен базалык станциялардын антенналарынын илинген бийиктигине жараша болот.

ТРАНСПОРТИРОВАНИЕ ГРУЗОВ – это перекачка нефти (нефтепродуктов, газа), т.е. транспортирование грузов по трубопроводам первоначальное отправление груза, принятого предприятиями трубопроводного транспорта, для доставки из районов добычи (производства) или из-за границы в пункты потребления (перевалочные базы, предприятия по переработке, газораспределительные станции, пункты налива в вагоны цистерны, танкерные суда, автомобили-цистерны и т.п.).

ТРУД И ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА В СФЕРЕ ТУРИЗМА, ПОДГОТОВКА КАДРОВ – данные о численности и заработной плате работников, занятых в сфере туризма, на основании сведений, полученных от предприятий и организаций, а также информация о подготовке специалистов в высших учебных заведениях и профессионально-технических училищах для сферы туризма.

ЖҮКТӨРДҮ ТАШУУ – бул мунайзатты (мунай, газ) сордуруп чыгаруу, б.а. казып алуу районунан (өндүрүштөн) же чет өлкөдөн керектөөчү пункттарга (кайра жүктөө базалары, кайра иштетүү боюнча ишканалар, газ бөлүштүрүүчү станциялар, вагон-цистерналарга куюу жайлары, танкердик кемелер, автоунаа-цистерналар ж.б.) түтүк аркылуу өткөрүүлөр боюнча транспорт ишканалары тарабынан кабыл алынган баштапкы жүктөрдү жеткирүү үчүн жүктөрдү транспорт менен ташуу.

ТУРИЗМ ЧӨЙРӨСҮНДӨ ЭМГЕКТЕНҮҮ ЖАНА ЭМГЕК АКЫ, КАДРЛАРДЫ ДАЯРДОО – ишканалардан жана уюмдардан алынган билдирүүлөрдүн негизинде туризм чөйрөсүндө иштеген кызматкерлердин саны жана алардын эмгек акылары, ошондой эле туризм тармагы үчүн жогорку окуу жайларында жана кесиптик-техникалык окуу жайларында адистерди даярдоо тууралуу маалыматтар.

Среднесписочная численность работников за год – это численность, которая определяется путем суммирования среднемесячной численности работников за все месяцы соответствующего года и деления полученной суммы на 12, при этом, среднесписочная численность работников за каждый месяц (среднемесячная численность) исчисляется путем суммирования численности работников списочного состава за каждый календарный день месяца и деления полученной суммы на число календарных дней месяца.

Среднемесячная номинальная заработная плата одного работника исчисляется путем деления фактически начисленного фонда заработной платы работников списочного состава в целом за год на численность работников, принимаемую для исчисления средней заработной платы и на 12 месяцев.

Данные по подготовке специалистов для сферы ту-

ризмов Кызматкерлердин бир жылдагы орточо тизмелик саны – тийиштүү жылдын бардык айлары үчүн кызматкерлердин орточо айлык санын суммалап, алынган сумманы 12ге бөлүү жолу менен аныкталуучу сан, ал эми ар бир айдагы кызматкерлердин орточо тизмелик саны (орточо айлык сан) айдын ар бир календарлык күнү үчүн кызматкерлердин тизмелик санын суммалап, алынган сумманы айдын календарлык күндөрдүн санына бөлүү менен эсептелет.

Бир кызматкердин орточо айлык номиналдуу эмгек акысы бир жылдын тизмелик курамындагы кызматкерлердин эмгек акысынын иш жүзүндө эсептелген фондун орточо эмгек акыны эсептөө үчүн кабыл алынган кызматкерлердин санына жана 12 айга бөлүү жолу менен эсептелет.

Жогорку окуу жайларында жана кесиптик-техникалык окуу жайларда туризм чөйрөсү үчүн адистерди даярдоо боюнча маалыматтар Жумушчулардын ке-

ризма в высших учебных заведениях и профессионально-технических училищах приведены в соответствии с Общереспубликанским классификатором профессий рабочих, должностей служащих и тарифных разрядов (ОКПДТР), Государственным классификатором Кыргызской Республики специальностей по образованию.

ТУРИСТКИЕ ПЕРЕВОЗКИ

– информация о перевозках пассажиров по видам сообщения, развитию транспортного обслуживания туристов на железнодорожном, воздушном и автомобильном транспорте.

Информация о перевозках туристов основана на статистических данных предприятий транспорта, осуществляющих перевозки в международных и внутренних сообщениях.

ТУРИСТКИЕ РЕСУРСЫ

– информация о числе и посещаемости учреждений культуры и искусства. Приводятся данные по театрам, музеям, концертным

сиптеринин, кызматкерлердин кызмат орундарынын жана тарифтик разряддардын жалпы республикалык классификаторуна, Кыргыз Республикасынын билим берүү боюнча адистиктеринин мамлекеттик классификаторуна ылайык келтирилди.

ТУРИСТТИК ТАШУУЛАР

– каттамдардын түрлөрү боюнча жүргүнчүлөрдү ташуу, темир жол, аба жана автомобиль транспортунда туристтерди транспорттук жактан тейлөөнүн өнүгүшү жөнүндө маалымат.

Туристтерди ташуу жөнүндө маалымат эл аралык жана ички каттамдарда ташууларды жүргүзүүчү транспорт ишканаларынын статистикалык маалыматтарынан негизделген.

ТУРИСТТИК РЕСУРСТАР

– маданият жана искусство мекемелеринин саны жана аларга келүүлөр жөнүндө маалымат. Театр, музей, концерттик уюмдар, цирк,

организациям, цирку, киноустановкам, а также заповедникам и природным национальным паркам.

Заповедники – уникальные или наиболее типичные для географических зон участки территории, изъятые из хозяйственного пользования для сохранения и изучения природного комплекса. Целью заповедников служит также восстановление ценных птиц, животных и растений.

УБОРОЧНАЯ ПЛОЩАДЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР – это площадь, на которой в текущем году должна производиться уборка урожая. Ее размер определяют исключением из весенней продуктивной площади участков, на которых посевы погибли летом данного года.

УДЕЛЬНЫЙ ВЕС – физическая величина, которая определяется как отношение веса вещества занимаемому им объёму, то есть, удельный вес численно равен. В любой системе еди-

киножабдуулар, ошондой эле коруктар жана улуттук жаратылыш парктары тууралуу маалыматтар келтирилет.

Коруктар – аймактын уникалдуу же географиялык чөлкөмдөр үчүн кыйла мүнөздүү участкактор, алар табигый комплексти сактоо жана изилдөө үчүн чарбалык колдонуудан чыгарылган. Коруктардын максаты – баалуу канаттууларды, жаныбарларды жана өсүмдүктөрдү көбөйтүү.

АЙЫЛ ЧАРБА ӨСҮМДҮК-ТӨРҮН ЖЫЙНОО АЯНТЫ – бул учурдагы жылы түшүм жыйнала турган аянт. Анын өлчөмү ошол жылдын жайында эгиндери жарактан чыккан участкакторду жазгы түшүмдүүлүк аянтынан чыгарып салуу менен аныкталат.

САЛЫШТЫРМА САЛМАК – заттын салмагынын ал ээлеген көлөмүнө катышы катары аныкталган физикалык чоңдук, башкача айтканда салыштырма салмагы сан жагынан барабар. Бир-

ниц удельный вес равен произведению плотности вещества на ускорение свободного падения.

УРОВЕНЬ БЕДНОСТИ – доля населения, уровень потребления которых ниже черты бедности.

УРОВЕНЬ БЕЗРАБОТИЦЫ – удельный вес численности безработных в численности экономически активного населения, измеренный в процентах.

УРОВЕНЬ БЕЗРАБОТИЦЫ СРЕДИ МОЛОДЕЖИ – удельный вес численности безработного населения в возрасте 15-28 лет в численности экономически активного населения в этом же возрасте, измеренный в процентах.

УРОВЕНЬ ДЕТСКОЙ БЕДНОСТИ – дети в возрасте 0-17 лет, проживающие в домохозяйствах со среднедушевыми потребительскими расходами ниже черты бедности, в процентах к общей численности детей соответствующего возраста.

диктердин бардык система-сында салыштырма салмак заттын тыгыздыгы менен эркин түшүү ылдамдануусунун көбөйтүндүсүнө барабар.

КЕДЕЙЛИК ДЕҢГЭЭЛИ – керектөөлөрүнүн деңгээли кедейликтин чегинен төмөн болгон калктын үлүшү
ЖУМУШСУЗДУК ДЕҢГЭЭЛИ – пайыз менен өлчөнгөн экономикалык активдүү калктын санындагы жумушсуздардын санынын салыштырма салмагы.

ЖАШТАР АРАСЫНДА ЖУМУШСУЗДУК ДЕҢГЭЭЛИ – пайыз менен өлчөнгөн 15-28 жаштагы жумушсуз калктын санынын ошол эле курактагы экономикалык активдүү калктын санына салыштырма салмагы.

БАЛДАРДЫН КЕДЕЙЛИГИНИН ДЕҢГЭЭЛИ – киши башына керектөө чыгымдары кедейликтин чегинен төмөн үй чарбаларында жашаган 0-17 жаш курактагы балдар, тиешелүү курактагы балдардын жалпы санына карата, пайыз менен.

УРОВЕНЬ ЖИЗНИ – совокупность материальных и духовных благ и услуг, обеспечивающих удовлетворение жизненно необходимых потребностей населения.

УРОВЕНЬ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ НА 100 000 НАСЕЛЕНИЯ – отношение числа больных с впервые установленным диагнозом к среднегодовой численности постоянного населения, полученный результат умножается на 100 000.

УРОВЕНЬ ЗАНЯТОСТИ – удельный вес численности занятых в общей численности населения в возрасте 15 лет и старше, измеренный в процентах.

УРОВЕНЬ КРАЙНЕЙ БЕДНОСТИ – доля населения с уровнем потребления ниже крайней черты бедности.

УРОВЕНЬ КРАЙНЕЙ ДЕТСКОЙ БЕДНОСТИ – дети в возрасте 0-17 лет, проживающие в домохозяйствах со среднедушевыми потреби-

ЖАШОО ДЕҢГЭЭЛИ – калктын жашоосунун зарыл болгон керектөөлөрүн канааттандырууну камсыз кылуучу материалдык жана рухий жыргалчылыктардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жыйындысы.

100 000 КАЛККА КАРАТА ООРУГА ЧАЛДЫГУУ ДЕҢГЭЭЛИ – биринчи жолу дарты аныкталган оорулуулардын санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына карата катышы, алынган натыйжа 100 000ге көбөйтүлөт.

ИШ МЕНЕН КАМСЫЗДУУЛУК ДЕҢГЭЭЛИ – пайыз менен өлчөнгөн 15 жана андан улуу курактагы калктын жалпы санындагы иштегендердин салыштырма салмагы.

ӨТӨ КЕДЕЙЛИК ДЕҢГЭЭЛИ – керектөөлөрдүн деңгээли кедейликтин жеткен чегинен төмөн болгон калктын үлүшү.

БАЛДАРДЫН ӨТӨ КЕДЕЙЛИК ДЕҢГЭЭЛИ – киши башына керектөө чыгымдары кедейчиликтин жеткен чегинен төмөн болгон

тельскими расходами ниже крайней черты бедности, в процентах к общей численности детей соответствующего возраста.

УРОВЕНЬ ПРЕСТУПНОСТИ НА 10 000 НАСЕЛЕНИЯ - число зарегистрированных преступлений в расчете на 10 тысяч населения данного района, области, республики.

УРОВЕНЬ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ - удельный вес численности экономически активного населения в общей численности населения в возрасте 15 лет и старше, измеренный в процентах.

УРОЖАЙНОСТЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ КУЛЬТУР - показатель, характеризующий средний сбор сельскохозяйственной продукции с единицы площади.

УСЛУГИ - это виды деятельности, осуществляемые производителями по заказу потребителей, в процессе выполнения которых, не создается новый материально-вещественный продукт,

үй чарбаларында жашаган 0-17 жаштагы балдар, тиешелүү курактагы балдардын жалпы санына карата, пайыз менен.

100 000 КАЛККА КАРАТА КЫЛМЫШТУУЛУК ДЕҢГЭЭЛИ - республиканын, облустун, райондун 10 миң калкына карата эсептелген катталган кылмыштардын саны.

КАЛКТЫН ЭКОНОМИКАЛЫК АКТИВДҮҮЛҮК ДЕҢГЭЭЛИ - пайыз менен өлчөнгөн 15 жаш жана андан улуу курактагы калктын жалпы санындагы экономикалык активдүү калктын санынын салыштырма салмагы.

АЙЫЛ ЧАРБА ӨСҮМДҮК-ТӨРҮНҮН ТҮШҮМДҮҮЛҮГҮ - аянттын бирдигинен айыл чарба азыктарынын орточо жыйымын мүнөздөөчү көрсөткүч.

КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР - бул керектөөчүлөрдүн тапшырыгы боюнча өндүрүүчүлөр тарабынан ишке ашырылган иштердин түрлөрү, аларды аткаруу процессинде жаңы ма-

но изменяется качество имеющегося продукта или вида деятельности.

УСЛУГИ ЗДРАВООХРАНЕ- НИЯ И ПО ПРЕДОСТАВ- ЛЕНИЮ СОЦИАЛЬНЫХ УСЛУГ

- услуги больнич-
ных учреждений, врачебной
практики, прочей деятель-
ности по охране здоровья
человека, предоставлений
социальных услуг, ветери-
нарной деятельности.

УСЛУГИ ИНФОРМАЦИИ И СВЯЗИ

– услуги изда-
тельской деятельности,
в том числе издание про-
граммного обеспечения;
производство кинофильмов,
видео и телевизионных про-
грамм, звукозапись и из-
дание музыки, радиовеща-
ние и телевидение; объемы
услуг связи от передачи и
приема информации с по-
мощью различных средств
связи, предоставление услуг
в области информационных
технологий и предоставле-
нии прочих информацион-
ных услуг.

териалдык-буюмдук өнүм
чыгарылбайт, бирок болгон
өнүмдүн сапаты же иштин
түрү өзгөрөт.

САЛАМАТТЫК САКТОО ЖАНА СОЦИАЛДЫК КЫЗМАТТАР БОЮНЧА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР

– оорукана мекемелеринин,
доктурлар практикасы-
нын кызмат көрсөтүүлөрү,
адамдын ден соолугун сак-
тоо боюнча башка иштер,
социалдык кызмат көрсө-
түүлөр, ветеринардык иш-
тер.

МААЛЫМАТ ЖАНА БАЙ- ЛАНЫШ КЫЗМАТ КӨР- СӨТҮҮЛӨРҮ

– басма иши-
нин кызмат көрсөтүүлөрү,
анын ичинде программа-
лык камсыздоону басып
чыгаруу; кинотасмаларды,
видео жана телекөрсөтүү
программаларын чыгаруу,
үн жазуу жана музыка ба-
сып чыгаруу, радио уктуруу
менен теле көрсөтүү; байла-
ныштын түрдүү каражатта-
рынын жардамы менен маа-
лыматты берүү жана кабыл
алуудан байланыш кызмат
көрсөтүүсүнүн көлөмдөрү,
маалыматтык технология-

УСЛУГИ ОБРАЗОВАНИЯ

– услуги дошкольного, школьного образования, технического и профессионального среднего образования, высшего образования, деятельности вечерних образовательных школ, обучение на различных курсах для взрослых и детей, прочие образование не включенные в другие группировки.

УСЛУГИ ПО ОПЕРАЦИЯМ С НЕДВИЖИМЫМ ИМУЩЕСТВОМ

- услуги, оказанные арендодателями, агентами или посредниками по продаже или покупке недвижимости, аренде недвижимости, оценке недвижимости или получению имущества кредитором, который возвращает его после погашения долга; по управлению недвижимостью и определению прав собственности на недвижимость.

лар жаатындагы кызмат көрсөтүүлөр жана башка маалыматтык кызмат көрсөтүүлөр.

БИЛИМ БЕРҮҮ КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮ

– мектепке чейинки, мектепте билим берүү, техникалык жана кесиптик орто билим берүү, жогорку билим берүү кызмат көрсөтүүлөрү, кечки билим берүү мектептеринин иштери, чоңдор жана балдар үчүн ар кандай курстарда окутуу, башка топторго киргизилбеген башка билим берүү кызматтары.

КЫЙМЫЛСЫЗ МҮЛК МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЮНЧА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР

– кыймылсыз мүлктү сатуу же сатып алуу, ижарага берүү, баалоо же кредитор тарабынан карыз төлөнгөндөн кийин мүлктү алуу боюнча; кыймылсыз мүлктү башкаруу жана кыймылсыз мүлккө менчик укугун аныктоо боюнча ижарага берүүчүлөрдүн, агенттердин же ортомчулардын кызмат көрсөтүүлөрү.

УСЛУГИ ПО ПРЕДОСТАВЛЕНИЮ КОММУНАЛЬНЫХ, СОЦИАЛЬНЫХ И ПЕРСОНАЛЬНЫХ УСЛУГ

– услуги по удалению сточных вод, отходов и аналогичная деятельность, деятельность в области организации отдыха и спорта, услуги по предоставлению индивидуальных услуг.

- Оборот торговли, гостиниц, ресторанов и объемы рыночных услуг формируются по данным сплошного статистического наблюдения за крупными и средними организациями, которые проводятся с месячной периодичностью, а также ежеквартальных обследований малых предприятий и выборочных обследований вещевых, смешанных и продовольственных рынков с распространением полученных данных на генеральную совокупность объектов наблюдения.

- Кроме того, в соответствии с требованиями системы национальных счетов эти показатели досчитываются на объемы скрытой деятельности.

КОММУНАЛДЫК, СОЦИАЛДЫК ЖАНА ЖЕКЕ КЫЗМАТТАРДЫ КӨРСӨТҮҮ БОЮНЧА КЫЗМАТТАР

– ыплас сууларды, таштандыларды чыгаруу боюнча кызмат көрсөтүүлөр жана ушул сыяктуу иштер, эс алууну уюштуруу жана спорт жаатындагы иштер, жеке кызматтарды көрсөтүү боюнча кызматтар.

- Сооданын, мейманканалардын, ресторандардын жүгүртүүсү жана рыноктук кызмат көрсөтүүлөрдүн көлөмү алынган маалыматтарга байкоо жүргүзүлгөн объектилердин башкы жыйындысына таркатуу менен бирге ири жана орто уюмдарга ай сайын текши статистикалык байкоо жүргүзүү маалыматтары боюнча, ошондой эле чакан ишканалардын кварталдык изилдөөлөрүнүн, буюм-терим, аралаш жана азык-түлүк базарларына тандалма изилдөө жүргүзүүнүн маалыматтары боюнча түзүлөт.

- Мындан тышкары, улуттук эсеп системасынын талаптарына ылайык бул көрсөткүчтөргө көмүскө

Динамику оборота торговли, гостиниц, ресторанов, объемы рыночных услуг и продажи отдельных товаров характеризуют индексы физического объема. Указанные индексы исчислены путем сопоставления величины оборота (услуг) за отчетный и базисный периоды в сопоставимых ценах.

УСЛУГИ ПО ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

– услуги финансового посредничества (деятельность банков, вексельных контор, сберегательных банков), финансовый лизинг, предоставление кредита, страхования, управление финансовыми рынками, биржевые операции с фондовыми ценностями.

УСЛУГИ ПО ФИНАНСОВОМУ ПОСРЕДНИЧЕСТВУ И СТРАХОВАНИЮ – деятельность, связанная с получением и перераспределе-

ишмердиктин көлөмү да киргизилет.

Физикалык көлөмдүн индекси сооданын, мейманканалардын, ресторандардын жүгүртүүсүнүн динамикасын, рыноктук кызматтардын жана айрым товарларды сатуунун көлөмүн мүнөздөйт. Бул индекстер отчеттук жана базистик мезгилдеги жүгүртүүнүн (кызмат көрсөтүүлөрдүн) өлчөмдөрүн салыштыруу жолу менен салыштырма баада эсептелет.

ФИНАНСЫЛЫК ИШТЕР БОЮНЧА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР – финансылык ортомчулук (банк, векселидик контора, аманат банктардын иштери), финансы лизинги, кредит берүү, камсыздандыруу, финансы рынокторун башкаруу, фонддук баалуулуктагы биржа операцияларынын кызмат көрсөтүүлөрү.

ФИНАНСЫЛЫК ОРТОМЧУЛУК ЖАНА КАМСЫЗДАНДЫРУУ БОЮНЧА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР – финансылык каражаттар

нием финансовых средств и страхованием.

УСЛУГИ ПОЧТОВЫЕ, СВЯЗАННЫЕ С ГАЗЕТАМИ И ДРУГИМИ ПЕРИОДИЧЕСКИМИ ИЗДАНИЯМИ

– услуги служб национальной почты для местных и зарубежных адресатов по приему, сбору, обработке и доставке газет, журналов и других периодических изданий, также услуги по подписке на периодические издания.

УСЛУГИ СВЯЗИ – услуги деятельности национальной почты, курьерская деятельность и услуги электрической связи городской и сельской телефонной сети, международной и междугородной телефонной сети, телеграфа, трансляции телевизионных программ, по обеспечению доступа к сети «Интернет», мобильной телефонной связи.

ды алуу, кайра бөлүштүрүү жана камсыздандыруу менен байланышкан иштер.

ГЕЗИТ ЖАНА БАШКА МЕЗГИЛДҮҮ БАСЫЛМАЛАР МЕНЕН БАЙЛАНЫШКАН ПОЧТА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮ – жергиликтүү жана чет элдик даректер боюнча гезиттерди, журналдарды жана башка мезгилдүү басылмаларды кабыл алуу, чогултуу, иштетүү жана жеткирүү үчүн улуттук почта кызматынын кызмат көрсөтүүлөрү, ошондой эле мезгилдүү басылмаларга жазылуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр.

БАЙЛАНЫШ КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮ – улуттук почта ишинин кызмат көрсөтүүлөрү, чабармандык иштер, шаардык жана айылдык телефон тармагынан электрдик байланыш кызматтары, эл аралык жана шаар аралык телефон тармактары, телеграф, телекөрсөтүү программаларын берүүлөр, «Интернет» тармагына туташууну камсыз кылуу, мобилдүү телефон байланышы боюнча кызмат көрсөтүүлөр.

УСЛУГИ ТРАНСПОРТА – деятельность, связанная с услугами пассажирского и грузового транспорта.

УСТАВНЫЙ КАПИТАЛ – размер вкладов учредителей, внесенных ими при открытии компании, или размер эмиссии, зарегистрированной государственными органами.

УЧРЕЖДЕНИЕ КУЛЬТУРЫ КЛУБНОГО ТИПА – клубы, дома культуры, центры народного творчества, автоклубы, деятельность коллективов самодеятельного народного творчества и других клубных формирований.

ФАКТИЧЕСКИ УБРАННАЯ ПЛОЩАДЬ – площадь, на которой проведены уборочные работы.

ФИЗИЧЕСКОЕ ЛИЦО, ЗАНЯТОЕ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ – гражданин, имеющий право заниматься предпринимательской деятельностью без образования

УНАА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРҮ – жүргүнчү жана жүк ташуу унаа кызмат көрсөтүүлөрүна байланышкан иштер.

УСТАВДЫК КАПИТАЛ – компанияны ачуу учурунда уюмдаштыруучулар тарабынан киргизилген алардын салымдарынын өлчөмү же мамлекеттик органдарда катталган эмиссиянын өлчөмү.

КЛУБ ТИБИНДЕГИ МАДАНИЯТ МЕКЕМЕСИ – клубдар, маданият үйлөрү, эл чыгармачылык борборлору, автоклубдар, өздүк көркөм чыгармачылык жамааттарынын иштери жана башка клубдук түзүлүштөр.

ИШ ЖҮЗҮНДӨ ТҮШҮМ ЖЫЙНАЛГАН АЯНТ – түшүм жыйноо иштери жүргүзүлүп бүткөн аянт.

ЖЕКЕ ИШКЕРЛИК МЕНЕН ИШ ЖҮРГҮЗҮҮЧҮ ЖЕКЕ ЖАК – Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жеке ишкер катары же ишкердиктин айрым түрлөрү боюнча патенттик негизде мамлекет-

юридического лица с момента государственной регистрации в качестве индивидуального предпринимателя или на патентной основе по отдельным видам предпринимательской деятельности согласно Законодательству Кыргызской Республики.

ФИНАНСОВЫЕ ВЛОЖЕНИЯ – долгосрочные и краткосрочные инвестиции предприятия в депозитные вклады, ценные бумаги, уставные фонды других предприятий стран СНГ и других государств, а также кредиты и займы, выданные другим хозяйствующим субъектам.

ФИНАНСОВЫЙ ЛИЗИНГ – это вид долгосрочной аренды, при котором один хозяйствующий субъект передает другому хозяйствующему субъекту данное имущество в качестве предмета аренды за определенную плату, на определенный срок и на определенных условиях во временное владение и пользование.

тик каттоодон өткөн учурдан тартып юридикалык жакты түзбөстөн ишкерлик иш жүргүзүүгө укугу бар жаран.

ФИНАНСЫЛЫК САЛЫМДАР – депозиттик салымдарга, баалуу кагаздарга, КМШ өлкөлөрүнүн жана башка мамлекеттердин ишканаларынын уставдык фонддоруна узак мөөнөттүү жана кыска мөөнөттүү инвестициялар, ошондой эле башка чарбакер субъекттерге берилген кредиттер жана зайымдар.

ФИНАНСЫЛЫК ЛИЗИНГ – бул узак мөөнөттүү ижаранын бир түрү, анда бир чарбакер субъект башка чарбакер субъектке белгиленген акыга, белгилүү мөөнөткө жана белгилүү шарттарда ижаралык буюм катары мүлктү убактылуу пайдаланууга жана ээлик кылууга берет.

ФИНАНСОВЫЙ СЧЕТ – это счет операции с финансовыми активами и обязательствами, которые осуществляются между институциональными единицами, являющимся резидентами данной страны, и между институциональными единицами- резидентами и остальным миром.

ФИНАНСЫ ТУРИСТКОЙ СФЕРЫ – данные о финансовом состоянии предприятий и организаций сферы туризма.

ФОНДООТДАЧА – показатель эффективности использования основных производственных фондов. Исчисляется как отношение объема произведенной продукции, работ и услуг за определенный период к средней стоимости основных производственных фондов за этот же период.

ФОНДОВООРУЖЕННОСТЬ – показатель, характеризующий оснащенность работников предприятия или отраслей основными производственными фондами

ФИНАНСЫЛЫК ЭСЕП – финансылык активдер жана милдеттенмелер менен болгон операциялардын эсеби, алар ошол өлкөнүн резиденттери болуп саналган институттук бирдиктердин ортосунда жана институттук резидент-бирдиктер менен калган дүйнөнүн ортосунда жүргүзүлөт.

ТУРИСТИК ЧӨЙРӨНҮН ФИНАНСЫСЫ – туризм чөйрөсүндөгү ишканалардын жана уюмдардын финансылык абалы жөнүндө маалыматтар.

ФОНДДУК КАЙТАРЫМ – негизги өндүрүштүк фонддорду пайдалануу натыйжалуулугунун көрсөткүчү. Белгилүү мезгилдин ичинде өндүрүлгөн өндүрүмдүн, иштердин, кызматтардын көлөмүнүн ушул эле мезгилдеги негизги өндүрүштүк фонддордун орточо наркына катышы катары эсептелет.

ФОНДДУК ЖАБДЫЛУУ – ишкананын же тармактын кызматкерлеринин негизги өндүрүштүк фонддор менен жабдылышын мүнөздөөчү көрсөткүч. Негизги өндү-

ми. Рассчитывается как отношение среднегодовой стоимости основных производственных фондов к среднегодовой списочной численности работников.

ЦЕНТР СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЫ (ЦСМ) – государственное медицинское учреждение, оказывающее медико-санитарную помощь населению на амбулаторном уровне, осуществляющее координацию деятельности Групп семейных врачей и служб по оказанию первичной специализированной медико-санитарной помощи. (Типовое положение «О Центре семейной медицины» от 30 января 2002 года №34.

ЦЕНЫ И ТАРИФЫ НА ПЛАТНЫЕ УСЛУГИ – оплата за единицу отобранных для регистрации различных видов платных услуг, оказываемых населению (образование, здравоохранение, ритуальные, жилищно-коммунальные, культурно-бытовые и т.д.).

руштук фонддордун орточо жылдык наркынын орточо жылдык тизмедеги кызматкерлердин санына катышы катары эсептелет.

ҮЙ-БҮЛӨЛҮК МЕДИЦИНА БОРБОРУ (ҮМБ) – калкка амбулаториялык деңгээлде медициналык-санитариялык жардам көрсөтүүчү, Үй-бүлөлүк доктурлар топторунун жана Биринчи адистештирилген медициналык-санитариялык жардам көрсөтүү боюнча кызматынын иштерин координациялоону жүзөгө ашыруучу мамлекеттик медициналык мекеме. («Үй-бүлөлүк медицина борбору» жөнүндө 2002-жылдын 30-январындагы №34 типтүү жобо).

АКЫ ТӨЛӨМӨ КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРГӨ БААЛАР ЖАНА ТАРИФТЕР – калкка көрсөтүлүүчү акы төлөмө кызматтардын ар кандай түрүн (билим берүү, саламаттык сактоо, аза күтүү, турак-жай коммуналдык, маданий-тиричилик ж.б.) каттоого тандалып алынган бирдик үчүн акы.

ЦЕНЫ НА НЕПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЕ ТОВАРЫ

– цены, на отобранные для регистрации конкретные виды непродовольственных товаров, по которым они реализуются конечному потребителю (населению), учитывают все расходы и налоги, кроме дополнительных платежей за доставку.

ЦЕНЫ НА ПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЕ ТОВАРЫ

– цены, на отобранные для регистрации конкретные виды продовольственных товаров, по которым они реализуются конечному потребителю (населению), учитывают все расходы и налоги, кроме дополнительных платежей за доставку.

ЦЕНЫ НА ТУРИСТКИЕ УСЛУГИ – данные об индексе потребительских цен и тарифов (ИПЦ) на отдельные виды платных услуг и их средние цены. ИПЦ характеризует изменение тарифов во времени и пространстве и измеряет отношение стоимости фиксированного набора услуг в текущем периоде к его стоимости в базисном

АЗЫК-ТҮЛҮК ЭМЕС ТОВАРЛАРГА БААЛАР

– акыркы керектөөчүгө (калкка) сатылганы боюнча каттоо үчүн тандалган азык-түлүк эмес товарлардын белгилүү бир түрлөрүнүн баасы, жеткирүү үчүн кошумча төлөмдөрдөн башка бардык чыгымдар жана салыктар эске алынат.

АЗЫК-ТҮЛҮК ТОВАРЛАРГА БААЛАР

– акыркы керектөөчүгө (калкка) сатылганы боюнча каттоо үчүн тандалган азык-түлүк товарларынын белгилүү бир түрлөрүнүн баасы, жеткирүү үчүн кошумча төлөмдөрдөн башка бардык чыгымдар жана салыктар эске алынат.

ТУРИСТИК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРГӨ БААЛАР

– акы төлөмө кызмат көрсөтүүлөрдүн айрым түрлөрүнө керектөө бааларынын жана тарифтеринин индекси (КБИ) жана алардын орточо баалары жөнүндө маалымат. КБИ убакыт жана мейкиндик боюнча тарифтердин өзгөрүшүн мүнөздөйт, ошондой эле

периоде. Средние цены и тарифы на услуги-представители по республике исчисляются из средних цен по регионам, взвешенных на долю регионов в общем объеме потребительских расходов населения.

ЦЕНЫ ПРЕДПРИЯТИЙ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

– цена единицы произведенной промышленной продукции в момент ее выхода из ворот предприятия, без учета НДС, акцизов, прочих косвенных налогов, торговой, сбытовой наценки, транспортных и других расходов, связанных с движением продукции от производителя к покупателю.

ЦИРК – зрелищное предприятие, располагающее зданием с ареной (манежем), в котором даются цирковые представления.

учурдагы мезгилде так белгиленген кызмат көрсөтүүлөрдүн наркынын базистик мезгилдеги наркына карата салыштырмалуулугун ченейт. Республика боюнча өкүл-кызмат көрсөтүүлөргө орточо баалар жана тарифтер региондор боюнча калктын керектөөчү чыгымдарынын жалпы көлөмүндөгү региондордун үлүшүнөн өлчөнгөн орточо баалардан эсептелет.

ӨНДҮРҮҮЧҮ ИШКАНАЛАРДЫН БААЛАРЫ – өндүрүлгөн өнөр жай өндүрүмдөрүнүн бирдигинин ишкананын дарбазасынан чыккан учурдагы баасы, бул учурда өндүрүүчүдөн сатып алуучуга чейинки өндүрүмдөрдүн кыймылы менен байланышкан КНС, акциздер, башка кыйыр салыктар, соода, сатып өткөрүү баасы, транспорттук жана башка чыгымдар эске алынбайт.

ЦИРК – цирк оюндары көрсөтүлө турган аренасы (манежи) бар имараты менен көркөм оюн-зоок ишканасы.

ЧАСТНЫЙ ЖИЛИЩНЫЙ ФОНД – фонд, находящийся в собственности граждан и негосударственных юридических лиц, в том числе жилищно-строительных кооперативов (ЖСК).

ЧАСТОТА АБОРТОВ НА 100 РОДИВШИХСЯ – отношение общего числа аборт за год к общему числу родившихся на 100 родившихся.

ЧЕРТА БЕДНОСТИ – граница минимального дохода на одного человека, необходимого для удовлетворения минимальных потребностей человека.

ЧЕРТА КРАЙНЕЙ БЕДНОСТИ – граница минимального дохода на одного человека, необходимого для удовлетворения минимальных потребностей человека в питании на уровне 2100 ккал в день.

ЧИСЛЕННОСТЬ ВРАЧЕЙ – все врачи с высшим медицинским образованием, занятые на конец года, в лечебных, санитарных организациях, учреждениях

ЖЕКЕ ТУРАК ЖАЙ ФОНДУ – жарандардын жана мамлекеттик эмес юридикалык жактардын, анын ичинде турак жай-курулуш кооперативдердин (ТЖК) менчигинде турган фонд.

ТӨРӨЛГӨН 100 ЫМЫРКАЙГА КАРАТА БОЮНАН АЛДЫРУУНУН ЖЫШТЫГЫ – төрөлгөн 100 ымыркайга карата бир жылдык боюнан алдыруунун жалпы санынын катышы.

КЕДЕЙЛИКТИН ЧЕГИ – адамдын минималдуу керектөөлөрүн канааттандыруу үчүн бир адамга зарыл болгон минималдык кирешенин чеги.

ӨТӨ КЕДЕЙЛИКТИН ЧЕГИ – адамдын бир күндө 2100 ккал деңгээлинде минималдуу тамактануу талабын канааттандыруу үчүн зарыл болгон бир адамдын минималдуу киреше чеги.

ДОКТУРЛАРДЫН САНЫ – жылдын аягына карата дарылоо, санитардык уюмдарда, социалдык камсыз кылуу мекемелеринде, медициналык илимий - изил-

социального обеспечения, медицинских научно-исследовательских институтах, а также учреждениях по подготовке кадров, в аппарате органов здравоохранения и др. В число врачей включаются физические лица, а не число занимаемых врачами должностей.

ЧИСЛЕННОСТЬ ВРАЧЕЙ НА 10 000 НАСЕЛЕНИЯ

– отношение числа врачей к среднегодовой численности постоянного населения, полученный результат умножается на 10 000.

ЧИСЛЕННОСТЬ ВЫПУСКНИКОВ – число лиц, полностью завершивших курс обучения в общеобразовательной школе и получивших соответствующее образование.

ЧИСЛЕННОСТЬ ДЕТЕЙ В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ – численность детей дошкольного возраста, состоящих на конец отчетного года (на 31 декабря) в списках дошкольной организации, независимо от того, посетили дети в этот

дөө институттарында, ошондой эле кадрларды даярдоо боюнча мекемелерде, саламаттык сактоо органдарынын аппаратында ж.б. иштеген, жогорку медициналык билими бар бардык доктурлар. Доктурлардын санына доктурлар ээлеген кызмат орундарынын саны эмес, жеке адамдар кирет.

10 000 КАЛККА ДОКТУРЛАРДЫН САНЫ

– туруктуу калктын орточо жылдык санына карата доктурлардын санынын катышы, алынган натыйжа 10 000ге көбөйтүлөт.

БҮТҮРҮҮЧҮЛӨРДҮН САНЫ

– жалпы билим берүү мектебинде окуу курсун толугу менен аяктаган жана тиешелүү билим алган адамдардын саны.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ УЮМДАРДАГЫ БАЛДАРДЫН САНЫ

– ошол күнү балдар мектепке чейинки уюмга барганына же барбаганына карабастан, отчеттук жылдын аягына (31-декабрга) карата мектепке чейинки билим берүү уюму-

день дошкольную организацию или нет.

ЧИСЛЕННОСТЬ КОНТИНГЕНТА – численность обучающихся (магистрантов, аспирантов и докторантов) в организациях, осуществляющих подготовку специалистов в области послевузовского образования.

ЧИСЛЕННОСТЬ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ – численность лиц, занимающихся обучением и воспитанием учащихся, имеющих соответствующее профессиональное образование, а также лица, не имеющие соответствующего профессионального образования, но из-за отсутствия необходимых специалистов по решению Совета организации, получившие право заниматься педагогической деятельностью. К педагогическим кадрам относятся физические лица, а не занимаемые педагогические должности.

ЧИСЛЕННОСТЬ ПОГИБШИХ ПРИ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЯХ – число

нун тизмесинде турган мектепке чейинки курактагы балдардын саны.

КОНТИНГЕНТТИН САНЫ – жогорку окуу жайдан кийинки билим берүү жаатында адистерди даярдоочу уюмдарда окугандардын (магистранттардын, аспиранттардын жана докторанттардын) саны.

ПЕДАГОГИКАЛЫК ЖУМУШКЕРЛЕРДИН САНЫ – тиешелүү кесиптик билими бар, окуучуларды окутуу жана тарбиялоо менен иш жүргүзгөн адамдардын саны, ошондой эле тиешелүү кесиптик билими жок, бирок керектүү адистердин жоктугуна байланыштуу Уюмдун кеңешинин чечими боюнча педагогикалык иш жүргүзүүгө карата укук алган адамдар. Педагогикалык кадрларга педагогикалык кызмат ордун ээлегендер эмес, жеке адамдар кирет.

КЫРСЫК УЧУРУНДА КАЗА БОЛГОНДОРДУН САНЫ – эмгектик милдет-

погибших при несчастных случаях, происшедших на территории предприятия при выполнении погибшим трудовых обязанностей, а также при следовании на работу или с работы на предоставленном предприятием транспорте.

ЧИСЛЕННОСТЬ ПОЛУЧАТЕЛЕЙ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СОЦИАЛЬНЫХ ПОСОБИЙ – численность получателей государственных социальных пособий по инвалидности, по случаю потери кормильца и по возрасту – число лиц на конец (начало) отчетного года, которым назначена ежемесячная денежная сумма на условиях, предусмотренных законом Кыргызской Республики «О государственном социальном пособии». Общая численность получателей государственных социальных пособий подсчитывается по числу лицевого счета получателей, состоящих на учете в органах социальной защиты.

ЧИСЛЕННОСТЬ ПОЛУЧАТЕЛЕЙ ПЕНСИЙ – число

терин аткаруу учурунда ишкананын аймагында болгон кырсыктарда, ошондой эле ишкана тарабынан берилген транспортто жумушка бара жатканда же келе жатканда кырсыкка кабылып каза болгондордун саны.

МАМЛЕКЕТТИК СОЦИАЛДЫК ЖӨЛӨКПУЛДАРДЫ АЛУУЧУЛАРДЫН САНЫ – майыштыгы, багуучусун жоготкону жана курагы боюнча мамлекеттик социалдык жөлөкпул алуучулардын саны – «Мамлекеттик социалдык жөлөкпулдар жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамында каралган шарттарда отчеттук жылдын аягына (башына) карата ар айлык акчалай сумма дайындалган адамдардын саны. Мамлекеттик социалдык жөлөкпул алуучулардын жалпы саны социалдык коргоо органдарынын каттоосунда турган, алуучулардын өздүк эсептеринин саны боюнча эсептелет.

ПЕНСИЯ АЛУУЧУЛАРДЫН САНЫ – пенсиялык

лиц на конец (начало) отчетного года, которым назначена ежемесячная денежная сумма на условиях, предусмотренных законодательством о пенсионном обеспечении. Общая численность пенсионеров подсчитывается по числу лицевого счета пенсионеров, состоящих на учете в органах социальной защиты.

ЧИСЛЕННОСТЬ ПОСТРАДАВШИХ ПРИ НЕСЧАСТНЫХ СЛУЧАЯХ – число пострадавших при несчастных случаях, происшедших на территории предприятия при выполнении пострадавшим трудовых обязанностей, а также при следовании на работу или с работы на предоставленном предприятии транспорте.

ЧИСЛЕННОСТЬ РАБОТНИКОВ ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ – фактическая численность всех работников дошкольной организации, включая совместителей. Весь педагогический персонал распределяется на персонал,

камсыздоо жөнүндө мыйзамда каралган шарттарда отчеттук жылдын аягына (башына) карата ар айлык акчалай сумма дайындалган, адамдардын саны. Пенсионерлердин жалпы саны социалдык коргоо органдарында каттоодо турган пенсионерлердин өздүк эсептеринин саны боюнча эсептелет.

КЫРСЫК УЧУРЛАРЫНДА ЖАБЫРКАГАНДАРДЫН САНЫ – эмгек милдеттерин аткаруу учурунда ишкананын аймагында кырсык болгон учурда, ошондой эле ишкана тарабынан берилген транспортто жумушка бара жатканда же келе жатканда кырсыкка кабылып жабыркагандардын саны.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ УЮМДАРДАГЫ ЖУМУШКЕРЛЕРДИН САНЫ – мектепке чейинки уюмдардын бардык кызматкерлеринин, анын ичинде айкалыштырып иштегендердин иш жүзүндөгү саны. Бардык педагогикалык персонал толук

работающий с полной и неполной нагрузкой.

ЧИСЛЕННОСТЬ СРЕДНЕГО МЕДИЦИНСКОГО ПЕРСОНАЛА НА 10 000 НАСЕЛЕНИЯ – отношение числа среднего медицинского персонала к среднегодовой численности постоянно-го населения, полученный результат умножается на 10 000.

ЧИСЛЕННОСТЬ СТУДЕНТОВ – численность обучающихся в высших учебных заведениях.

ЧИСЛЕННОСТЬ УЧАЩИХСЯ – численность обучающихся в дневных общеобразовательных школах. Численность учащихся представлена данными на начало учебного года: по типам школ, по классам, по возрастам, по полу и другим показателям. Сведения о численности учащихся окончивших класс и переведенных в следующий класс приведены на конец прошлого учебного года.

жана толук эмес жүктөм менен иштеген персоналга бөлүштүрүлөт.

10 000 КАЛККА ОРТО МЕДИЦИНАЛЫК КЫЗМАТКЕРЛЕРДИН САНЫ – медициналык орто кызматкерлердин санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына болгон катышы, алынган натыйжа 10 000ге көбөйтүлөт.

СТУДЕНТТЕРДИН САНЫ – жогорку окуу жайларында окугандардын саны.

ОКУУЧУЛАРДЫН САНЫ – күндүзгү жалпы билим берүүчү мектептерде окугандардын саны. Окуучулардын саны окуу жылынын башталышына карата маалыматтар менен: мектептердин типтери, класстар, курагы, жынысы жана башка көрсөткүчтөр боюнча берилет. Классты бүтүргөн жана кийинки класска көчүрүлгөн окуучулардын саны тууралуу маалыматтар өткөн окуу жылынын аягына карата көрсөтүлөт.

ЧИСЛО БОЛЬНИЧНЫХ КОЕК – число больничных коек на конец года, оборудованные необходимым инвентарем и готовые принять больных, независимо от того, заняты они больными или нет.

ЧИСЛО БОЛЬНИЧНЫХ КОЕК НА 10 000 НАСЕЛЕНИЯ – отношение числа больничных коек к среднегодовой численности постоянного населения, полученный результат умножается на 10 000.

ЧИСЛО ВЕЧЕРНИХ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ – это число данных по вечерним (сменным) общеобразовательным школам. Вечерние (сменные) общеобразовательные школы сгруппированы по видам школ: основные и общие средние. В общее число общеобразовательных школ не включены школы, имеющие отдельные классы или вечерние отделения при дневных общеобразовательных школах.

ООРУКАНА КОЙКАЛАРЫНЫН САНЫ – жылдын аягына карата оорулуулар тарабынан ээленген, же боштугуна карабастан зарыл болгон керектүү шаймандар менен жабдылган жана оорулууларды кабыл алууга даяр оорукана койкаларынын саны.

10 000 КАЛККА ООРУКАНА КОЙКАЛАРЫНЫН САНЫ – ооруканадагы койкалардын санынын туруктуу калктын орточо жылдык санына карата катышы, алынган натыйжа 10 000ге көбөйтүлөт.

КЕЧКИ ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮ МЕКТЕПТЕРИНИН САНЫ – бул кечки (кезметтик) жалпы билим берүүчү мектептер боюнча маалыматтардын саны. Кечки (кезметтик) жалпы билим берүү мектептер мектептердин түрлөрү боюнча: негизги жана жалпы орто болуп топтоштурулган. Жалпы билим берүүчү мектептердин жалпы санына күндүзгү жалпы билим берүүчү мектептердин алдындагы өзүнчө класстары же кеч-

ЧИСЛО ВЫБЫВШИХ – число лиц, выехавших с данного региона за его пределы за отчетный период.

ЧИСЛО ВЫЯВЛЕННЫХ ЛИЦ, СОВЕРШИВШИХ ПРЕСТУПЛЕНИЯ – официально взятые на учет органами внутренних дел лица, на которые заведены уголовные дела.

ЧИСЛО ДНЕВНЫХ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ – это число данных по дневным общеобразовательным школам, гимназиям, лицеям, школам для детей с ограниченными возможностями в развитии, специальным школам для детей и подростков, нуждающихся в особых условиях воспитания, комплексам «школа-детский сад». Дневные общеобразовательные школы сгруппированы по типам школ: начальные, основные и средние. В общее число общеобразовательных школ не включены школы при средних и высших про-

ки бөлүмдөрү бар мектептер киргизилген эмес.

ЧЫГЫП КЕТКЕНДЕРДИН САНЫ – отчеттук мезгилде региондун чегинен чыгып кеткен адамдардын саны.

КЫЛМЫШ ЖАСАГАНДЫГЫ АНЫКТАЛГАН АДАМДАРДЫН САНЫ – ички иштер органдары тарабынан расмий каттоого алынып, кылмыш иштери козголгон адамдардын саны.

КҮНДҮЗГҮ ЖАЛПЫ БИЛИМ БЕРҮҮЧҮ МЕКТЕПТЕРДИН САНЫ – күндүзгү жалпы билим берүүчү мектептер, гимназиялар, лицейлер, өнүгүү мүмкүнчүлүгү чектелген балдар үчүн мектептер, тарбиялоонун өзгөчө шарттарына муктаж балдар жана өспүрүмдөр үчүн атайын мектептер, «мектеп-бала бакча» комплекстери боюнча маалыматтардын саны. Күндүзгү жалпы билим берүүчү мектептер мектептердин типтери боюнча: башталгыч, негизги жана орто болуп топтоштурулду. Жалпы билим берүүчү мектептердин жалпы санына

фессиональных учебных заведениях.

ЧИСЛО ЗАРЕГИСТРИРОВАННЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ – число выявленных и официально взятых на учет общественно опасных деяний, предусмотренных уголовным законодательством.

ЧИСЛО ЗРИТЕЛЕЙ – число лиц, посетивших спектакли (представления).

ЧИСЛО КИНОСЕАНСОВ – число демонстрировавшихся полнометражных или короткометражных фильмов.

ЧИСЛО ЛИЦ, СОВЕРШИВШИХ ПРЕСТУПЛЕНИЯ – официально взятые на учет органами внутренних дел лица по преступлениям, предварительное расследование которых окончено.

ЧИСЛО МЕСТ В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ – фактическое число мест в дошкольных организациях.

ЧИСЛО МЕСТ В ЗРИТЕЛЬНЫХ ЗАЛАХ ЗДАНИЙ КЛУБНОГО ТИПА – число

орто жана кесиптик жогорку окуу жайлардын алдындагы мектептер киргизилген жок.

КАТТАЛГАН КЫЛМЫШТАРДЫН САНЫ – кылмыш-жаза мыйзамында каралган коомдук коркунучтуу жосундардын аныкталган жана расмий түрдө эсепке алынган саны.

КӨРҮҮЧҮЛӨРДҮН САНЫ – спектаклдерге (оюндарга) келген адамдардын саны.

КИНОСЕАНСТАРДЫН САНЫ – көрсөтүлгөн толук метраждуу же кыска метраждуу тасмалардын саны.

КЫЛМЫШ ЖАСАГАН АДАМДАРДЫН САНЫ – кылмыштары үчүн ички иштер органдары тарабынан расмий каттоого алынган, алдын ала тергөөсү аяктаган адамдар.

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ УЮМДАРДАГЫ ОРУНДАРДЫН САНЫ – мектепке чейинки уюмдардагы иш жүзүндөгү орундардын саны.

КЛУБ ТИБИНДЕГИ ИМАРАТТАРДЫН КӨРҮҮ ЗАЛДАРЫНДАГЫ ОРУНДАР

мест для зрителей, на которое рассчитан зал по нормам.

ЧИСЛО МЕСТ В ЧИТАЛЬНЫХ ЗАЛАХ – суммарное число посадочных мест во всех читальных залах.

ЧИСЛО ОРГАНИЗАЦИЙ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ – общее число больничных организаций, амбулаторно-поликлинических организаций, организаций скорой медицинской помощи, организаций охраны материнства и детства всех форм собственности.

ЧИСЛО ОСУЖДЕННЫХ ЛИЦ – лица, в отношении которых судами вынесено обвинительные приговоры, вступившие в законную силу.

ЧИСЛО ПОСЕТИТЕЛЕЙ – число лиц, посетивших кинотеатры.

ЧИСЛО РОДИВШИХСЯ У НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ МАТЕРЕЙ – количество рожденных за календарный год детей у женщин в возрасте до 18 лет.

ДЫН САНЫ – ченемдер боюнча көрүүчүлөр үчүн эсептелген залдагы орундардын саны.

ОКУУ ЗАЛДАРЫНДАГЫ ОРУНДАРДЫН САНЫ – бардык окуу залдарында отура турган орундардын суммаланган саны.

САЛАМАТТЫК САКТОО УЮМДАРЫНЫН САНЫ – оорукана уюмдарынын, амбулаториялык-бейтапканалык уюмдардын, медициналык тез жардам уюмдарынын, менчиктин бардык формаларындагы энени жана баланы коргоо уюмдарынын жалпы саны.

СОТТОЛГОН АДАМДАРДЫН САНЫ – соттор тарабынан айыптоо өкүмдөрү чыгарылган, мыйзамдуу түрдө күчүнө кирген соттолгон адамдардын саны.

КЕЛҮҮЧҮЛӨРДҮН САНЫ – кинотеатрларга барган адамдардын саны.

ЖАШЫ ЖЕТЕ ЭЛЕК ЭНЕЛЕРДЕН ТӨРӨЛГӨНДӨРДҮН САНЫ – календарлык жыл ичинде 18 жашка чыга элек курактагы аялдар төрөгөн балдардын саны.

ЧИСЛО УЧЕБНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ – профессиональные лицеи, колледжи, ведущие подготовку квалифицированных специалистов технического и обслуживающего труда по основным направлениям общественно-полезной профессиональной деятельности; организации, осуществляющие подготовку специалистов с высшим профессиональным образованием в соответствии с требованиями современного производства, науки, техники и культуры, перспектив развития экономики и ведущие научно-исследовательскую работу. К высшим учебным заведениям относятся: университеты, академии, институты и приравненные к ним (консерватории, высшие училища, высшая школа); число ВУЗов и научных организаций, осуществляющие подготовку специалистов в области послевузовского образования.

ЧИСЛО ЧИТАТЕЛЕЙ – суммарное число лиц, бравших книги, брошюры, жур-

ОКУУ УЮМДАРЫНЫН САНЫ – техникалык жана коомдук-пайдалуу кесиптик ишмердиктин негизги багыттары боюнча техникалык жана тейлөөчү эмгектин квалификациялуу адистерин даярдоону жүргүзгөн кесиптик лицейлер, колледждер; заманбап өндүрүштүн, илимдин, техниканын жана маданияттын талаптарына ылайык, экономиканын өнүгүү келечеги жана илимий-изилдөө иштерин алып баруучу жогорку кесиптик билими бар адистерди даярдоону жүзөгө ашыруучу уюмдар. Жогорку окуу жайларына: университеттер, академиялар, институттар жана ага теңештирилгендер (консерваториялар, жогорку орто окуу жайлары, жогорку мектеп) кирет; ЖОЖдон кийинки билим берүү жаатында адистерди даярдоочу жогорку окуу жайлардын жана илимий уюмдардын саны.

ОКУРМАНДАРДЫН САНЫ – отчеттук мезгил ичинде жок дегенде бир жолу үй-

налы и другие издания хотя бы один раз в течение отчетного периода для чтения на дом или в помещении библиотеки.

ЧИСЛО ЧИТАТЕЛЕЙ БИБЛИОТЕК – общее число читателей, пользующихся библиотекой в течение отчетного года. Подсчет проводится по читательским формулярам.

ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ И ЧИСТЫЕ СМЕШАННЫЕ ДОХОДЫ – это часть, которая остается у производителей после вычета расходов, связанных с оплатой труда наемных работников, и чистых налогов на производство и импорт.

ЧИСТОЕ КРЕДИТОВАНИЕ/ЧИСТОЕ ЗАИМСТВОВАНИЕ – это превышение или дефицит источников финансирования инвестиций по сравнению с расходами на чистое приобретение нефинансовых активов.

ЧИСТОЕ ПРИОБРЕТЕНИЕ ЦЕННОСТЕЙ – стоимость

дөн же китепкана жайынан окуу үчүн китептерди, брошюраларды, журналдарды жана башка басылмаларды алган адамдардын суммаланган саны.

КИТЕПКАНАЛАРДЫН ОКУРМАНДАРЫНЫН САНЫ – отчеттук жыл ичинде китепканадан китеп окуган окурмандардын жалпы саны. Эсептөө окурмандардын формулярлары боюнча жүргүзүлөт.

ТАЗА ПАЙДА ЖАНА АРАЛАШ ТАЗА КИРЕШЕЛЕР – бул жалданып иштеген жумушкерлерге акы төлөөгө байланышкан чыгымдарды жана өндүрүш менен импортко таза салыктарды алып салгандан кийин өндүрүүчүлөрдө калган пайданын бир бөлүгү.

ТАЗА КРЕДИТ/ТАЗА КАРЫЗ БЕРҮҮ – финансылык эмес активтерди таза сатып алууга кеткен чыгымдарга салыштырганда инвестицияларды каржылоо булактарынын ашып кетүүсү же тартыштыгы.

БААЛУУЛУКТАРДЫ ТАЗА САТЫП АЛУУ – баа-

покупок за вычетом продаж активов, приобретаемых как средство сохранения стоимости: драгоценных металлов и камней, антикварных изделий, коллекций и других произведений изобразительного искусства.

ЧИСТЫЕ НАЛОГИ НА ПРОДУКТЫ – налоги, показанные за вычетом соответствующих субсидий.

ЧИСТЫЙ ЭКСПОРТ ТОВАРОВ И УСЛУГ – разница между экспортом и импортом товаров и услуг.

ЧИТАЕМОСТЬ – показатель, характеризующий интенсивность использования библиотечного фонда читателями, определяемый отношением годовой книговыдачи к численности читателей библиотеки.

ЧРЕЗВЫЧАЙНАЯ ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) – доходы или расходы, возникающие в результате событий или сделок, четко отличимых от обычной деятельности субъ-

луу металл жана таштар, антиквардык буюмдар, коллекциялар жана башка көркөм сүрөт чыгармаларынын наркын сактоочу каражат катары алынган активдердин сатуудан тышкаркы баасы.

ӨНҮМДӨРГӨ ТАЗА САЛЫКТАР – тиешелүү субсидияларды алып салгандан кийинки көрсөтүлгөн салыктар.

ТОВАРЛАРДЫН ЖАНА КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨРДҮН ТАЗА ЭКСПОРТУ – товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту-нун жана импортунун ортосундагы айырма.

ОКУМАЛДУУЛУК – китепкананын окурмандарынын санына карата катышы менен аныктала турган, окурмандар тарабынан китепкана фондун пайдалануунун интенсивдүүлүгүн мүнөздөгөн көрсөткүч.

ӨЗГӨЧӨ ПАЙДА (ЧЫГАША) – субъекттин кадимки ишмердигинен так айырмалана турган бүтүмдөрдүн же окуялардын натыйжасында жаралган, ушуга байла-

екта, частое или повторяющееся появление которых в этой связи не ожидается.

Чрезвычайные события возникают крайне редко; не являются частью обычной хозяйственной деятельности хозяйствующего субъекта; не зависят от решений руководства или владельцев.

Это могут быть статьи, возникающие в результате стихийных бедствий или государственного вмешательства, как:

- суммы страхового возмещения и покрытия из других источников убытков от стихийных бедствий, пожаров, аварий, других чрезвычайных событий, подлежащие к получению (полученные) организацией;
- стоимость материальных ценностей, остающихся от списания непригодных к восстановлению и дальнейшему использованию активов;
- прибыли и убытки, возникшие в результате введения в действие нового закона;
- экспроприация собствен-

ныштуу алардын тез-тез же кайталанып пайда болушу күтүлбөгөн, кирешелер же чыгымдар.

Өзгөчө окуялар өтө сейрек кездешет: чарбакер субъекттин кадимки чарбалык ишинин бөлүгү болуп саналбайт; жетекчиликтин же ээлеринин чечимдеринен көз карандысыз.

Бул мамлекеттин кийлигишүүсүнүн же табигый кырсыктардын натыйжасында пайда болгон төмөнкүдөй беренелер болушу мүмкүн:

- уюм тарабынан алына турган (алынган) камсыздандыруу төлөмдөрүнүн суммалары жана табигый кырсыктардан, өрттөрдөн, кыйроолордон, башка өзгөчө кырдаалдардан келип чыккан зыяндын ордун башка булактардан жабуу суммалары;
- калыбына келтирүүгө жана андан ары колдонууга жарабаган активдерди эсептен чыгаруудан калган материалдык баалуулуктардын наркы;
- жаңы мыйзамды ишке киргизүүнүн натыйжасын-

ности государством;
- стоимость утраченных материально-производственных ценностей, убытки от списания пришедших в негодность в результате пожаров, аварий, стихийных бедствий, других чрезвычайных событий и не подлежащих восстановлению и дальнейшему использованию объектов основных средств и пр.

ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ – расширенное воспроизводство и постепенные качественные и структурные положительные изменения экономики, производительных сил, образования, науки, культуры, уровня и качества жизни населения и человеческого капитала.

ЭКСПОРТ В ЦЕНАХ ФОБ – цена товара, включающая его стоимость и расходы по доставке до границы страны-экспортера.

да келип чыккан пайдалар жана чыгашалар;
- менчиктин мамлекет тарабынан тартылып алынышы;
- жоготулган материалдык-өндүрүштүк баалуулуктардын наркы, өрт, кыйроо, табигый кырсык, башка өзгөчө окуялардын натыйжасында жараксыз абалга келген, калыбына келтирүүгө жана андан ары колдонууга жарабаган негизги каражаттардын объектилерин эсептен чыгаруудан келип чыккан чыгашалар.

ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ – экономиканын, өндүрүштүк күчтөрдүн, билимдин, илимдин, маданияттын, калктын жашоо сапатынын жана деңгээлинин, адам капиталынын кеңейтилген өндүрүшү жана акырындык менен болгон сапаттык жана түзүмдүк оң өзгөрүүлөрү.

ФОБ БААЛАРЫНДАГЫ ЭКСПОРТ – экспорттоочу өлкөнүн чек арасына чейин жүктү жеткирүү боюнча анын наркын жана чыгымдарын камтыган товардын баасы.

ЭКСПОРТ И ИМПОРТ ТОВАРОВ (ПО ДАННЫМ ТАМОЖЕННОЙ СТАТИСТИКИ)

– официальная торговая статистика, которая формируется на основе грузовых таможенных деклараций, оформляемых при пересечении товарами границы Кыргызстана. В данных таможенной статистики стоимость импорта на границе Кыргызстана включает стоимость фрахта и страхования (СИФ). В ПБ экспортные и импортные товары учитываются в ценах ФОБ (погрузка за счет покупателя) на таможенной границе страны-экспортера. Пересчет стоимости импорта из цен по типу СИФ в цены по типу ФОБ осуществляется с использованием коэффициентов, оцененных НБКТ.

ЭКСПОРТНАЯ КВОТА (ЭК)

– отношение экспорта (Э) к валовому внутреннему продукту (ВВП).

ТОВАРЛАРДЫН ЭКСПОРТУ ЖАНА ИМПОРТУ (БАЖЫ СТАТИСТИКАСЫНЫН МААЛЫМАТТАРЫ БОЮНЧА)

– расмий соода статистикасы, ал Кыргызстандын чек арасында товарларды ташып өтүү учурунда таризделе турган жүктөрдүн бажы декларацияларынын негизинде түзүлөт. Бажы статистикасынын маалыматтарында импорттун наркы Кыргызстандын чек арасында фрахттын жана камсыздандыруунун (СИФ) наркын камтыйт. БПда экспорттук жана импорттук товарлар экспорттоочу өлкөнүн бажылык чек арасында ФОБ (сатып алуучунун эсебинен жүктөө) бааларында эске алынат. СИФ тиби боюнча баадан ФОБ тиби боюнча баага импорттун наркын кайра эсептөө КРУБ тарабынан бааланган коэффициенттерди пайдалануу менен жүргүзүлөт.

ЭКСПОРТТУК КВОТА (ЭК)

– экспорттун (Э) ички дүң өнүмгө (ИДӨгө) карата катышы.

ЭКСПОРТ ТОВАРОВ – это вывоз из страны товаров, которые уменьшают запасы материальных ресурсов государства.

ЭЛЕКТРО БАЛАНС – система показателей, характеризующих ресурсы и потребление электроэнергии (на предприятии, в отрасли, регионе и стране в целом). По большинству показателей данные приводятся в динамике. Все стоимостные показатели приводятся в ценах, фактически действовавших в каждом отчетном году.

ТОВАРЛАРДЫН ЭКСПОРТУ – бул өлкөдөн товарларды ташып чыгаруу, ал мамлекеттин материалдык ресурстарынын камдыктарын азайтат.

ЭЛЕКТР ТЕНДЕМИ – электр энергиясынын ресурстарын жана аларды пайдаланууну (ишканада, тармакта, региондо жана өлкөдө) мүнөздөөчү көрсөткүчтөр системасы.

Көпчүлүк көрсөткүчтөрдүн маалыматтары өсүү тартибинде берилди. Бардык нарктык көрсөткүчтөр, иш жүзүндө ар бир отчеттук жылда колдонулган баалар менен берилди.

**СТАТИСТИКА АТОЛОРУНУН
(ТЕРМИНДЕР ЖАНА
СӨЗ ТИЗМЕКТЕРИ)
ОРУСЧА-КЫРГЫЗЧА СӨЗДҮГҮ**

Редактору *Кадыров Б.*, *Үркүнбаева Л.*
Тех. редактору *Довлотаев Б.*
Корректору *Курманалиева Т.*
Компьютердик калыпка салган *Салиев Э.*

Басууга 20.03.2024-ж. кол коюлду.
Кагаздын форматы 60x84 ¹/₁₆.
Көлөмү 11,5 б.т. Нускасы 1000.

«Кут-Бер» ЖЧК басмаканасында басылды
Бишкек ш., Медеров көчөсү, 68.